

Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2015-2017

HSLH 10.6.2014

HSL Helsingin seudun liikenne
Opastinsilta 6 A
PL 100, 00077 HSL (00520 Helsinki)
puhelin (09) 4766 4444
www.hsl.fi

Sisällysluettelo

1	Toiminta- ja taloussuunnitelma 2015-2017	2
1.1	Toimintaympäristö	2
1.2	HSL:n organisaatio	3
2	Toimintastrategia 2025	4
2.1	Tavoitetilä 2025, perustehtävä ja arvot	4
2.2	Strategiset tavoitteet 2015–2017	6
2.2.1	Tavoite 1: Sujuvat matkat	6
2.2.2	Tavoite 2: Selkeää palvelua	9
2.2.3	Tavoite 3: Tiivis ja vetovoimainen seutu	12
2.2.4	Tavoite 4: Joukkoliikenne kasvuun	14
2.2.5	Tavoite 5: Vähemmän päästöjä	16
2.2.6	Tavoite 6: Tehokasta taloutta	18
3	Henkilöstö	20
	Tavoitteet vuoteen 2018	20
4	Käyttötalousosa	23
4.1	Talousarvion sitovuus	23
4.2	Yhdistetty taloussuunnitelma 2015-2017	23
4.3	Toimintatulot	24
4.3.1	Kuntaosuudet	27
4.3.2	Toimintamenot	28
4.3.3	Yli-/alijäämän käyttö	32
4.3.4	HSL:n peruspääoma	32
4.3.5	Investoinnit	32

Liite 1. Tuloslaskelma

Liite 2: Rahoituslaskelma

Liite 3: Investointierittely

Liite 4: Kuntaosuudet

Liite 5: Joukkoliikenteen palvelutaso

Liite 6: Kuntaosuuksien laskentaperusteet

1 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2015-2017

1.1 Toimintaympäristö

Helsingin seudulla asui Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2013 lopussa 1,4 miljoonaa henkeä. Asukasmäärä kasvoi noin 18 000 hengellä eli 1,3 prosentilla edellisvuodesta. Määrällisesti eniten väkiluku on kasvanut Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Helsingin, Vantaan, Keravan, Hyvinkään, Vihdin, Kauniaisten ja Nurmijärven kasvu on edellisvuotta suurempaa, muiden pienempää. Väestönkasvun ennustetaan lähivuosina jatkuvan tasaisena noin prosentin vuosivauhdilla.

Joukkoliikennepalvelujen kysyntä on ollut kasvussa. Vuonna 2013 HSL-liikenteessä tehtiin noin 350 miljoonaa matkaa, mikä on kolme prosenttia edellisvuotta enemmän. HSL:n syksyllä 2013 julkaiseman liikkumistutkimuksen mukaan joukkoliikenteen osuus pääkaupunkiseudulla joukkoliikenteellä tai henkilöautoilla tehdyistä matkoista on kasvanut yhdellä prosenttiyksiköllä 43 prosenttiin. Joukkoliikenteen lisäksi myös jalankulun ja pyöräilyn suosio erityisesti pääkaupunkiseudun kunnissa (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) on kasvanut.

Vuoden 2013 lopussa talousnäkymät Suomessa ja koko Euroopassa olivat edelleen tavanomaista synkemmät kaikilla päätoimialoilla. Viime vuosi oli toinen peräkkäinen taantumavuosi Suomen taloudessa. Helsingin seudulla tuotanto laski viime vuoden loppupuolella verrattuna edellisvuoteen ja laskua oli ennakoarvion mukaan noin prosentin verran vuoden viimeisellä neljänneksellä. Suomen bruttokansantuote laski hieman joulukuun ennakkotietojen mukaan edellistä vuosineljänneksestä tasolla ja bruttokansantuotteen volyymi jäi 1,4 prosenttia edellisvuotta pienemmäksi. Teollisuustuotanto laski 2,6 prosenttia edellisvuoden tasosta. Työttömyysaste oli 7,9 prosenttia ja keskimääräinen inflaatio 1,6 prosenttia. Heikko taloudellinen tilanne on pitänyt kustannustason alhaisena. Polttoaineen hinta, korkotaso ja palkkaratkaisut ovat olleet maltillisia. Joukkoliikenteen kustannustaso nousi vuonna 2013 keskimäärin 1,5 prosenttia edellisvuodesta. Toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2015-2017 on varauduttu keskimäärin 1,5 % joukkoliikenteen kustannustason nousuun.

Yleisen talouskehityksen arvioidaan olevan lähivuosina hidasta sekä kansainvälisessä taloudessa että Suomessa. Valtiovarainministeriön suhdanne-ennusteen mukaan Suomessa päästään vuonna 2014 vain heikkoon 0,8 prosentin kasvuun ja työllisyystilanteen arvioidaan edelleen heikkenevän. Talouden elpymisen vauhti on historiaan nähden vaimeaa ja vuosien 2013-2015 kumulatiivisen kasvun arvioidaan jäävän vain 1,4 prosenttiin.

Talouden yleinen heikko kehitys vaikuttaa suoraan myös kuntien ja HSL:n talouteen. Työllisten ja työpaikkojen määrän väheneminen heikentää lipputuloja ja toisaalta myös kuntien heikentyneet talousnäkymät vähentävät niiden mahdollisuuksia panostaa joukkoliikenteen kehittämiseen. Tämä tuo yhdessä merkittävien infrastruktuurihankkeiden aiheuttamien kustannusten kasvun kanssa paineita lippujen hintojen korotuksiin tai kuntaosuuksien kasvattamiseen, mikäli joukkoliikenteen palvelutaso halutaan säilyttää nykyisellään.'

1.2 HSL:n organisaatio

Helsingin seudun liikenne (HSL) on kuntayhtymä, johon kuuluvat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniai-
nen, Kerava, Kirkkonummi ja Sipoo. HSL vastaa jäsenkuntiensa joukkoliikenteen suunnittelusta ja
tilaamisesta sekä koko Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta. Kuntayhty-
mä aloitti toimintansa vuonna 2010.

HSL:n organisaatorakenne

Kuntayhtymässä oli vuoden 2014 alkaessa 344 vakituista, 51 määräaikaista ja 10 sijaisuuksia hoi-
tavaa työntekijää. Määräaikaisia työntekijöitä tarvitaan erityisesti matkalippu- ja informaatiojärjes-
telmähankkeessa ja operatiivisten tutkimusten kenttätöissä.

Yhtymäkokous päätti syksyllä 2013 tarkistaa HSL:n organisaatiota siirtämällä yhteisiä palveluja
tuottavien hallintoyksikön ja talousyksikön tehtävät samaan talous- ja hallintopalvelut -osastoon.
Samalla viestintäyksikön nimi muutettiin viestintä- ja markkinointipalveluiksi.

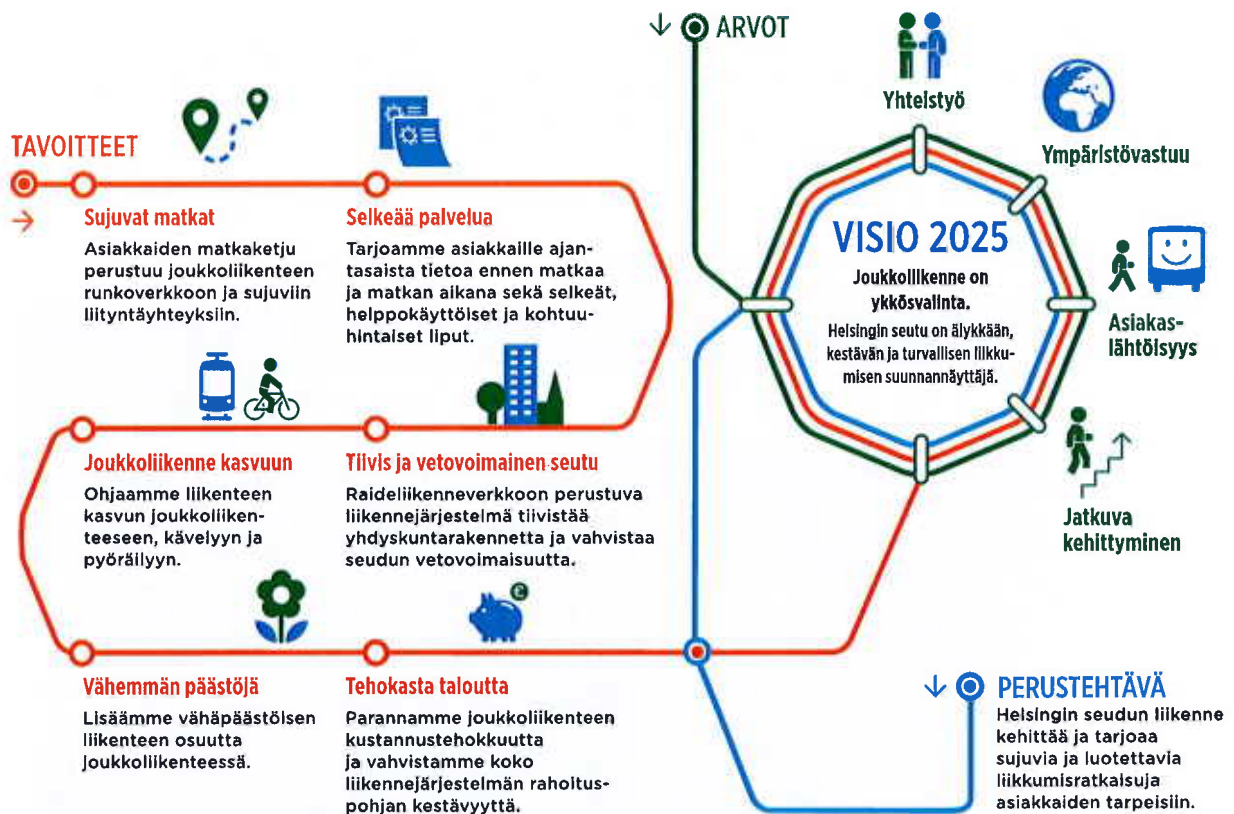

Kuva 1. HSL:n organisaatio

2 Toimintastrategia 2025

HSL:n hallitus hyväksyi 11.2.2014 toimintastrategian. Lopullisesti HSL:n uuden strategian hyväksyy yhtiökokous syksyllä 2014. Strategian aikajänne on vuoteen 2025. Strategisiin tavoitteisiin sisältyvät mittarit ja niiden tavoitearvot määritetään pääosin vuositason ja joidenkin mittareiden osalta 2-5 vuoden välein. Vuositason tavoitteet sisällytetään HSL:n tuloskorttiin. HSL:n toimitusjohtaja raportoi strategian toteutumisesta säännöllisesti hallitukselle.

2.1 Tavoitetila 2025, perustehtävä ja arvot

Kuva 2. HSL:n strategia 2025

HSL:n perustehtävänä on kehittää ja tarjota sujuvia ja luotettavia liikkumiskaluisia asiakkaiden tarpeisiin. Visio 2025 kuuluu "Joukkoliikenne on ykkösvalinta ja Helsingin seutu älykkään, kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnannäyttäjää". Seuraavassa on avattu vision sisältöä tarkemmin.

Älykäs: Tarjoamme asiakkaille älykkääseen teknologiaan perustuvia palveluita, jotka näkyvät asiakkaille ajantasaisena matkustusinformaationa, helposti hankittavina matkalippuina sekä uusina asiakkaan matkustamiskokemusta parantavina palveluina.

Ykkösvalinta: Yhä suurempi joukko ihmisiä käyttää joukkoliikennettä työssä ja vapaa-aikana. Tavoitetilassa Helsingin seudun väestökasvuun perustuvasta liikenteen kasvusta yli puolet hoidetaan joukkoliikenteellä.

Kestävä ja turvallinen: Joukkoliikenteen laajeneva käyttö lisää liikenneturvallisuutta, vähentää liikenteen vaatimaa tilantarvetta ja liikenneväylien kulumista. Liikennejärjestelmä perustuu kestäviin energialähteisiin ja vähäpäästöiseen kalustoon. Matkustajat kokevat joukkoliikenteen turvalliseksi.

Suunnannäyttävä: Haluamme vahvistaa Helsingin seudun asemaa Euroopan parhaimpiin kuuluva-
na joukkoliikenteen järjestäjänä ja kehittäjänä. Kehitämme joukkoliikennettä yhteistyössä asiakkai-
den sekä suomalaisten ja kansainvälisten kumppaneidemme kanssa.

HSL:n arvoja ovat yhteistyö, ympäristövastuu, asiakaslähtöisyys ja jatkuva kehittyminen.

Kuva 3. HSL:n arvot

2.2 Strategiset tavoitteet 2015–2017

2.2.1 Tavoite 1: Sujuvat matkat

Asiakkaiden matkaketju perustuu joukkoliikenteen runkoverkkoon ja sujuviin liityntäyhteyksiin.

- I. Seudun joukkoliikenteen rungon muodostavat metro, lähijuna ja bussien runkolinjat, joiden vuorotiheys on yleensä alle 10 min.
- II. Yhteydet runkoverkolle hoidetaan liityntälinjoilla, jotka palvelevat samalla alueidensa sisäisiä yhteyksiä.
- III. Vaihdot keskitetään suurelta osin terminaaleihin, joissa matkustajille tarjotaan myös muita palveluita. Vaihtopaikkojen liityntäkävelyt suunnitellaan lyhyiksi ja esteettömiksi ja ympäristö toteutetaan laadukkaasti.
- IV. Runkolinjojen lyhyet vuorovälit parantavat liikenteen luotettavuutta.

Mittarit:

- Joukkoliikenteen luotettavuus
- Asiakastytyväisyys matkaketjun sujuvuuteen
- Asiakastytyväisyys joukkoliikennevälineen vaihtamiseen

HSL:n tavoitteena on, että jatkossa asiakkaiden matkaketju perustuu entistä vahvemmin joukkoliikenteen runkoverkkoon ja sujuviin liityntäyhteyksiin. Helsingin seudun joukkoliikenteen rungon muodostavat metro, lähijuna ja bussien runkolinjat, joiden vuorotiheys on yleensä alle kymmenen minuuttia. Runkolinjojen lyhyet vuorovälit parantavat osaltaan liikenteen luotettavuutta. Yhteydet runkoverkolle hoidetaan liityntälinjoilla, jotka palvelevat samalla alueidensa sisäisiä yhteyksiä.

Vaihdot keskitetään suurelta osin terminaaleihin, joissa matkustajille tarjotaan myös muita palveluita. Vaihtopaikkojen liityntäkävelyt suunnitellaan lyhyiksi ja esteettömiksi ja ympäristö toteutetaan laadukkaasti.

Linjastoa kehitetään keskittämällä tarjontaa vahvoille reiteille sekä bussi- että raideliikenteessä runkolinjastrategian mukaisesti. Kesällä 2015 käynnistyvä Kehärata tarjoaa nopean runkoyhteyden lentoasemalle sekä Leinelän, Aviapoliksen ja Kivistön alueille. Uusi rata nopeuttaa myös poikittaisliikennettä Tikkurilan ja Myyrmäen välillä. Suorat bussiyhteydet Vantaan ja Helsingin keskustan väliltä vähenevät.

Jatkossa Myyrmäki ja Tikkurila ovat tärkeitä juna- ja bussiliikenteen solmukohtia. Syksyllä 2015 aloittava runkolinja 560 Rastilasta Vuosaaren, Malmin aseman ja Paloheinän kautta Myyrmäkeen

tuo vahvistusta poikittaisliikenteeseen. Malmin asema toimii vaihtoyhteytenä linjan 560 ja Kehäradan välillä, mikä nopeuttaa matkustamista lentoaseman ja Itä-Helsingin välillä.

Kehäradan junaliikenne lisää junien liikennöintikustannuksia noin kymmenellä miljoonalla eurolla vuodessa. Liikenteen kokonaiskustannukset pyritään pitämään kuitenkin nykyisellä tasolla Kehäradan käyttöönoton jälkeen. Vastaava säästö syntyy Kehäradan käyttöönoton yhteydessä toteutettavilla bussiliikenteen muutoksilla. Junaliikenteen kustannuksiin vaikuttavat myös päätökset siitä, millä asemilla Kehäradan junat pysähtyvät. Lopulliset päätökset liikennöintitavasta ja kustannuslaskelmat syntyvät keväällä 2015, kun Kehäradalla on päästy tekemään koeajoja oikeissa olosuhteissa.

Vuonna 2016 valmistuva Länsimetro tuo nopean runkoyhteyden Etelä-Espoosta Lauttasaaren kautta Helsingin keskustaan ja Itä-Helsinkiin asti. HSL:ssä suunniteltu liityntälinjasto tarjoaa vahvat bussiyhteydet paitsi metroon, myös useimpien Espoon kaupunkikeskusten välille. Nykyiset Länsiväylää pitkin liikennöivät seutulinjat ja suorat yhteydet Lauttasaaresta Helsingin ydinkeskustaan lakkautetaan, koska ne ovat metron kanssa päällekkäistä joukkoliikennepalvelua. Etelä-Espoossa Matinkylä ja Tapiola ovat jatkossa keskeiset joukkoliikenteen solmukohdat.

HSL varautuu uuden pysäkkien kilvitysmallin käyttöönottoon Espoossa Länsimetron ja Vantaalla Kehäradan liityntäliikenteen järjestelyjen yhteydessä. Linjanumerointi yhtenäistetään samassa yhteydessä koko HSL:n alueella.

Helsingin seudun joukkoliikenteen matkustajainformaatiota yhtenäistetään TTS-kaudella kaikkien liikennemuotojen osalta. Kehäradan, runkolinja 560:n ja Länsimetron liikennöinnin käynnistyminen tuo HSL:n matkustajainformaation piiriin asiakkaita, joiden liikennekäyttäytyminen muuttuu suorista yhteyksistä vaihdollisiin yhteyksiin. Näissä muutoksissa selkeän ja ymmärrettävän matkustajainformaation rooli korostuu. Lähijunien ja -asemien, metron ja ratikoiden matkustajainformaatio siirtyy suunnitelmakaudella HSL-ilmeeseen. Muutosten myötä HSL:n vastuu ja rooli koko Helsingin seudun joukkoliikenneinformaation tuottajana kasvaa.

Vuonna 2015 käynnistetään laaja joukkoliikenteen vaihtotapahtuman laadun parantamiseen tähtäävä tutkimus- ja suunnitteluhanke. Hankkeessa selvitetään vaihtotapahtuman merkitystä matkustajakokemukseen. Tavoitteena on parantaa vaihtotapahtuman laatua sekä tarjota mahdollisuuksia hyödyntää erilaisia palveluita vaihtotapahtuman yhteydessä. Myös HLJ 2015:ssä erityishuomion kohteeksi otetaan solmupisteiden palvelutason kehittäminen.

Linjastosuunnitelmat

Bussien runkolinjaston laajentamista jatketaan laatimalla toteuttamissuunnitelmia HSL-alueen runkobussilinjastosuunnitelman 2012 – 2022 mukaisista runkolinjoista yhdessä HSL:n jäsenkuntien kanssa. Vuonna 2015 laaditaan toteuttamissuunnitelmat seuraavista runkolinjoista:

- 1) Jokeri 3 osuudella Mellunmäki – Tikkurila – Aviapolis
- 2) Runkolinjasta TIEDE osuudella Pasila – Meilahti – Tapiola
- 3) Runkolinjasta E1 osuudella Matinkylä – Espoon Keskus
- 4) Runkolinjasta E2 Matinkylä – Kivenlahti
- 5) Runkolinjasta E3 Matinkylä – Soukka

Vuonna 2015 viimeistellään vuonna 2014 aloitettavat Koillis-Helsingin linjastosuunnitelma, Keravan linjastosuunnitelma ja Espoon palvelulinjasuunnitelma.

Poikkeus- ja häiriötilanteiden hallinta

Ajamattomien lähtöjen osuutta bussi- ja raitioliikenteessä alennetaan vuosittain. Lähijuna-, metro- ja lauttaliikenteessä turvataan luotettavuuden säilyminen korkealla tasolla.

Liikenteen luotettavuuden kehitystavoite:

	2013	2014	2015	2016	2017
Bussiliikenne	99,87%	99,88%	99,90%	99,90%	99,90%
Junaliikenne	99,84%	99,40%	99,45%	99,50%	99,50%
Raitioliikenne	99,41%	99,42%	99,43%	99,44%	99,45%
Metrolinjakko	99,94%	99,90%	99,90%	99,90%	99,90%
Lauttaliikenne	99,98%	99,98%	99,98%	99,98%	99,98%

Poikkeus- ja häiriötilanteiden liikenteen järjestämistä kehitetään uusilla sopimus- ja yhteistyömalleilla liikenteen luotettavuuden parantamiseksi. Erityinen huomio kiinnitetään isojen hankkeiden kuten Länsimetron terminaalien, Kehäradan asemien, Keski-Pasilan, Jätkäsaaren ja Kalasataman aiheuttamiin poikkeusliikennejärjestelyihin. Lisäksi varaudutaan yhteistyössä kuntien, ELY-keskuksen ja liikennöitsijöiden kanssa talven ongelmapaikkojen selvittämiseen ja ennaltaehkäisyyn. Häiriöhallinnan toiminnassa varaudutaan Pääkaupunkiseudun liikenteen hallintakeskuksen toiminnan käynnistymiseen.

Joukkoliikenteen turvallisuutta kehitetään yhteistyössä joukkoliikenteen turvallisuusstrategiaan ja sitä toteuttavaan aiesopimukseen liittyneiden kanssa. Suunnittelukauden painopiste on linja-autoliikenteen turvavalvomon perustaminen sekä vartiointi- ja järjestyksenvalvontapalvelujen käynnistäminen.

Tutkimustoiminta

HSL-perussopimuksen mukaisista lippulajitutkimuksista tehdään TTS-kaudella vuonna 2015 raitiovaunujen lippulajitutkimus. Vuosina 2016 ja 2017 tehtävät lippulajitutkimukset tarkentuvat sen perusteella, miten merkittävät joukkoliikennehankkeet etenevät.

Merkittävien joukkoliikennehankkeiden ennen-jälkeen-vaikutustutkimuksia jatketaan TTS-kaudella. Ensimmäisenä tutkitaan Kehäradan vaikutuksia, sitten Länsimetron ja viimeisenä uuden vyöhykejärjestelmän.

TTS-kaudella toteutetaan liikkumistottumustutkimus liikenne-ennustemallien ja liikennejärjestelmäsuunnittelun pohjaksi. Tutkimus toteutetaan, kun uusien yhteyksien ja liikenteen aloittamisesta on kulunut riittävästi aikaa ja liikkumistottumukset ovat vakiintuneet.

HSL tutkii suunnitelmakaudella säännöllisesti matkustajien asiakastytyväisyyttä sekä joukkoliikenteen kaluston laatua. Bussien, junien ja raitiovaunujen matkustajalaskentatietoja hankitaan lisää TTS-kaudella. Lisäksi HSL osallistuu kansainväliseen BEST-tutkimukseen, jossa tutkitaan yhtenä-

sellä tavalla Pohjoismaiden pääkaupunkien sekä eräiden Keski-Euroopan kaupunkien asukkaiden tyytyväisyyttä joukkoliikenteeseen.

2.2.2 Tavoite 2: Selkeää palvelua

Tarjoamme asiakkaille ajantasaista tietoa ennen matkaa ja matkan aikana sekä selkeät, helppokäyttöiset ja kohtuuhintaiset liput.

- I. Asiakkaat saavat ajantasaista tietoa aikatauluista ja poikkeusliikenteestä mm. pysäkeillä ja liikennevälineissä sekä omiin päätelaitteisiin kuten kännykkään. Myös Reittiopas-palvelu muuttuu ajantasaiseksi.
- II. Selkeä lippujärjestelmä perustuu kaarimaisiin vyöhykkeisiin, joiden ymmärtämistä tuetaan matkustajainformaatiolla, markkinoinnilla ja palvelumuotoilulla. Lipun voi ostaa helposti esim. netistä. Matkakortin itsepalvelulukijoissa on kosketusnäytöt, joiden käyttö on helppoa kaikille asiakasryhmille.
- III. Lippujen hinnoittelu ei enää perustu kuntarajoihin, vaan nykyistä enemmän matkan pituuteen. Kuntien tuki kohdennetaan säännöllisten käyttäjien kausi- ja arvolippujen hintoihin. Hinnoitteluun vaikuttaa jäsenkuntien tahto subventiotasosta.

Mittarit:

- Ennakoon myytyjen lippujen osuus tehdyistä matkoista
- Asiakastyytyväisyys ajantasaiseen tietoon ennen matkaa ja matkan aikana

HSL:n tavoitteena on, että TTS-kauden lopussa asiakkaila on tarjolla entistä selvästi enemmän ajantasaista tietoa ennen matkaa ja matkan aikana sekä selkeät, helppokäyttöiset ja kohtuuhintaiset liput. Asiakkaat saavat ajantasaista tietoa aikatauluista ja poikkeusliikenteestä pysäkeillä, liikennevälineissä ja omiin päätelaitteisiinsa kuten kännykkään. Myös Reittiopas-palvelu muuttuu ajantasaiseksi. Matkustajainformaatiota ja matkalippujärjestelmää kehitetään asiakaslähtöisesti palvelumuotoilun keinoja ja käyttäjätutkimuksia hyödyntäen.

Lippujärjestelmä vaihtuu TTS-kaudella selkeisiin kaarimaisiin vyöhykkeisiin, joiden ymmärtämistä tuetaan matkustajainformaatiolla, markkinoinnilla ja palvelumuotoilulla. Lipun voi ostaa helposti esim. netistä. Matkakortin itsepalvelulukijoissa on kosketusnäytöt, joiden käyttö on helppoa kaikille asiakasryhmille. Lippujen hinnoittelu ei enää perustu kuntarajoihin, vaan nykyistä enemmän matkan pituuteen. Kuntien tuki kohdennetaan säännöllisten käyttäjien kausi- ja arvolippujen hintoihin.

Matkalippujärjestelmän ja vyöhykemallin uudistaminen

Lippu- ja informaatiojärjestelmä (LIJ2014) – hanke jatkuu TTS-kaudella. Matkakorttijärjestelmä uusitaan ja samalla toteutetaan ajantasainen matkustajainformaatiojärjestelmä koko seudulle vuoden 2015 loppuun mennessä. Koekäytöt käynnistyvät maaliskuussa 2015. Myös myyntijärjestelmiä otetaan käyttöön vaiheittain maaliskuusta 2015 alkaen. Laiteasennukset jatkuvat vuoden 2015 loppuun asti.

Tiiviissä yhteistyössä LIJ2014 -hankkeen kanssa valmistellaan tulevaisuuden taksa- ja lippujärjestelmää (TLJ) hallituksen linjausten mukaisesti. Uudessa vyöhykejärjestelmässä (ns. kaarimalli) vyöhykekaarten rajat perustuvat ensisijaisesti etäisyyteen Helsingin keskustasta. Uusi kaarimalli otettaneen käyttöön vuonna 2017, kun LIJ2014-hanke on tuotannossa ja matkakortit on vaihdettu. Kaarimallin toteutuksessa hyödynnetään palvelumuotoilun keinoja, joilla tuetaan uuden lippujärjestelmän omaksumista. Uuden kaarimallin käyttöönotto tuo merkittäviä muutoksia lipputuotteisiin ja hinnoitteluun. Muutokseen liittyy laajamittainen tiedotus ja markkinointi vuosina 2016–2017. Nykyiseen matkakorttijärjestelmään toteutetaan vain välttämättömät muutokset.

Lipunmyynti siirtyy itsepalveluun

Lipunmyyntiä kehitetään hallituksen hyväksymän lipunmyynnin kehittämisselvityksen ja -suunnitelman 2014–2020 mukaisesti. Lipunmyynnin painopistettä siirretään strategian mukaisesti itsepalvelukanaviin. Matkakorttien lataus internetissä otetaan käyttöön uuden kaarimallin lipuissa, arviolta vuonna 2017. Nykyisen tekstiviestilipun rinnalle kehitetään uusi mobiililippu. Nykyinen tekstiviestilippu poistuu käytöstä viimeistään uuden tariffijärjestelmän (kaarimalli) tullessa käyttöön. Aikuisen ja lapsen matkakortin sekä kertakortille ladattujen vuorokausilippujen tilaaminen verkosta on mahdollista jo aiemmin, kun HSL:n verkkokauppa avautuu vuonna 2014. Uudet LIJ2014-järjestelmän lippuautomaatit tulevat käyttöön raitiovaunuissa, Suomenlinnan lauttaterminaalissa ja mahdollisesti runkolinjojen busseissa vuosina 2015–2016.

Liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden parantamiseksi vähennetään kuljettajien ja konduktöörin lipunmyyntiä. Raitiovaunuissa lopetetaan kuljettajien lipunmyynti vuonna 2016, kun kaikissa raitiovaunuissa on lippuautomaatit. Junaliikenteen matkustajapalvelukonseptia suunnitellaan HSL:ssä käynnissä olevassa junaliikenteen kilpailuttamista valmisteleavassa JUKI-projektissa. Runkolinjan 550 avorahastuskokeilusta tehdään johtopäätökset vuoden 2014 lopulla, minkä pohjalta kehitetään runkolinjoille yhtenäinen lipunmyyntiratkaisu.

Asiakkaita ohjataan matkakortin ja arvolippujen käyttöön kertalippujen hinnankorotuksilla. Kertakortille ladattujen vuorokausilippujen saatavuutta laivoilla ja terminaaleissa parannetaan. Työsuhdematkalippujen käyttöä edistetään korvaamalla työmatkasetelien käyttöä sähköisillä palveluilla, joita yksityiset palveluntuottajat ovat tuoneet markkinoille.

Sähköiset matkustajainformaatiopalvelut ja tietojärjestelmät

Sähköisiä matkustajainformaatiopalveluita ovat mm. ajoneuvoissa, pysäkeillä ja terminaaleissa olevat informaatiopalvelut sekä netissä ja mobiilissa tarjottavat asiakassovellukset. Henkilökohtainen räätälöinti, tosiaikaisuus ja henkilökohtainen paikannus ovat keskeisiä uusia kehitettäviä palveluiden ominaisuuksia. Reittioppaan kokonaisvaltainen uudistus käynnistyy vuonna 2014 ja ensimmäinen vaihe otetaan käyttöön vuoden 2016 alkupuolella. HSL:n Reittioppaan uudistuksen yhteydessä tehdään yhteistyötä Liikenneviraston kanssa valtakunnallisen yhteiskäyttöisyyden edistämiseksi.

Helsingin liikennevaloetus- ja matkustajainformaatiojärjestelmä korvataan LIJ2014-hankkeen myötä uudella seudullisella järjestelmällä vuoden 2016 alussa. Vuosina 2015–17 lisätään pysäkeille asennettuja aikataulu- ja informaationäyttöjä sekä uusitaan vanhentuneita näyttöjä.

Joukkoliikenteen tietojärjestelmät tukevat joukkoliikenteen laadukasta suunnittelua ja liikenteen järjestämistä. Näitä ovat mm. Joukkoliikennerekisteri JORE, aikataulusuunnittelussa käytetty HAS-TUS, muuttuvan liikenteen ohjelma MUULI, Liikennöintikorvausten laskentasovellus KOLA, L-info, kuljettajien perehdytyssovellus, kuljettajien koulutuksen seurantasovellus, matkustajalaskentajärjestelmä ja asiakaspalautejärjestelmä, linjastosuunnittelun analyysityökalu LISSU ja aikataulutuo-
tanta tehostava TAKU. Merkittävin uusi kehiteillä oleva järjestelmä on bussiliikenteen tuotannon seurantaa tehostava BULTTI, johon sisältyy myös kalustorekisteri.

Asiakaspalvelu ja kuljettajat

Asiakkaat saavat henkilökohtaista lipunmyynti- ja neuvontapalvelua HSL:n asiakaspalvelupisteissä Rautatientorilla, Itäkeskuksessa ja Pasilassa sekä liikenneinfokeskuksessa ja asiakaspalautteiden käsittelyssä. Liikenneinfokeskus antaa puhelimitse matkakortti-, tariffi-, reitti- ja aikatauluneuvontaa sekä poikkeusinfoa, tekee kutsuliikennevarauksia vastaanottaa puhelimitse asiakaspalautteita sekä vastaa kysymyksiin sosiaalisessa. Asiakaspalautteita saadaan eniten netissä toimivan palautejärjestelmän kautta. Kaikki eri tavoin saadut palautteet käsitellään viivytyksettä, viimeistään kahden viikon kuluessa. Asiakaspalvelun laatua valvotaan mm. seuraamalla jonotus- ja vastausaikoja, palvelusta saatuja asiakaspalautteita sekä tutkimuksilla.

Sähköisessä asiakaspalvelussa painopiste on HSL:n kanta-asiakasohjelman kehittämisessä ja mobiilipalveluissa. HSL:n tavoitteena on kasvattaa sähköisiin palveluihin rekisteröityneiden asiakkaiden määrä useaan sataan tuhanteen vuoteen 2018 mennessä. Asiakasrekisterin, asiakasanalytiikan ja kanta-asiakasohjelman avulla HSL saa paremmin tietoja asiakkaiden tarpeista ja käyttäytymisestä. Asiakkuuksien hallinnan myötä HSL:n asiakkaat osallistuvat tiiviimmin myös uusien palveluiden kehittämiseen ja lanseeraukseen.

HSL järjestää kuljettajakoulutuksia liikennöintisopimusten mukaisesti. Vuoden 2015 syksyllä aloitetaan 8. koulutuspäivän vetäminen teemalla liikenneturvallisuus. Kuljettajakoulutuksia kehitetään yhdessä liikennöitsijöiden kanssa vuoden 2014-2015 aikana. HSL luo kuljettajille ja asiakaspalvelua tekeville selkeän hyvän asiakaspalvelun oppaan yhdessä liikennöitsijöiden ja asiakkaiden kanssa.

2.2.3 Tavoite 3: Tiivis ja vetovoimainen seutu

Raideliikenneverkkoon perustuva liikennejärjestelmä tiivistää yhdyskuntarakennetta ja vahvistaa seudun vetovoimaisuutta.

- I. Seudun tulee olla vetovoimainen asukkaille, yrityksille ja seudulla kävijöille. Seudun toimivuus varmistetaan liikennejärjestelmällä.
- II. Liikennejärjestelmäsuunnittelua viedään eteenpäin vahvaan raideverkkoon pohjautuen. Tällä varmistamme myös edellytykset tiiviin ja kestävästä yhdyskuntarakenteen muodostumiselle.
- III. Maankäytön tiivistymistä edistämme kaavoitukseen osallistumalla ja sidosryhmäyhteistyöllä.

Mittarit:

- Asiakastyytyväisyys HSL-liikenteeseen
- Asukkaiden tyytyväisyys joukkoliikenteeseen
- HSL:n arvostusindeksi
- Asukastiheys raideliikenteen varrella
- Yritysten tyytyväisyys liikennejärjestelmään (mittari kehitetään)

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmalla (HLJ) vaikutetaan maankäyttöratkaisujen ja liikenneinvestointien yhteensovittamiseen Helsingin seudulla. HSL osallistuu liikenneverkkojen ja liikennehankkeiden strategisen tason suunnitteluun. HSL osallistuu kaavoitukseen tavoitteenaan varmistaa joukkoliikenteelle myönteinen kaupunkirakenteen kehitys sekä hyvät joukkoliikenteen toimintaedellytykset.

HLJ 2015 ja MAL-aiesopimukset

HLJ 2015 -suunnitelma viimeistellään alkuvuonna 2015 lausuntojen ja kannanottojen pohjalta päätöksentekoa varten samanaikaisesti seudun maankäyttösuunnitelman kanssa. HLJ 2015:ssä määritellään seudun liikennejärjestelmän kehittämistarpeet, tavoitteet ja kehittämisstrategia sekä priorisoidaan ja ajoitetaan tärkeimmät kehittämistoimenpiteet. Liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistellaan siten, että strategisuus ja vaikuttavuus vahvistuvat, maankäyttö ja liikenne yhteen sovitetaan aiempaa paremmin ja eri liikennemuotojen roolit määritellään.

Alkuvuodesta 2015 tehtävä liikennejärjestelmäpäätös mahdollistaa seudun aktiivisen osallistumisen ja viestinnän maan hallitusohjelmaan ja liikennepoliittiseen selontekoon vuoden 2015 aikana. Maankäyttösuunnitelma ja HLJ 2015 muodostavat yhteen sovitettua lähtökohdat seuraavalle MAL-aiesopimukselle 2016–2019, joka neuvotellaan vuoden 2015 loppuun mennessä. Huolehditaan siitä, että MAL-aiesopimuksen valmistelun tueksi on riittävät tietoaineistot ja analyysit muun muassa liikkumisen palvelutaso- ja saavutettavuustarkasteluista.

HSL kehittää seudullisia saavutettavuustarkasteluja, liikenne-ennustemalleja ja liikkumistutkimuksia. Syksyllä 2014 HSL toteuttaa ensimmäistä kertaa liikennejärjestelmän toimivuutta koskevan kyselyn Helsingin seudun yrityksille.

TTS-kauden loppupuolella ohjelmoidaan seuraavan HLJ-suunnitelman valmistelu sekä tehdään tarvittavat taustaselvitykset ja päivitetään liikenne-ennustemalleja.

2.2.4 Tavoite 4: Joukkoliikenne kasvuun

Ohjaamme liikenteen kasvun joukkoliikenteeseen, kävelyn ja pyöräilyyn.

- I. Maankäytön tiivistyminen edesauttaa kestävien kulkumuotojen toimivuutta ja edistää niiden kilpailukykyä.
- II. Edistämme kuntien ja valtion kanssa yhteistyössä liityntäpysäköintipaikkojen toteuttamista polkupyörille ja henkilöautoille raideliikenteen asemille ja muihin joukkoliikenteen solmupisteisiin.
- III. Joukkoliikenteen aktiivisella markkinoinnilla ja HSL:n asiakasohjelmalla kasvatamme sekä nykyisten asiakkaiden joukkoliikenteen käyttöä että uusien asiakkaiden määrää.

Mittarit:

- Joukkoliikenteen osuus moottoroidusta liikenteestä
- Kokonaismatkustajamäärä suhteutettuna kokonaisasukasmäärään
- Joukkoliikenteen ja kävelyn kulkumuoto-osuudet
- Ruuhkautumisen kehitysindexi
- Hyvän saavutettavuuden alueiden kehittäminen

Sekä Kehärata että Länsimetro kasvattavat TTS-kaudella joukkoliikenteen käyttäjämääriä. Vaikutusarvioiden mukaan Länsimetro liityntälinjastoineen kasvattaa joukkoliikenteen kulkutapaosuutta seudulla 1,1 prosenttiyksikköä ja houkuttelee joukkoliikenteeseen arkipäivisin runsaat 11 000 uutta matkustajaa. Heistä kaksi kolmasosaa siirtyy henkilöautoista ja loput kevyestä liikenteestä. Esimerkiksi työmatkaliikenteessä matkustetaan paljon Helsingin keskustan poikki, joten Länsimetro tekee itäisen kantakaupungin ja Etelä-Espoon tai Lauttasaaren välisistä joukkoliikennematkoista entistä houkuttelevampia.

Bussi- ja raitioliikennettä sujuvoittavien infrakohteiden toteuttamista jatketaan yhteistyössä HSL-kuntien kanssa. Toteutetaan HSL:n hallituksen hyväksymä runkolinjasuunnitelmaa.

HSL:n brändin tunnettuus ja arvostus sekä kuluttajien että muiden sidosryhmien parissa on parantunut tasaisesti vuodesta 2010. Kesällä 2014 HSL on noussut Taloustutkimuksen mukaan arvostetuimmaksi liikennebrändiksi pääkaupunkiseudulla. Tavoitteena on vahvistaa brändiä entisestään ja tehdä HSL:stä arvostetuin liikennebrändi koko Suomessa.

Aktiivisen markkinoinnin, verkkokaupan ja asiakasohjelman avulla HSL kasvattaa myös uusien matkakorttiasiakkaiden määrää. HSL panostaa myös yritysasiakkuuksien kehittämiseen, pyöräilyn edistämiseen ja joukkoliikenteen suosion kasvattamiseen eläkeläisten käyttäjäryhmässä.

Liityntäpysäköinnin älykkään tietojärjestelmän toteutus tehdään pääosin vuoden 2014 aikana. Järjestelmä otetaan käyttöön aluksi muutamalla Kehäradan asemalla vuonna 2015. Kokemusten pohjalta järjestelmää kehitetään edelleen mm. Länsimetron tarpeisiin. Avoimen datan tietorajapintojen ylläpitoa ja rajapintapalveluiden toimivuuden valvontaa kehitetään edelleen.

Kutsuplus

HSL laajentaa, palvelutasoltaan ja hinnaltaan joustavaa, yksilöllistä älyliikenteen joukkoliikenne-
muotoa, Kutsuplussaa. Tavoitteena on kiihdyttää siirtymää henkilöautomatkoista joukkoliikenne-
matkoihin. Liikenteen asteittainen laajentaminen on käynnissä. Ajoneuvokapasiteettia nostetaan
vuoden 2014 elokuussa nykyisestä kasvattamalla kaluston ajoneuvotunteja 34 prosenttia. Tämän
jälkeen kapasiteetti on tarkoitus kasvattaa 45:een ajoneuvoon vuoden 2016 alkuun mennessä ja
edelleen 100:aan vuoden 2017 alkuun mennessä. Lisäkapasiteetiksi hankittavat autot tulevat lii-
kennöimään pääosin kahdessa vuorossa. Palvelun täsmällisyyttä ja helppokäyttöisyyttä on kehitet-
ty ja tullaan jatkossakin kehittämään, jotta matkat olisivat mahdollisimman sujuvia. Lipputulosten
arvioidaan kattavan 20 prosenttia liikennöintikorvauksista vuonna 2015, 45 prosenttia vuonna
2016, mikäli autojen määrä voidaan nostaa vuoden alkuun mennessä 45:een ja 60 prosenttia
vuonna 2017, mikäli ajoneuvojen määrä voidaan nostaa vuoden 2017 alkuun mennessä 100:aan.

2.2.5 Tavoite 5: Vähemmän päästöjä

Lisäämme vähäpäästöisen liikenteen osuutta joukkoliikenteessä.

- I. Kasvatamme päästöttömän raideliikenteen osuutta joukkoliikenteessä
- II. Vähennämme päästöjä bussiliikenteessä

Mittarit:

- Bussiliikenteen päästö- ja energiatehokkuusindeksi

Linjastosuunnittelun avulla matkoja keskitetään raideliikenteeseen, jolloin joukkoliikenteen kokonaispäästöt vähenevät. HSL osallistuu yhdessä Helsingin, Espoon ja Liikenneviraston kanssa tehtävään Raide-Jokerin hankesuunnitteluun sekä Liikenneviraston ja Helsingin kanssa Pisara-radan suunnitteluun. HSL osallistuu myös Helsingin kaupungin poikkihallinnolliseen raitioliikenneprojektiin, jossa kehitetään raitioliikennettä ja valmistaudutaan sen laajentamiseen.

Bussiliikenne

HSL:n bussiliikenteen hankinnoissa suositetaan tarjousvertailussa sekä haitallisia lähipäästöjä että CO₂-kuormitusta vähentäviä ratkaisuja. Tavoitteena on tuottaa tehokkaita ja laadukkaita liikennepalveluja minimoimalla sekä kustannukset että ympäristövaikutukset.

Erillisiä päästöjen vähennystoimenpiteitä edistävän ympäristöbonuksen määrää kasvatetaan asteittain saavutettujen tulosten mukaisesti. Vuonna 2015 ympäristöbonukseen käytetään 1 500 000 €:n (+alv) suuruinen määräraha. Hybridibussien käyttöä HSL-alueen kaupunkiliikenteessä lisätään kokeilukohteiden tulosten perusteella.

HSL edistää uusien vähäpäästöisten vaihtoehtojen käyttöönottoa osallistumalla tutkimushankkeisiin, esim. VTT:n kanssa TransSmart tutkimusohjelmassa. Sen päätavoitteena on saattaa liikennejärjestelmä kokonaisuudessaan kestävä kehityksen tielle vähähiilisen energian, vähäpäästöisten ja energiatehokkaiden ajoneuvojen ja älykkäiden liikennepalvelujen käyttöönoton avulla.

Sähköbussien hyödyt dieselbusseihin verrattuna ovat lähipäästöttömyys, hiljaisuus ja edulliset energiakustannukset. Keskeinen edellytys täyssähköisen bussiliikenteen yleistymiselle on tarkoituksenmukaisen latausinfrastruktuurin määrittely, toteutus sekä toimintamallin luominen. HSL johtaa eBusSystems-hanketta, jossa kehitetään sähköbussijärjestelmä. Hanke on osa Sähköiset hyötyajoneuvot – Electric Commercial Vehicles (EVC) –hankekokonaisuutta, joka puolestaan on osa Tekesin rahoittamaa EVE-ohjelmaa.

Bussiliikenteen päästötaso alentuu tavoitteen mukaisesti kaluston uusiutumisen sekä biopolttoainesten käytön seurauksena. Eri bussityyppien päästöjä seurataan käytönaikaisilla mittauksilla,

joiden avulla suorituskykyyn perustuvia HSL:n -päästöluokkia edelleen tarkennetaan tulevilla kilpailukierroksilla.

	2013	2014	2015	2016	2017
Bussiliikenne, g/matkustaja km					
CO ₂ -päästöt	78,297	- 7 %	- 14 %	- 24 %	- 31 %
NO _x -päästöt	0,508	- 10 %	- 20 %	- 30 %	- 37 %
Partikkelipäästöt	0,007	- 7 %	- 26 %	- 39 %	- 46 %

Taulukko 1. Päästöjen vähentämistavoitteet.

HSL:n tavoitteena on vähentää joukkoliikenteen lähipäästöjä ja kasvihuonekaasupäästöjä vuosi vuodelta. Vuonna 2025 tavoitteena on, että kaikki liityntälinjat ajetaan sähköbussilla, joiden käyttämä sähkö on kestävästi tuotettua.

Raitiovaunu- ja metroliikenne

HSL ja HKL ovat sopineet pohjoismaisen uusiutuvan energian käytöstä tulevaisuudessa mahdollisuuksien mukaan. Pohjoismaista tuulivoimaa hankitaan niin paljon kuin sitä on saatavilla, loput käytetystä sähköstä on pohjoismaista vesivoimaa. Vuoden 2014 alun arvion mukaan kokonaiskulutuksesta (noin 120 GWh) noin 50GWh voidaan ostaa tuulisähköä. 1.1.2014 alkaen sähkö on ollut pohjoismaissa tuotettua uusiutuvaa tuuli- ja vesisähköä.

2.2.6 Tavoite 6: Tehokasta taloutta

Parannamme joukkoliikenteen kustannustehokkuutta ja vahvistamme koko liikennejärjestelmän rahoituspohjan kestävyyttä.

- I. Tehostamme joukkoliikennepalveluiden suunnittelulla ja hankintamenettelyillä joukkoliikenteen hoitoa.
- II. Etsimme HSL:n sisäisen ja ulkoisen toiminnan kehittämisessä toiminnallisesti parhaat ja kustannustehokkaimmat palvelujen järjestämistavat
- III. Selvitämme aktiivisesti sellaisia liikennejärjestelmän rahoitusvaihtoehtoja, jotka mahdollistavan seudun kasvun ja joiden avulla matkalippujen hintoihin ja kunta-osuuksiin kohdistuvaa korotuspainetta voidaan hillitä.

Mittarit:

- Joukkoliikenteen tuottavuus
- Lipputulot/käyttömenot –suhde
- Matkalipun tarkastuksen tehokkuus
- Uusien rahoituslähteiden osuus kokonaisrahoituksesta

Vuonna 2013 HSL:n toimintatuloista kuntaosuuksien osuus oli 49,7 prosenttia, lipputulosten 47,4 prosenttia, muiden tulojen 1,9 prosenttia ja valtiolta saadun joukkoliikennetuen osuus 1,0 prosenttia. Suunnitelmakaudella on tavoitteena laajentaa toiminnan rahoitus pohjaa uusien tulo- ja rahoituslähteiden avulla ja näin kasvattaa muiden tulojen absoluuttista määrää sekä samalla mahdollisuuksien mukaan myös suhteellista osuutta kaikista toimintatuloista.

Liikennejärjestelmän rahoituspohjan kestävyyttä pyritään vahvistamaan aktiivisella yhteistyöllä liikennejärjestelmätoimijoiden kanssa. Joukkoliikennepalvelun kustannustehokkuutta seurataan kattavilla mittareilla (esim. liikennöintikustannus linjoittain nousua kohden ja täyttöaste joukkoliikennemuodoittain). Aikataulusuunnittelu tehdään mahdollisimman kustannustehokkaasti ottaen huomioon liikenteen toimivuus ja matkustajien tarpeet.

HSL varmistaa lähijoukkoliikenteen tasapuolisen kilpailun edellytykset kuntien ja Liikenneviraston kanssa ja valmistelee kilpailuttamismallin kansainvälisten kokemusten pohjalta. Kilpailuttamismalli rakennetaan houkuttelevaksi myös ulkomaisille operaattoreille.

HSL:n verkkokauppa laajenee tarkastelukaudella tavarakaupasta matkakorttilipputuotteisiin. Edelleen pyrimme vähentämään matkustajainformaatiotuotteiden painokustannuksia siirtämällä aikatauluinformaation painopisteen digitaalisiin kanaviin. Aikataulukirjojen maksullisuus tulee vähentämään sekä painokustannuksia että tuo myyntituloja tarkastelukaudella.

HSL:n omassa toiminnassa yleishankintojen kustannustehokkuutta parannetaan hankintojen kilpailuttamisosaamisen kehittämisen ja yhteistyökumppaneiden (Helsingin kaupungin hankintakeskus, KL-Kuntahankinnat) käytön kautta. Henkilöstökustannusten hallintaan kiinnitetään erityistä huomiota.

HSL:n tavoitteena on saada valtion myöntämä keskiasteen opiskelijatuki muiden toimivaltaisten viranomaisten lisäksi koskemaan myös HSL:ää TTS-kaudella.

Matkalippujen tarkastus

HSL tarkastaa matkaliput kaikissa HSL-alueen joukkoliikennevälineissä (bussi-, metro-, raitiovau-, lähijuna- ja vesiliikenteessä). VR ostaa HSL:ltä VR-lähiliikenteen ja koko maan kaukojunaliikenteen tarkastustoiminnan.

Tehokas matkalippujen tarkastustoiminta vähentää liputta tai virheellisellä matkalipulla matkustavien määrää. Toiminta edistää joukkoliikenteen lipputulojen kertymistä. Vuonna 2015 tavoitteena on pitää tarkastettujen matkustajien määrä vähintään vuoden 2014 tasolla. Järjestyksenalvojat toimivat matkalippujen tarkastajia avustavissa tehtävissä. HSL antaa järjestyksenalvojen tarkastustyössä vaadittavan koulutuksen. Toiminta lisää matkustajien turvallisuutta sekä matkalippujen tarkastajien työturvallisuutta. Järjestyksenalvojen käyttämistä matkalippujen tarkastajia avustavissa tehtävissä sekä Kampin terminaalin yöliikenteen lipuntarkastuksissa jatketaan vuosina 2015–2017. Joukkoliikenteen avorahastuksen kasvuun varaudutaan lisäämällä matkalippujen tarkastajia avustavien järjestyksenalvojen määrää.

3 Henkilöstö

HSL:n hallitus hyväksyi 11.2.2014 HSL:lle ensimmäisen henkilöstöstrategian. Henkilöstöstrategia on henkilöstövoimavarojen ja -johtamisen kehittämissuunnitelma, joka sisältää valintoja siitä, mikä on tavoitteiden saavuttamisen kannalta tärkeää.

HSL:n henkilöstöstrategia 2018

Kuva 4. HSL:n henkilöstöstrategia

Tavoitteet vuoteen 2018

1. Kehitämme osaamistamme tavoitteellisesti ja monipuolisesti toiminnan ja tulosten parantamiseksi

Tavoitteellisuus

- I. Työn sisältö ja sille asetetut vaatimukset ovat kiinteästi yhteydessä työyksikön tulostavoitteisiin ja vastuisiin.
- II. Osaamisen kehittäminen on sidoksissa nykyisiin tai tiedossa oleviin tuleviin työtehtäviin tai työtehtävien muutoksiin.

- III. Tarvittava osaaminen on tunnistettu sekä organisaatio- että yksilötasolla.
- IV. Osaamisen muutostarpeet tunnistetaan ja ennakoitaan (toimintaympäristön muutokset, työkalujen kehittyminen, pärjääminen kilpailussa tai omassa roolissa).
- V. Osaamisen kehittymistä mitataan.

Monipuolisuus

- I. Erilaiset osaamisen kehittämisen keinot on tunnistettu ja niitä hyödynnetään monipuolisesti.
- II. Osaamisen kehittämisen keinot valitaan sen mukaan, millaisesta osaamisesta on kyse ja mikä on tehokkain tapa osaamisen kartuttamiseen.
- III. Osaamisen kehittämisessä hyödynnetään yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa (esim. työkierto, asiakas- ja sidosryhmäpalaute).

2. Vahvistamme esimiestyön ammattimaisuutta ja henkilöstön työyhteisötaitoja

Esimiesten ammattimaisuus

- I. Esimies toimii arvojen ja tehtyjen päätösten mukaisesti.
- II. Esimiesrooli ja siihen kuuluvat vastuut ja valtuudet on määritelty. Esimiestyö ja asiantuntijuus ovat tasapainossa.
- III. Esimiestyötä arvioidaan ja kehitetään systemaattisesti.
- IV. Työntekijöiden ammattitaito ja osaaminen ovat hyvällä tasolla ja heillä on mahdollisuus kehittyä työssään.
- V. Esimiehet antavat kiitosta hyvin tehdystä työstä ja tarttuvat välittömästi ongelmiin niiden ratkomiseksi.

Henkilöstön työyhteisötaidot

- I. Työntekijä toimii arvojen ja tehtyjen päätösten mukaisesti.
- II. Työntekijä osaa käyttää omaa osaamistaan sekä omien tehtävien hoidossa että yhteistyössä muiden kanssa.
- III. Työntekijä pyrkii näkemään asiat myös omaa tehtäväänsä laajemmin.
- IV. Työntekijä tuo esille kehittämiskohteita ja niille ratkaisuehdotuksia.
- V. Työntekijällä on positiivista uteliaisuutta uuden edessä ja kehittämisessä.

3. Teemme tuloksellista yhteistyötä työkavereiden, asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa

Tuloksellinen yhteistyö

- I. Yhteistyö on tiiviisti sidoksissa asetettuihin tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.
- II. Yhteistyössä otetaan huomioon määritellyt vastuut ja osaamisen hyödyntäminen.
- III. Yhteistyöllä tuetaan HSL:n kokonaisuunnistumista.

Yhteistyö työkavereiden kanssa

- I. Työntekijä ymmärtää oman roolinsa ja sen merkityksen osana isompaa kokonaisuutta.
- II. Työntekijä tekee yhteistyötä jokapäiväisessä työssä ja kehittämisprojekteissa.

Yhteistyö asiakkaiden kanssa

- I. Asiakkaiden näkemyksiä hyödynnetään ratkaisuja suunniteltaessa.
- II. Asiakkaiden palautetta hyödynnetään aktiivisesti toiminnan kehittämisessä.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

- I. Sidosryhmäjohtamista tehdään ammattimaisesti: yhteistyöfoorumit ja niiden tavoitteet, vastuhenkilöt ja raportointi on määritelty.
- II. Sidosryhmien näkemyksiä hyödynnetään asioiden suunnitteluvaiheessa.

Osaamisen kehittäminen tavoitteellisesti ja monipuolisesti

Osaamisen tarkastelu kytketään entistä tiiviimmin osaksi HSL:n strategia- ja toimintasuunnittelua. Strateginen osaaminen tarkistetaan ja osaamisen kehittämisestä tehdään pitkäjänteinen suunnitelma, jonka toteutumista ja vaikutuksia seurataan. Osaamisen kehittämisessä hyödynnetään laajasti erilaisia keinoja. Talon sisällä työssä oppimista tuetaan työkierrolla ja hyödyntämällä it-pohjaisia oppimiskursseja. Lisäksi selvitetään mahdollisuuksia osaamisen kehittämisen yhteistyöhön HSL:n ulkoisten sidosryhmien kanssa. Osaamisen kehittämistä yksilötasolla suunnataan siten, että se tukee työntekijää omassa tehtävässä, tavoitteissa ja työn muutoksissa. Tavoite- ja kehityskeskustelujen sisältöä kehitetään siten, että esimiehellä ja työntekijällä on mahdollisuus arvioida osaamista ja sen kehittymistä aiempaa paremmin.

Esimiestyön ammattimaisuus ja henkilöstön työyhteisötaidot

Esimiestyötä ja johtamista kehitetään määritellyn esimiesroolin, esimiesosaamisen ja esimiestyöstä saadun palautteen perusteella. Esimiesvalmennusta jatketaan ja johtamisen työkaluja kehitetään erityisesti päivittäisjohtamisessa ja palkitsemisessa. Uudet esimiehet perehdytetään systemaattisesti esimiestehtäviin.

Työyhteisötaitojen merkitystä käydään läpi arvokeskusteluissa ja erillisenä teemana osastojen kehittämispäivillä. Työntekijöiden kehittämisideoita tuodaan esille ja hyödynnetään aloitejärjestelmän avulla.

Tuloksellinen yhteistyö

Tavoitteiden saavuttamista tukevan yhteistyön merkitystä ja vaikutuksia käydään läpi osana arvokeskustelua. Prosessinäkökulma otetaan mukaan erilaisiin käytäntöihin. Olemassa olevaa osaamista hyödynnetään projekteissa siten, että se antaa hyvät eväät sekä projektien onnistumiselle että asiantuntemuksen kehittymiselle. Toiminnan asiakaslähtöisyyttä kehitetään tuomalla asiakasnäkökulma osaksi jokapäiväistä toimintaa. Asiakaspalautteen systemaattista seurantaa ja hyödyntämistä kehitetään kaikilla tasoilla.

4 Käyttötalousosa

4.1 Talousarvion sitovuus

Talousarviossa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja ja investointimenoja ja sitovaksi tuloarvioksi kuntaosuuksia. Kuntayhtymän taloudessa ja toiminnassa on noudatettava talousarviota ja sen muuttamisesta päättää yhtymäkokous.

Talousarvio ei sisällä peruspääomalle maksettavaa korkoa.

Talousarvion sitovat erät:

	TA 2014	TA 2015	Ero TA2015/TA2014	
	Eur	Eur	Eur	%
Toimintamenot	601 660 000	623 130 000	21 470 000	3,6 %
Investointimenot	22 730 000	46 532 000	23 802 000	104,7 %
Kuntaosuudet	290 244 000	307 859 000	17 615 000	6,1 %

4.2 Yhdistetty taloussuunnitelma 2015-2017

x 1000 €

TP2013 TA2014 ENN2014 TS2015 TS2016 TS2017

Tuloslaskelma

Varsinainen toiminta

Lipputulot	+	277 869	292 896	289 246	297 465	306 864	319 519
Valtion suurten kaupunkien JI-tuki	+	5 822	5 833	5 833	7 255	7 255	7 255
Muut toimintatulot	+	11 405	12 650	11 735	12 587	12 187	12 506
Toimintatulot yhteensä (ilman kuntaosuuksia)	=	295 095	311 379	306 814	317 307	326 306	339 280
Henkilöstömenot	-	-18 738	-17 899	-18 492	-18 678	-18 678	-18 678
Operointikustannukset	-	-450 325	-482 629	-470 311	-499 448	-516 667	-535 421
Infrapalvelujen ostot	-	-69 472	-66 088	-66 088	-68 596	-96 790	-129 972
Muut palvelujen ostot	-	-23 203	-27 067	-27 450	-28 187	-32 060	-31 619
Muut toimintamenot	-	-8 071	-7 975	-7 961	-8 219	-8 856	-8 359
Toimintamenot yhteensä	=	-569 808	-601 657	-590 301	-623 128	-673 051	-724 049

Toimintakate (ilman kuntaosuuksia)

= -274 713 -290 278 -283 487 -305 821 -346 744 -384 769

Rahoitustulot - ja menot

Rahoitustuotot	+	95	150	150	150	150	150
Rahoituskulut	-	-424	-735	-210	-890	-1 745	-1 860
Vuosikate (ilman kuntaosuuksia)	=	-275 042	-290 863	-283 547	-306 561	-348 339	-386 479
Poistot	-	-5 899	-7 632	-6 707	-9 890	-12 510	-19 513
Tilikauden tulos (ilman kuntaosuuksia)	=	-280 941	-298 495	-290 254	-316 451	-360 849	-405 992

Kuntaosuudet (sis. Kutsuplus-hankkeen)

- Helsinki	+	184 470	182 657	182 657	189 030	210 037	222 989
- Espoo	+	53 800	53 497	53 497	56 395	73 865	107 048
- Kauniainen	+	581	678	678	969	1 012	1 199

x 1000 €		TP2013	TA2014	ENN2014	TS2015	TS2016	TS2017
- Vantaa	+	43 197	43 200	43 200	47 009	51 436	48 898
- Kerava	+	3 365	3 730	3 730	4 823	5 130	5 246
- Kirkkonummi	+	4 303	4 944	4 944	7 007	7 868	8 972
- Sipoo	+	1 663	1 538	1 538	2 626	2 909	3 048
Kuntaosuudet yhteensä	=	291 379	290 244	290 244	307 859	352 257	397 400
Tilikauden ali-/ylijäämä		10 438	-8 251	-10	-8 592	-8 592	-8 592

Rahoitussuunnitelma

Varsinainen toiminta ja investoinnit

Tulorahoitus

Vuosikate	+	16 337	-619	6 697	1 298	3 918	10 921
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-	-13 392	-22 730	-20 699	-46 532	-11 085	-7 525
Varsinainen toiminta ja investoinnit, netto	=	2 944	-23 349	-14 002	-45 234	-7 167	3 396

Rahoitustoiminta

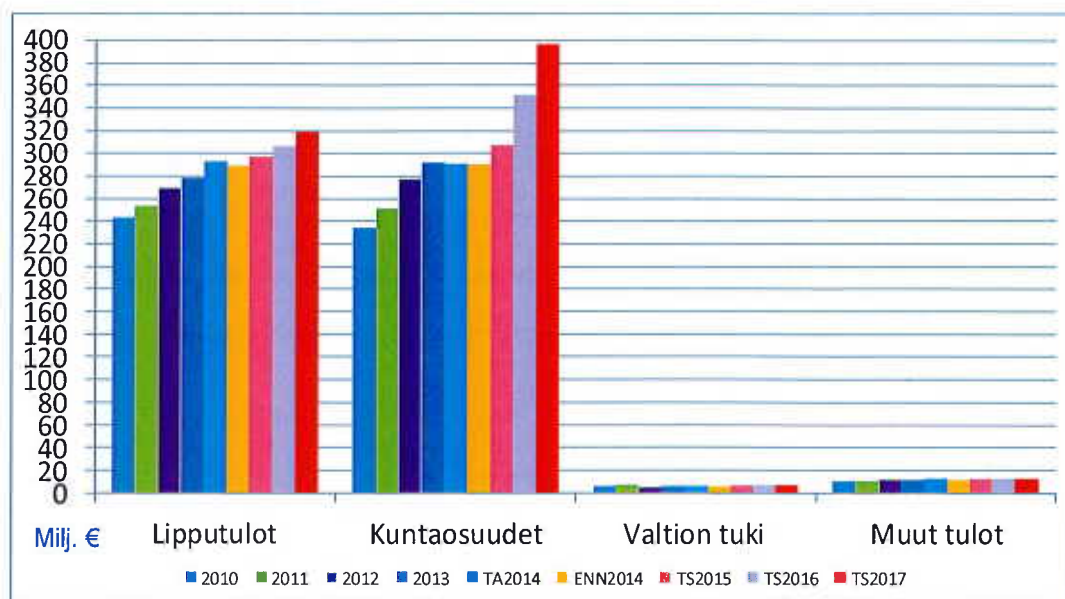
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0	23 000	0	46 000	11 000	7 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	0	0	0	0	-5 111	-6 333
TA-lainojen nettomuutos	=	0	23 000	0	46 000	5 889	667
Oman pääoman muutokset ja muut maksuvalm. Muutokset	=	2 042	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000

Vaikutus maksuvalmiuteen	+/-	4 986	4 651	-9 002	5 766	3 722	9 063
---------------------------------	------------	--------------	--------------	---------------	--------------	--------------	--------------

Investointien tulorahoitus-%		122,0 %	-2,7 %	32,4 %	2,8 %	35,3 %	145,1 %
-------------------------------------	--	----------------	---------------	---------------	--------------	---------------	----------------

4.3 Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2015 ovat yhteensä 625,2 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden ennusteen verrattuna on 28,1 milj. euroa (4,7 %). Vuonna 2016 toimintatulojen arvioidaan olevat 678,6 milj. euroa ja vuonna 2017 736,7 milj. euroa.

Kuva 5. HSL:n toimintatulojen kehitys 2010-2017

Lipputulot

Lipputulosten arvioinnin perustana on käytetty neljän kuukauden toteutumatietojen pohjalta tehtyjä lipputuloennusteita vuodelle 2014. Lipputulosten arvioidaan olevan vuonna 2014 ilman ALV yhteensä 289,2 milj. euroa ja 297,5 milj. euroa vuonna 2015. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen on 2,8 %. Lipputulot yhteensä muodostavat 47,6 % HSL:n toimintatuloista.

Vuodesta 2014 vuoteen 2015 lipunmyyntiin vaikuttavan matkustajamäärän arvioidaan kasvavan n. 1,0 %. Lippujen myyntiennuste 2016 – 2017 perustuu lipun myyntiin vaikuttavan matkustajamäärän kasvuun vastaavasti yhdellä prosentilla vuosittain.

Vuonna 2015 seutulippujen hinnankorotus painottuu arvolippuihin. Myös HSL-alueen kuntalaisille myytävää subventoitua kausilipun hintaa esitetään korotettavaksi. Sisäisten lippujen hinnankorotus painottuu kausilippuihin seudullisten ja sisäisten kausilippujen välisen hintasuhteen pienentämiseksi. Myös arvolippuja esitetään korotettavaksi. Kaikkien yleis- ja haltijakohtaisten kausilippujen hintojen esitetään edelleen korotettavaksi lähemmäs omakustannushintaa.

Vuonna 2016 lipputulosten arvioidaan olevan 306,9 milj. euroa ja vuonna 2017 319,5 milj. euroa. Vuonna 2017 joukkoliikenteen infrakustannukset nousevat merkittävästi, kun Länsimetro ja Kehä-rata liikennöivät koko vuoden. Vuonna 2017 kuntien subventioasteen arvioidaan keskimäärin olevan 54,2 %. Jos kuntien maksama keskimääräinen subventioaste halutaan tuolloin edelleen pitää 50 %:ssa, tulisi lipputuloja vuonna 2017 kerätä lisää noin 30,0 milj. euroa. Tämä merkitsisi keskimäärin 15 %:n korotusta nykyisiin lipun hintoihin laskettuna joukkoliikenteen keskimääräisen jous-tokertoimen -0,3 mukaan.

Vyöhykkeisiin perustuva tariffijärjestelmä tulee käyttöön aikaisintaan vuoden 2017 alussa. Toiminta- ja taloussuunnitelmassa suunnitelmakauden lipputulot on arvioitu nykyisen tariffijärjestelmän perusteella.

Seutuliput

Pääkaupunkiseudun seutulipputulot vuonna 2014 ovat ennusteen mukaan yhteensä 108,3 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 3,5 %:n kasvu vuonna 2015. Keskimäärin pääkaupunkiseudun seutulippujen hinnat nousevat 3,4 % vuoden 2014 hintoihin verrattuna. Seutulipputulot vuonna 2015 ovat 111,5 milj. euroa.

Lähiseutu 2-lippujen hinnat nousevat keskimäärin 3,4 %. Lähiseutu 3-lippujen hinnat nousevat keskimäärin 4,0 %. Lähiseutulipputulot vuonna 2015 ovat yhteensä 16,8 milj. euroa.

Sisäiset liput

Helsingin sisäiset liput

Helsingin sisäisten lipputulosten ennuste vuonna 2014 on 138,8 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 0,7 %:n lasku vuonna 2015. Keskimäärin Helsingin sisäisten lippujen hinnat nousevat 4,0 % vuoden 2014 hintoihin verrattuna. Lipputuloja on vuonna 2015 arvioitu kertyvän 142,6 milj. euroa.

Espoon ja Kauniaisten sisäiset liput

Espoon ja Kauniaisten sisäisten lipputulosten ennuste vuonna 2014 on 14,6 milj. euroa.

Myytävien lippujen määrään on arvioitu 0,1 % lasku vuonna 2015. Keskimäärin Espoo/Kauniainen yhteisen maksualueen sisäisten lippujen hinnat nousevat 4,0 % vuoden 2014 hintoihin verrattuna. Lipputulosta on vuonna 2015 arvioitu kertyvän 14,6 milj. euroa.

Vantaan sisäiset liput

Vantaan sisäisten lipputulosten ennuste vuonna 2014 on n.10,2 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 0,1 % lasku vuonna 2015. Keskimäärin Vantaan sisäisten lippujen hintojen muutos on 3,3 % vuoden 2014 hintoihin verrattuna. Lipputulosta on vuonna 2015 arvioitu kertyvän 10,2 milj. euroa.

Keravan/Sipoon sekä Kirkkonummen sisäiset liput

Ennusteen mukaan Kerava/Sipoo yhteisen maksualueen sisäiset lipputulot vuonna 2014 ovat alle 0,6 milj. euroa ja Kirkkonummen alle 0,5 milj. euroa. Keskimäärin Kerava/Sipoo maksualueen sisäisten lippujen hinnat nousevat 3,6 % ja Kirkkonummen sisäisten lippujen hinnat 4,6 % vuoden 2014 hintoihin verrattuna.

Kaikkiaan Kerava/Sipoo maksualueen sisäisiä lipputulosta on vuonna 2015 arvioitu kertyvän yli 0,6 milj. euroa ja Kirkkonummen sisäisiä lipputulosta yli 0,5 milj. euroa.

Kutsuplus-liikenteen lipputulot

Uuden sukupolven kysyntäohjattua joukkoliikennettä koskevassa Kutsuplus-hankkeessa arvioidaan lipputulosta kerättävän 0,6 milj. euroa vuonna 2015.

Yhteenveto lippujen hintojen keskimääräisistä muutoksista 2014 - 2015, sis. ALV

Seutuliput, pääkaupunkiseutu	3,4 %
Seutuliput, lähiseutu 2 (Espoo/Vantaa - 3. vyöhyke)	3,4 %
Seutuliput, lähiseutu 3 (koko HSL-alue)	4,0 %
Helsingin sisäiset liput	4,0 %
Espoo/Kauniainen sisäiset liput	4,0 %
Vantaan sisäiset liput	3,3 %
Kerava/Sipoo sisäiset liput	3,6 %
Kirkkonummen sisäiset liput	4,6 %
Korotus keskimäärin	3,7 %

Yleis- ja haltijakohtaisen kausilipun hintaa esitetään korotettavaksi muita kausilippuja enemmän. Näin niiden hinnat saadaan lähemmäs laskennallista omakustannushintaa.

Korttimaksu

Matkakorteista on peritty asiakkaalta omakustannushinnan mukainen hinta. Korttimaksu vuonna 2014 on 5,00 euroa. Vuonna 2015 matkakorttien hinnaksi esitetään 5,00 euroa (sis. alv 10 %).

Korttimaksuja vuonna 2014 sekä vuonna 2015 arvioidaan kertyvän 0,7 milj. euroa.

Tarkastusmaksu

Tarkastusmaksun määrä voi olla 40 kertaa alin yleinen kertamaksun hinta. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2015 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon. Tarkastusmaksutuottoja arvioidaan vuonna 2015 kertyvän 6,3 milj. euroa, joista kirjataan luottotappiota ja luottotappiovarauksia 2,7 milj. euroa.

Muut toimintatulot

Muut toimintatulot 4,7 milj. euroa muodostuvat pääosin liikennöitsijöiltä laskutettavista laite- ja taukotilavuokrista ja VR:ltä laskutettavasta tarkastustoiminnan korvauksesta.

Tarkastusmaksutoiminnan korvauksia arvioidaan perittävän VR:ltä 1,1 milj. euroa, vuokratuloja liikennöitsijöiltä perittävistä matkakorttijärjestelmän laitteista ja taukotiloista 2,6 milj. euroa ja muita tuloja 1,0 milj. euroa.

Suurten kaupunkien joukkoliikennetuki

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen määräksi on arvioitu 7,3 milj. euroa vuosina 2015 - 2017. Tuki on kohdistettu kunnille asukaslukujen suhteessa. Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 0,8 milj. euroa.

4.3.1 Kuntaosuudet

Ne menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran kuntaosuuksista.

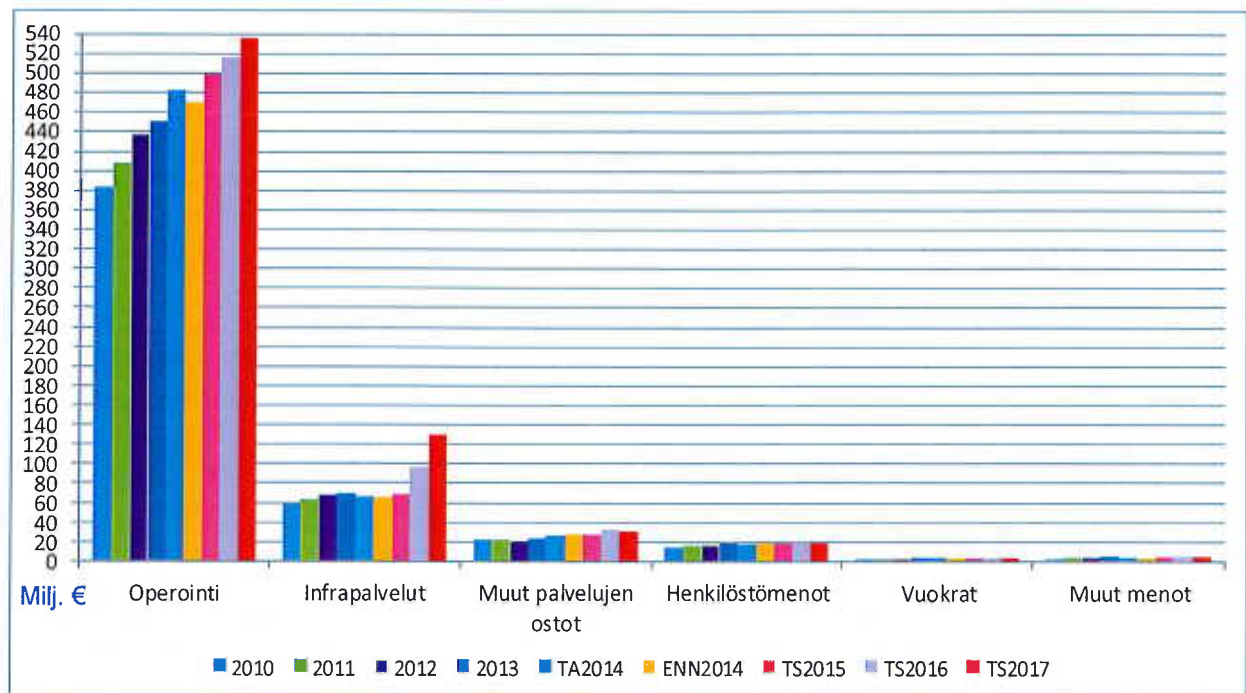
Kuntaosuudet talousarviossa 2015 ovat yhteensä 307,9 milj. euroa, mikä sisältää arvioidun 3,3 milj. euron kuntaosuuden Kutsuplus-liikenteeseen. Kuntaosuudet muodostavat 49,2 % HSL:n toimintatuloista.

Kuntaosuuksiin kohdistetaan vuonna 2015 kustannuksia yhteensä 633,7 milj. euroa, josta operointikustannuksia 499,4 milj. euroa (78,8 %), infrakustannuksia 68,6 milj. euroa (10,8 %), yleiskustannuksia 65,7 milj. euroa (10,4 %). Kuntaosuuksiin kohdistetaan tuloja yhteensä 317,2 milj. euroa, josta lipputulot ovat yhteensä 297,5 milj. euroa (93,8 %), joukkoliikenteen valtiontuki 7,3 milj. euroa (2,3 %) ja yleiskustannuksiin kohdistettavat tulot 12,6 milj. euroa (3,9 %). Kuntaosuuksissa on lisäksi huomioitu jäsenkuntien edellisten vuosien yli-/alijäämiä yhteensä 8,6 milj. euroa.

Selvitys kuntaosuuksien muodostumisesta kunnittain vuosina 2015 – 2017 on sivuilla 38 - 54.

4.3.2 Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2015 ovat yhteensä 623,1 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2014 ennusteesta 32,8 milj. euroa (5,6 %). Vuonna 2016 toimintamenojen arvioidaan olevan 673,1 milj. euroa ja vuonna 2017 724,0 milj. euroa.

Kuva 6: HSL:n toimintamenojen kehitys 2010-2017

Henkilöstömenot ovat 18,7 milj. euroa, joka on 3,0 % toimintamenoista. Edellisvuoden ennusteesta henkilöstömenot kasvavat 0,2 milj. eurolla (1,0 %). Palkat ja palkkiot ovat yhteensä 15,0 milj. euroa, joka sisältää palkkojen yleisiin sopimuskorotuksiin varatun 1,5 %. Eläkemenoihin ja muihin sivukuluihin on varattu yhteensä 3,7 milj. euroa. Henkilöstömenoissa on varauduttu 380 henkilötyövuoden työpanokseen, jossa on kasvua kuluvan vuoden ennusteeseen 2 henkilötyövuotta.

Palveluiden ostomenot

Palveluiden ostomenot vuonna 2015 ovat yhteensä 596,2 milj. euroa, 95,7 % HSL:n toimintamenoista.

Joukkoliikenteen operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat 499,5 milj. euroa, 80,2 % HSL:n toimintamenoista. Joukkoliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan keskimäärin 1,5 % edellisvuoden tasosta.

Bussiliikenteen menot vuonna 2015 ovat yhteensä 323,3 milj. euroa. Bussiliikenteen menot sisältävät ympäristöbonusvarauksen 1,5 milj. euroa. Vuonna 2015 bussiliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan 1,8 %.

Vuonna 2016 bussiliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 317,6 milj. euroa ja vuonna 2017 309,8 milj. euroa. Vuonna 2016 bussiliikenteen kustannuksia alentaa Länsimetron valmistuminen ja liityntäliikenteen alkaminen.

Junaliikenteen menot ovat vuonna 2015 yhteensä 89,4 milj. euroa. Vuonna 2016 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 93,1 milj. euroa ja vuonna 2017 93,3 milj. euroa. Vuosina 2015 ja 2016 menot kasvavat uuden Sm5-kaluston käyttöönoton ja Kehäradan liikennöinnin alkamisen takia.

HSL:n ja VR:n lähiliikennesopimuskokonaisuudesta on tehty vuoden 2014 alusta voimaan tullut muutossopimus, joka liitti Keravan ja Kirkkonummen matkustuksen osaksi ostopalvelusopimusta. Uusi sopimusrakenne kasvattaa sekä HSL:n lipputuloja että kustannuksia lähiseutuvyöhykkeeltä. Lähijunaliikenteen sopimukseen tehtiin samalla useita päivityksiä, täydennyksiä ja tulkintaerimielysien tarkennuksia. HSL joutuu mm. korvaamaan kalustonohjaustoiminnan ja turvallisuuspalvelujen lisääntyneitä kustannuksia. Lähijunaliikenteen ostopalvelujen korvaukset muodostuvat sopimuksen mukaan neljästä pääerästä:

- operointisopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta
- muut palvelut -sopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta
- kalustosopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta sekä
- kunnossapitosopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta.

Sopimusten sisällä on useita kustannuseriä, joita tarkistetaan vuosittain tai vuosineljänneksittäin sopimuksissa määriteltujen kustannusindeksien ja toiminnan tehostamiskertoimien perusteella. Kalustokustannuksiin ei sovelleta kustannusnousuindeksiä. Junaliikenteen kustannustason arvioidaan vuonna 2015 nousevan ostoliikenteen osalta 0,9 %.

VR-korvausten lisäksi lähijunaliikenteen kustannuksia muodostuu Junakalustoyhtiölle maksettavasta uusien Sm5-junien vuokrasta, joka on noin 22,7 miljoonaa euroa vuodessa kaikkien 41 junan tultua liikenteeseen vuonna 2015. Uuden kaluston toteutuvat vuokramenot riippuvat myös korkotason tulevasta kehityksestä, koska pääomakustannukset ovat Junakalustoyhtiön suurin kuluerä.

Junaliikenteen operointikulut on uuden sopimuksen myötä jaettu kunnille matkustajakilometreistä ja nousuista laskettujen kuntakohtaisten jako-osuuksien painotettuna keskiarvona. Painoina on käytetty kummallekin osatekijälle 0,5. Uuden junakaluston käyttöönoton myötä pääomakustannukset nousevat merkittävästi ja pelkästään matkustajakilometreihin perustuva kuntajako kohdistaisi 3. vyöhykkeen kunnille kohtuuttoman suuret kustannukset. Tarvittavan kalustomäärän kannalta ratkaisevaa on maksimikuormitus eli nousujen määrä, ei matkojen pituus.

Raitioliikenteen kustannusten vuonna 2015 arvioidaan olevan 51,4 milj. euroa. Raitioliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,3 %. Vuonna 2016 kustannuksiksi arvioidaan 52,6 milj. euroa ja vuonna 2017 56,2 milj. euroa. Vuonna 2016 kustannukset nousevat uuden kaluston pääomakustannusten johdosta.

Metrolilikenteen kustannusten vuonna 2015 arvioidaan olevan 28,3 milj. euroa. Metrolilikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,0 %. Vuonna 2016 kustannuksiksi arvioidaan 39,3 milj. euroa ja vuonna 2017 48,6 milj. euroa. Vuonna 2015 kustannuksia nostaa uuden metrolikaluston pää-

omakustannukset. Vuonna 2016 kustannukset nousevat edelleen uuden metrokaluston ja Länsi-metron käyttöönoton myötä.

Metron viikonloppuoiden liikennettä on päätetty jatkaa kokeiluna vuoden 2014 loppuun asti. Nykyisenkaltaisen yömetron liikennöinnin kokonaiskustannukset vuodelle 2015 olisivat 480 000 euroa vuositasolla, kun huomioidaan vähentyvä bussiliikenne. Talousarvioehdotus sisältää yömetroliikenteen kustannukset. Kuntia pyydetään ottamaan kantaa yömetrokokeilun vakinaistamiseen.

Lauttaliikenteen kustannusten vuonna 2015 arvioidaan olevan 4,1 milj. euroa. Lauttaliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,3 %.

Kutsuplus-liikenteen operointikustannusten vuonna 2015 arvioidaan olevan 2,9 milj. euroa.

Muut palvelujen ostot

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin käytetään vuonna 2015 28,2 milj. euroa, josta 7,4 milj. euroa IT-palveluihin, 6,6 milj. euroa matkakortin jälleenmyyjille maksettaviin lipunmyyntipalkkoihin, 4,6 milj. euroa asiantuntijapalveluihin, 2,2 milj. euroa kaluston ja laitteiden kunnossapitopalveluihin, 0,7 milj. euroa painatuksiin, 1,7 milj. euroa staattisen informaation hoidon korvauksiin, 1,2 milj. euroa ilmoitus ja mainontapaikkoihin, 1,0 milj. euroa posti- ja telepalveluihin (sis. tietoliikenteen kustannukset), 0,3 milj. euroa vartiointiin sekä 2,5 milj. euroa muihin palveluihin kuten pankki- ja toimistopalveluihin, kiinteistön siivoukseen ja kunnossapitoon, matkakortin laitekuljetuspalveluihin sekä henkilöstöön liittyviin palvelujen ostoon (kuten koulutus- ja matkustuspalvelut).

Muihin palvelujen ostoon käytetään vuonna 2016 32,1 milj. euroa ja vuonna 2017 31,6 milj. euroa.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2015 on 68,6 milj. euroa. Infrakustannukset sisältävät kustannukset Helsingiltä 58,9 milj. euroa, Espoolta 2,6 milj. euroa, Vantaalta 6,9 milj. euroa, Keravalta 0,08 milj. euroa sekä Kirkkonummelta 0,2 milj. euroa.

Infrakuluihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Pääomakorvauksen laskentaperusteena ennen vuotta 2010 käyttöön otetun infran osalta on käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on kirjanpitoarvo. Pääomalle laskettavan koron osalta on laskennallisena korkona käytetty infrasopimuksen mukaista viittä prosenttia.

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Sopimuksen 8.2. kohdan mukaan vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien, merkittävien joukkoliikenneinvestointien johdosta infrakulujen kohdistamisesta sovi-taan kokonaan erikseen. Tällaisia uusia, merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat ainakin Länsi-metro ja Kehärata. Talous- ja toimintasuunnitelmassa infrakustannusten jaossa on sovellettu Kehäradan ja Länsimetron osalta 27.5.2015 hyväksytyn sopimuksen periaatteita. Samoin lipputulojen kohdistuksessa on Kehäradan käyttöönoton aiheuttamasta kertaseutulipputulojen kasvusta kohdistettu Vantaalle; vuonna 2015 1,5 milj. euroa ja vuonna 2016 3 milj. euroa (kertaseutulipputulojen kasvu vuonna 2015 Kehäradan myötä yhteensä 2,5 milj. euroa ja vuonna 2016 5 milj. euroa).

HSL:n hallitus hyväksyi 27.5.2014 sopimuksen infrakulujen kohdistamisesta uuden joukkoliikenneinfran osalta ja lähetti sen jäsenkunnille hyväksyttäväksi.

Vuonna 2016 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 96,8 milj. euroa ja vuonna 2017 130,0 milj. euroa. Joukkoliikenteen infrakustannukset nousevat merkittävästi länsimetron sekä kehäradan myötä suunnitelmavuosina.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2015 varattu 1,1 milj. euroa. Vuoden 2016 varaus on 1,8 milj. euroa ja vuonna 2017 1,1 milj. euroa. Vuoden 2016 varaus sisältää uusien matkakorttien hankinnan, kun uusi lippu- ja informaatiojärjestelmä on käytössä.

Vuokrakulut vuonna 2015 ovat 3,7 milj. euroa. Vuoden 2016 varaus on 3,6 milj. euroa ja vuoden 2017 varaus 3,7 milj. euroa.

Muut kulut vuonna 2015 ovat 3,4 milj. euroa. Muihin kuluihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset, joihin arvioidaan kirjattavan yhteensä 2,7 milj. euroa. Muihin kuluihin on varattu vuodelle 2016 3,4 milj. euroa ja vuodelle 2017 3,6 milj. euroa.

Toimintakatteen vuonna 2015 arvioidaan olevan 2,0 milj. euroa ylijäämäinen ja se riittää kattamaan rahoituskuluja, joita arvioidaan olevan 0,7 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja –kulut

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL on toistaiseksi ollut velaton. Uusiin investointeihin arvioidaan vuonna 2015 tarvittavan lainaa 46 milj. euroa, vuonna 2016 11 milj. euroa ja vuonna 2017 7 milj. euroa, jolloin lainakanta vuoden 2017 lopussa olisi noin 52,6 milj. euroa. Lainakorkona laskennassa on käytetty 3 %.

Rahoituksen nettokulujen vuonna 2015 arvioidaan olevan 0,7 milj. euroa ja kasvavan vuosina 2016 ja 2017 siten, että varaus vuodelle 2016 on 1,6 milj. euroa ja vuodelle 2017 1,7 milj. euroa.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 1,3 milj. euroa ylijäämäinen.

Suunnitelmapoistot vuonna 2015 ovat 9,9 milj. euroa ja ne kasvavat edellisvuoden ennusteeseen verrattuna 3,2 milj. eurolla (47,5 %). Suunnitelmapoistojen arvioidaan kasvavan vuosina 2015-2017 LIJ-hankkeen valmistuttua ja varaus vuodelle 2016 on 12,5 milj. euroa ja vuodelle 2017 19,5 milj. euroa. LIJ-hankkeen on arvioitu olevan kaikilta osin tuotantokäytössä vuoden 2017 alussa, josta lähtien poistot on hankkeen osalta laskettu täysimääräisinä. Hankkeelle kirjatun määrittelytyön osuuden poistot on aloitettu määrittelyvaiheen päätyttyä kesällä 2013.

Tilikauden 2015 alijäämäksi arvioidaan jäävän 8,6 milj. euroa, ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä.

4.3.3 Yli-/alijäämän käyttö

HSL:n tilinpäätöksen osoittama kuntakohtainen yli-/alijäämä otetaan huomioon seuraavien vuosien talousarvioissa.

Vuoden 2014 talousarviossa huomioidun käytön mukaista ylijäämää on käytettävissä 31.12.2014 yhteensä 25,8 milj. euroa, joka on taloussuunnitelmassa jaettu kolmelle tulevalle vuodelle 2015-2017.

Jäsenkunnille maksetaan korkoa kuntakohtaisesta ylijäämästä ja laskutetaan korkoa kuntakohtaisesta alijäämästä. Koron laskentaperusteena on kunkin tilinpäätösvuoden ensimmäisen ja viimeisen päivän kuntakohtaisen kumulatiivisen yli-/alijäämän keskiarvo. Korkona käytetään tilinpäätös-
vuoden ensimmäisen päivän vuoden euriborkorkoa. Koron määräytymispäivä on kunkin tilinpäätös-
vuoden ensimmäinen pankkipäivä ja maksupäivä tilinpäätös-
vuotta seuraavan vuoden kesäkuun 30. päivä. Korko kuntakohtaiselle yli-/alijäämälle sisältyy toiminta- ja taloussuunnitelmaan.

Kumulatiivinen yli-/alijäämä arvio 31.12.2014 kunnittain ja käyttö 2015 - 2017:

1 000 €	Kumulat. yli-/alijäämä 31.12.2013	Käyttö TA2014	Kumulat. yli-/alijäämä arvio 31.12.2014	Jako 3:lle suunnitelmavuodelle		
Espoo	9 320	-3 282	6 038	2 013	2 013	2 013
Helsinki	14 704	-3 944	10 760	3 587	3 587	3 587
Kauniainen	368	-140	228	76	76	76
Kerava	-242	118	-124	-41	-41	-41
Kirkkonummi	-423	85	-338	-113	-113	-113
Sipoo	956	-319	637	212	212	212
Vantaa	9 344	-769	8 575	2 858	2 858	2 858
Yhteensä	34 027	-8 251	25 776	8 592	8 592	8 592

4.3.4 HSL:n peruspääoma

HSL:n peruspääoma on 1.1.2014 yhteensä 9,230 milj. euroa, joka jakaantuu jäsenkunnille seuraavasti: Helsinki 4,798 milj. euroa, Espoo 2,010 milj. euroa, Vantaa 1,625 milj. euroa, Kirkkonummi 0,300 milj. euroa, Kerava 0,278 milj. euroa, Sipoo 0,148 milj. euroa ja Kauniainen 0,071 milj. euroa.

Peruspääomalle ei esitetä maksettavaksi korkoa.

4.3.5 Investoinnit

HSL:n investointimenot vuonna 2015 ovat 46,5 milj. euroa, vuonna 2016 11,1 milj. euroa ja vuonna 2017 7,5 milj. euroa.

Suunnitelmakauden merkittävin investointi on LIJ-2014-hanke, johon suunnitelmakauden 2015 – 2017 aikana käytetään yhteensä noin 53,1 milj. euroa. Määrärahavaraus vuodelle 2015 on 41,9 milj. euroa, vuodelle 2016 7,3 milj. euroa ja vuodelle 2017 3,9 milj. euroa.

Matkustajainformaatiolaitteisiin ja –järjestelmiin (mm. Reittiopas, aikataulu- ja infonäytöt, Helmi-laitteet) on varattu suunnitelmakaudelle 5,4 milj. euroa, mistä 2,0 milj. euroa vuodelle 2015, 1,7 milj. euroa vuodelle 2016 ja 1,7 milj. euroa vuodelle 2017.

Toimiala-IT:n kehityshankkeisiin on varattu suunnitelmakaudelle 2,5 milj. euroa. Merkittävin hanke on matkustajalaskentalaitteiden hankinta, johon on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 0,6 milj. euroa. Toimiala-IT:n kehittämiseen on varattu 0,5 milj. euroa, joukkoliikennerekisterin (Jore) ohjelman kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 0,5 milj. euroa ja liikennetietojen raportointikannan (L-info) kehittämiseen 0,2 milj. euroa.

Asiakassovellusten kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 2,0 milj. euroa, joka pitää sisällään asiakasohjelmaan ja CRM-järjestelmään varatut määrärahat.

Muihin hankintoihin on varattu suunnitelmakaudelle 1,8 milj. euroa. Merkittävimpiä yksittäisiä hankkeita ovat MS-lisenssien hankinta, johon on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 0,6 milj. euroa, nykyisen matkakorttijärjestelmän hankinnat 0,4 milj. euroa sekä HSL.fi :in kehittäminen, johon on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 0,3 milj. euroa.

Muissa yhteisissä hankinnoissa on varauduttu suunnitelmakaudella 0,3 milj. eurolla HSL:n toimitilojen remontointikuluihin.

Suunnitelman mukaiset poistot

Investoinnit realisoituvat kuntaosuuksiin suunnitelman mukaisten poistojen kautta. Talousarviossa poistot ovat vuonna 2015 yhteensä 9,9 milj. euroa, 2016 12,5 milj. euroa ja 2017 19,5 milj. euroa. Poistot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin.

LIJ2014 –hankkeen työn osuuksista aloitettiin poistot hankkeen määrittelyvaiheen päätyttyä 1.7.2013 alkaen. Uusi lippu- ja informaatiojärjestelmä otetaan käyttöön vaiheittain, tämän hetken suunnitelmien mukaan uusi järjestelmä on kokonaisuudessaan tuotantokäytössä 2017, jolloin hankkeet poistot alkavat täysimääräisinä 1.1.2017 alkaen. Poistoajat ovat HSL:n hyväksytyn poistosuunnitelman mukaiset. Poistoajat ovat LIJ2014 –hankkeen osalta pääosin 8 vuotta (laitteet ja muut aineelliset hankinnat) tai 5 vuotta (ohjelmat ja muut aineettomat hankinnat). Poistomenetelmänä on tasapoisto.

LIITE 1 TULOSLASKELMA 2015-2017

	TP	TA	ENN.	ERO ENN2014/TA2014	TS	ERO TS2015/ENN2014	TS	ERO TS2016/TS2015	TS	ERO TS2017/TS2016
	2013	2014	2014	Eur	%	2015	2016	Eur	%	Eur
x 1 000 €										
Toimintatuotot	586 474	601 623	597 058	-4 565	-0,8 %	625 166	678 563	53 397	8,5 %	736 680
Myyntituotot	278 573	293 596	289 946	-3 650	-1,2 %	298 165	307 564	9 399	3,2 %	320 219
Seutuliikenteen lipputulot	104 722	109 086	108 330	-756	-0,7 %	111 469	115 084	3 615	3,2 %	116 210
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS 2)	1 961	2 188	2 860	672	30,7 %	2 700	2 800	100	3,7 %	2 900
Lähiseutuliikenteen lipputulot (LS 3)	9 551	12 621	13 040	419	3,3 %	14 095	14 162	67	0,5 %	14 233
Helsingin sisäiset lipputulot	136 043	141 855	138 750	-3 105	-2,2 %	142 581	144 007	1 426	1,0 %	145 447
Espoon sisäiset lipputulot	14 352	14 936	14 540	-396	-2,7 %	14 529	14 674	145	1,0 %	14 674
Kauniaisten sisäiset lipputulot	102	103	110	7	6,8 %	115	116	1	0,9 %	117
Vantaan sisäiset lipputulot	10 058	10 465	10 175	-290	-2,8 %	10 206	10 308	102	1,0 %	10 411
Keravan ja Sipoon sisäiset lipputulot	575	630	591	-39	-6,2 %	617	625	8	1,3 %	630
Kirkkonummen sisäiset lipputulot	443	486	474	-12	-2,5 %	544	548	4	0,7 %	555
Kutsuplus-lipputulot	62	526	376	-150	-28,4 %	609	4 540	3 931	645,5 %	14 342
Lipputulot yhteensä	277 869	292 896	289 246	-3 650	-1,2 %	297 465	306 864	9 399	3,2 %	319 519
Muut myyntituotot yhteensä	705	700	700		0,0 %	700	700		0,0 %	700
Korvaukset kunnilta	291 379	290 244	290 244		0,0 %	307 859	352 257	44 398	14,4 %	397 400
Muut myyntitulot	1 515	1 477	1 314	-163	-11,0 %	1 114	1 100	-14	-1,2 %	1 100
Tuet ja avustukset	6 663	6 594	6 667	73	1,1 %	8 069	7 634	-435	-5,4 %	7 893
Vuokratuotot	2 079	2 624	2 574	-50	-1,9 %	2 648	2 694	46	1,7 %	2 696
Muut toimintatuotot	6 265	7 088	6 313	-774	-10,9 %	7 312	7 314	3	0,0 %	7 372
Toimintakulut	-569 808	-601 657	-590 301	11 356	-1,9 %	-623 128	-673 051	-49 923	8,0 %	-724 049
Henkilöstökulut	-18 738	-17 899	-18 492	-593	3,3 %	-18 678	-18 678		0,0 %	-18 678
Palvelujen ostot	-543 000	-575 784	-563 848	11 935	-2,1 %	-596 231	-645 517	-49 286	8,3 %	-697 012
Bussiliikenteen operointikustannukset	-304 238	-320 139	-313 298	6 841	-2,1 %	-323 253	-317 610	-323 751	100,2 %	-309 753
Junaliikenteen operointikustannukset	-66 757	-76 078	-74 860	1 218	-1,6 %	-89 410	-93 104	-88 292	98,7 %	-93 347
Metroliikenteen operointikustannukset	-24 775	-27 994	-25 848	2 146	-7,7 %	-28 330	-39 300	-33 127	116,9 %	-48 639
Raitioliiikenteen operointikustannukset	-49 879	-51 294	-49 857	1 437	-2,8 %	-51 383	-52 553	-51 461	100,2 %	-56 191
Lauttaliikenteen operointikustannukset	-3 671	-3 956	-4 046	-90	2,3 %	-4 146	-4 146	-3 956	95,4 %	-4 146
Kutsuplus -operointikustannukset	-1 004	-3 168	-2 402	766	-24,2 %	-2 926	-9 954	-3 229	110,4 %	-23 345
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	-450 325	-482 629	-470 311	12 318	-2,6 %	-499 448	-516 667	-17 219	3,4 %	-535 421
Bussiliikenteen infrapalvelut	-3 867	-3 417	-3 417		0,0 %	-3 575	-4 732	-1 157	32,4 %	-4 682

	TP		TA		ENN.		ERO ENN2014/TA2014		TS		ERO TS2015/ENN2014		TS		ERO TS2016/TS2015		TS		ERO TS2017/TS2016	
	2013	2014	2014	2014	2014	2014	Eur	%	2015	2015	Eur	%	2016	2016	Eur	%	2017	2017	Eur	%
x 1 000 €																				
Junaliikenteen infrapalvelut	-2 621	-2 869	-2 869	-2 869	0,0 %	0,0 %	-5 362	186,9 %	-8 231	-13 879	-5 648	68,6 %	-13 879	-13 668	211	-1,5 %				
Metroluikenteen infrapalvelut	-42 966	-40 029	-40 029	-40 029	0,0 %	0,0 %	653	-1,6 %	-39 376	-59 014	-19 638	49,9 %	-59 014	-90 986	-31 972	54,2 %				
Ratiliikenteen infrapalvelut	-19 558	-19 544	-19 544	-19 544	0,0 %	0,0 %	2 244	-11,5 %	-17 300	-18 799	-1 499	8,7 %	-18 799	-20 255	-1 456	7,7 %				
Lautaliikenteen infrapalvelut	-459	-229	-229	-229	0,0 %	0,0 %	115	-50,2 %	-114	-366	-252	221,1 %	-366	-381	-15	4,1 %				
Infrapalvelut yhteensä	-69 472	-66 088	-66 088	-66 088	0,0 %	0,0 %	-2 508	3,8 %	-68 596	-96 790	-28 194	41,1 %	-96 790	-129 972	-33 182	34,3 %				
Muut palvelujen ostot yhteensä	-23 203	-27 067	-27 067	-27 067	1,4 %	1,4 %	-737	2,7 %	-28 187	-32 060	-3 873	13,7 %	-32 060	-31 619	441	-1,4 %				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 041	-1 038	-1 038	-1 038	11,9 %	11,9 %	29	-2,5 %	-1 133	-1 837	-704	62,1 %	-1 837	-1 128	709	-38,6 %				
Vuokratulot	-3 723	-3 795	-3 795	-3 795	-3,3 %	-3,3 %	-32	0,9 %	-3 701	-3 649	52	-1,4 %	-3 649	-3 656	-7	0,2 %				
Muut kulut	-3 306	-3 142	-3 142	-3 142	-0,3 %	-0,3 %	-255	8,1 %	-3 386	-3 371	15	-0,4 %	-3 371	-3 576	-205	6,1 %				
Toimintakate	16 666	-34	6 757	6 791	-20029,9 %	2 038	-4 719	-69,8 %	5 513	12 631	3 475	170,5 %	12 631	12 631	7 118	129,1 %				
Raholustuotot ja -kulut	-329	-585	-585	-585	-89,7 %	-740	-680	1133,3 %	-1 595	-1 710	-855	115,5 %	-1 710	-1 710	-115	7,2 %				
Vuosikate	16 337	-619	6 697	7 316	-1182,1 %	1 298	-5 399	-80,6 %	3 918	10 921	2 620	201,8 %	10 921	10 921	7 003	178,8 %				
Poistot	-5 899	-7 632	-6 707	925	-12,1 %	-9 890	-3 183	47,5 %	-12 510	-19 513	-2 620	26,5 %	-19 513	-19 513	-7 003	56,0 %				
Tilikauden tulos	10 438	-8 251	-10	8 241	-99,9 %	-8 592	-8 582	88195,1 %	-8 592	-8 592		0,0 %	-8 592	-8 592		0,0 %				
Tilikauden yll-/alijäämä	10 438	-8 251	-10	8 241	-99,9 %	-8 592	-8 582	88195,1 %	-8 592	-8 592		0,0 %	-8 592	-8 592		0,0 %				
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	102,9 %	100,0 %	101,1 %	0,012	1,2 %	100,3 %	-0,008	-0,8 %	100,8 %	100,8 %	0,005	0,5 %	101,7 %	101,7 %	0,009	0,9 %				
Toimintatuotot ilman kuntaosuuksia, 1 000 €	295 095	311 379	306 814	-4 565	-1,5 %	317 307	10 493	3,4 %	365 979	48 672	48 672	15,3 %	376 334	376 334	10 354	2,8 %				
- ilman kuntaosuuksia, %	51,8 %	51,8 %	52,0 %	0,002	0,4 %	50,9 %	-0,011	-2,0 %	54,4 %	54,4 %	0,035	6,8 %	52,0 %	52,0 %	-0,024	-4,4 %				
Toimintakate, %	2,8 %	0,0 %	1,1 %	0,011	-20182,2 %	0,3 %	-0,008	-71,2 %	0,8 %	0,8 %	0,005	149,2 %	1,7 %	1,7 %	0,009	111,0 %				
Vuosikate, %	2,8 %	-0,1 %	1,1 %	0,012	-1190,4 %	0,2 %	-0,009	-81,5 %	0,6 %	0,6 %	0,004	178,1 %	1,5 %	1,5 %	0,009	156,8 %				
Vuosikate / Poistot, %	276,9 %	-8,1 %	99,9 %	1,080	-1331,4 %	13,1 %	-0,867	-86,9 %	31,3 %	31,3 %	0,182	138,6 %	56,0 %	56,0 %	0,247	78,7 %				

LIITE 2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma 2015 – 2017

1 000 €	TP2013	TA 2014	ENN2014	TS 2015	TS 2016	TS 2017
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	+/-	-619	6 697	1 298	3 918	10 921
Satunnaiset erät	+/-					
Tulorahoituksen korjauserät	+/-					
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-	-22 730	-20 699	-46 532	-11 085	-7 525
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+					
Toiminnan ja investointien rahavirta						
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset	+/-	-23 349	-14 002	-45 234	-7 167	3 396
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	23 000		46 000	11 000	7 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-				-5 111	-6 333
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-					
Oman pääoman muutokset	+/-					
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-	2 042	5 000	5 000	5 000	5 000
	+/-	4 986	4 651	5 766	3 722	9 063
Rahavarojen muutos						
Rahavarat 31.12	55 831	49 564	46 829	52 595	56 317	65 380
Rahavarat 1.1	50 845	44 913	55 831	46 829	52 595	56 317
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä (5 v.) ¹⁾ x 1 000 €	-3 340	-7 342	-5 473	-10 979	-12 798	-12 012
Investointien tulorahoitus %	122,0 %	-2,7 %	32,4 %	2,8 %	35,3 %	145,1 %
Kassan riittävyys, pv	35,8	30,1	29,0	30,9	30,6	33,0

¹⁾ HSL aloitti toimintansa 1.1.2010. Tilinpäätöksen 2013 kertymä on laskettu neljältä vuodelta 2010-2013.

LIITE 3 Investoinnit

Hankeryhmä	TP2013 €	TA 2014 €	ENN2014 €	Muutos ENN2014/TA2014 €	%	TS 2015 €	Muutos TS2015/ENN2014 €	%	TS 2016 €	TS 2017 €
Toimiala-IT	653 760	1 090 000	990 000	-100 000	-9,2 %	830 000	-160 000	-16,2 %	850 000	850 000
Asiakassovellukset ¹⁾	273 961	500 000	680 000	180 000	36,0 %	850 000	170 000	25,0 %	600 000	500 000
Matkakorttijärjestelmä	501 217	850 000	650 000	-200 000	-23,5 %	250 000	-400 000	-61,5 %	50 000	50 000
LIIJ2014	9 714 605	17 705 000	15 694 000	-2 011 000	-11,4 %	41 927 000	26 233 000	167,2 %	7 280 000	3 880 000
Muut informaatiojärjestelmät	935 922	1 950 000	1 940 000	-10 000	-0,5 %	1 965 000	25 000	1,3 %	1 745 000	1 745 000
Muut IT-investoinnit	770 259	535 000	655 000	120 000	22,4 %	610 000	-45 000	-6,9 %	460 000	400 000
Muut yhteiset hankinnat	542 521	100 000	90 000	-10 000	-10,0 %	100 000	10 000	11,1 %	100 000	100 000
Investointimenot yhteensä	13 392 245	22 730 000	20 699 000	-2 031 000	-8,9 %	46 532 000	25 833 000	124,8 %	11 085 000	7 525 000

LIITE 4 Kuntaosuuslaskelmat

Kuntaosuudet 2015

A. Kustannukset kunnittain

Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	278,471	103,781	2,049	79,223	7,924	7,014	0,906	479,368
- 3. vyöhyke	2,091	0,666	0,016	1,741	2,253	5,392	3,495	15,654
- Kutsuplus	2,147	0,651	0,091	0,024	0,006	0,007	0,000	2,926
- Ympäristöbonus	0,783	0,398	0,004	0,254	0,014	0,030	0,017	1,500
Yhteensä	283,492	105,496	2,160	81,242	10,197	12,443	4,418	499,448
%-jakautuma	56,8 %	21,1 %	0,4 %	16,3 %	2,0 %	2,5 %	0,9 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	31,001	8,969	0,108	5,349	0,133	0,145	0,044	45,749
- 3. vyöhyke	2,577	1,062	0,065	1,654	0,488	0,430	0,090	6,366
- Kutsuplus	0,766	0,203	0,026	0,012	0,002	0,003	0,000	1,012
Yhteensä	34,344	10,234	0,199	7,015	0,623	0,578	0,134	53,127
%-jakautuma	64,6 %	19,3 %	0,4 %	13,2 %	1,2 %	1,1 %	0,3 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	55,070	4,818	0,113	7,281	0,586	0,346	0,174	68,388
- 3. vyöhyke	0,016	0,018	0,000	0,010	0,012	0,152	0,000	0,208
- Kutsuplus	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	55,086	4,836	0,113	7,291	0,598	0,498	0,174	68,596
%-jakautuma	80,3 %	7,1 %	0,2 %	10,6 %	0,9 %	0,7 %	0,3 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	364,542	117,568	2,270	91,853	8,643	7,505	1,124	593,505
- 3. vyöhyke	4,684	1,746	0,081	3,405	2,753	5,974	3,585	22,228
- Kutsuplus	2,913	0,854	0,117	0,036	0,008	0,010	0,000	3,938
- Ympäristöbonus	0,783	0,398	0,004	0,254	0,014	0,030	0,017	1,500
Yhteensä	372,922	120,566	2,472	95,548	11,418	13,519	4,726	621,171
%-jakautuma	60,0 %	19,4 %	0,4 %	15,4 %	1,8 %	2,2 %	0,8 %	100,0 %

B. Lipputulot kunnittain

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	173,784	59,393	1,322	43,412	0,348	0,502	0,139	278,900
- 3. vyöhyke	2,305	1,042	0,033	0,985	6,072	5,887	1,632	17,956
- Kutsuplus	0,458	0,125	0,017	0,006	0,001	0,002	0,000	0,609
Yhteensä	176,547	60,560	1,372	44,403	6,421	6,391	1,771	297,465
%-jakautuma	59,4 %	20,4 %	0,5 %	14,9 %	2,2 %	2,1 %	0,6 %	100,0 %

C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	190,758	58,175	0,948	48,441	8,295	7,003	0,985	314,605
- 3. vyöhyke	2,379	0,704	0,048	2,420	-3,319	0,087	1,953	4,272
- Kutsuplus	2,455	0,729	0,100	0,030	0,007	0,008	0,000	3,329
- Ympäristöbonus	0,783	0,398	0,004	0,254	0,014	0,030	0,017	1,500
Yhteensä	196,375	60,006	1,100	51,145	4,997	7,128	2,955	323,706
%-jakautuma	60,7 %	18,5 %	0,3 %	15,8 %	1,5 %	2,2 %	0,9 %	100,0 %

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	3,587	2,013	0,076	2,958	-0,041	-0,113	0,212	8,592
- suurten kaupunkien tuki	3,758	1,598	0,055	1,278	0,215	0,234	0,117	7,255
Yhteensä	7,345	3,611	0,131	4,136	0,174	0,121	0,329	15,847
%-jakautuma	46,3 %	22,8 %	0,8 %	26,1 %	1,1 %	0,8 %	2,1 %	100,0 %

D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
Yhteensä, (ilman Kutsuplus)	186,575	55,666	0,869	46,979	4,816	6,999	2,626	304,530
- Kutsuplus	2,455	0,729	0,100	0,030	0,007	0,008	0,000	3,329
Yhteensä	189,030	56,395	0,969	47,009	4,823	7,007	2,626	307,859
%-jakautuma	61,4 %	18,3 %	0,3 %	15,3 %	1,6 %	2,3 %	0,9 %	100,0 %
Subventio kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
	50,7 %	46,8 %	39,2 %	49,2 %	42,2 %	51,8 %	55,6 %	49,6 %

Kuntaosuudet 2016

A. Kustannukset kunnittain								
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	281,650	110,467	2,085	78,967	7,821	7,308	0,968	489,206
- 3. vyöhyke	2,131	0,677	0,016	1,775	2,298	5,486	3,564	15,947
- Kutsuplus	6,735	1,864	0,064	0,981	0,114	0,131	0,085	9,954
- Ympäristöbonus	0,773	0,419	0,005	0,239	0,015	0,031	0,018	1,500
Yhteensä	291,289	113,427	2,170	81,962	10,248	12,956	4,615	516,667
%-jakautuma	56,4 %	22,0 %	0,4 %	15,9 %	2,0 %	2,5 %	0,9 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	35,952	10,811	0,127	6,147	0,158	0,190	0,056	53,441
- 3. vyöhyke	2,833	1,175	0,070	2,048	0,541	0,493	0,105	7,265
- Kutsuplus	0,608	0,161	0,021	0,010	0,002	0,003	0,000	0,805
Yhteensä	39,393	12,147	0,218	8,205	0,701	0,686	0,161	61,511
%-jakautuma	64,0 %	19,7 %	0,4 %	13,3 %	1,1 %	1,1 %	0,3 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	67,916	14,207	0,165	12,417	0,881	0,732	0,282	96,600
- 3. vyöhyke	0,015	0,016	0,000	0,013	0,013	0,133	0,000	0,190
- Kutsuplus	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	67,931	14,223	0,165	12,430	0,894	0,865	0,282	96,790
%-jakautuma	70,2 %	14,7 %	0,2 %	12,8 %	0,9 %	0,9 %	0,3 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	385,518	135,485	2,377	97,531	8,860	8,230	1,306	639,307
- 3. vyöhyke	4,979	1,868	0,086	3,836	2,852	6,112	3,669	23,402
- Kutsuplus	7,343	2,025	0,085	0,991	0,116	0,134	0,065	10,759
- Ympäristöbonus	0,773	0,419	0,005	0,239	0,015	0,031	0,018	1,500
Yhteensä	398,613	139,797	2,553	102,597	11,843	14,507	5,058	674,968
%-jakautuma	59,1 %	20,7 %	0,4 %	15,2 %	1,8 %	2,1 %	0,7 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	175,833	60,419	1,347	45,582	0,354	0,512	0,142	284,189
- 3. vyöhyke	2,327	1,052	0,034	0,995	6,133	5,946	1,648	18,135
- Kutsuplus	3,071	0,850	0,029	0,448	0,052	0,060	0,030	4,540
Yhteensä	181,231	62,321	1,410	47,025	6,539	6,518	1,820	306,864
%-jakautuma	59,1 %	20,3 %	0,5 %	15,3 %	2,1 %	2,1 %	0,6 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	209,685	75,066	1,030	51,949	8,506	7,718	1,164	355,118
- 3. vyöhyke	2,652	0,816	0,052	2,841	-3,281	0,166	2,021	5,267
- Kutsuplus	4,272	1,175	0,056	0,543	0,064	0,074	0,035	6,219
- Ympäristöbonus	0,773	0,419	0,005	0,239	0,015	0,031	0,018	1,500
Yhteensä	217,382	77,476	1,143	55,572	5,304	7,989	3,238	368,104
%-jakautuma	59,1 %	21,0 %	0,3 %	15,1 %	1,4 %	2,2 %	0,9 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	3,587	2,013	0,076	2,858	-0,041	-0,113	0,212	8,592
- suurten kaupunkien tuki	3,758	1,598	0,055	1,278	0,215	0,234	0,117	7,255
Yhteensä	7,345	3,611	0,131	4,136	0,174	0,121	0,329	15,847
%-jakautuma	46,3 %	22,8 %	0,8 %	26,1 %	1,1 %	0,8 %	2,1 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
Yhteensä, (ilman Kutsuplus)	205,765	72,690	0,956	50,893	5,066	7,794	2,874	346,038
- Kutsuplus	4,272	1,175	0,056	0,543	0,064	0,074	0,035	6,219
Yhteensä	210,037	73,865	1,012	51,436	5,130	7,868	2,909	352,257
%-jakautuma	59,6 %	21,0 %	0,3 %	14,6 %	1,5 %	2,2 %	0,8 %	100,0 %
Subventio kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
	52,7 %	52,8 %	39,6 %	50,1 %	43,3 %	54,2 %	57,5 %	52,2 %

Kuntaosuudet 2017

A. Kustannukset kunnittain

Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kaunialainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	276,853	124,107	2,173	74,996	7,834	7,672	0,994	494,629
- 3. vyöhyke	2,131	0,677	0,016	1,775	2,298	5,486	3,564	15,947
- Kutsuplus	15,794	4,370	0,151	2,302	0,268	0,307	0,153	23,345
- Ympäristöbonus	0,751	0,455	0,005	0,224	0,015	0,032	0,018	1,500
Yhteensä	295,529	129,609	2,345	79,297	10,415	13,497	4,729	535,421
%-jakautuma	55,2 %	24,2 %	0,4 %	14,8 %	1,9 %	2,5 %	0,9 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kaunialainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	39,038	12,446	0,138	6,576	0,170	0,243	0,068	58,677
- 3. vyöhyke	2,997	1,241	0,074	2,165	0,571	0,521	0,109	7,678
- Kutsuplus	0,771	0,204	0,026	0,012	0,002	0,003	0,000	1,018
- Yli-/alijäämän korot	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	42,804	13,891	0,238	8,753	0,743	0,767	0,177	67,373
%-jakautuma	63,5 %	20,6 %	0,4 %	13,0 %	1,1 %	1,1 %	0,3 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kaunialainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	81,634	31,770	0,234	13,397	0,966	1,398	0,373	129,772
- 3. vyöhyke	0,016	0,017	0,000	0,012	0,013	0,142	0,000	0,200
- Kutsuplus	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	81,650	31,787	0,234	13,409	0,979	1,540	0,373	129,972
%-jakautuma	62,8 %	24,5 %	0,2 %	10,3 %	0,8 %	1,2 %	0,3 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kaunialainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	397,523	168,323	2,545	94,969	8,970	9,313	1,435	683,078
- 3. vyöhyke	5,144	1,935	0,090	3,952	2,882	6,149	3,673	23,825
- Kutsuplus	16,565	4,574	0,177	2,314	0,270	0,310	0,153	24,363
- Ympäristöbonus	0,751	0,455	0,005	0,224	0,015	0,032	0,018	1,500
- Yli-/alijäämän korot	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	419,983	175,287	2,817	101,459	12,137	15,804	5,279	732,766
%-jakautuma	57,3 %	23,9 %	0,4 %	13,8 %	1,7 %	2,2 %	0,7 %	100,0 %

B. Lipputulot kunnittain

	Helsinki	Espoo	Kaunialainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	177,594	60,880	1,361	46,007	0,358	0,516	0,143	286,859
- 3. vyöhyke	2,352	1,063	0,034	1,004	6,194	6,006	1,665	18,318
- Kutsuplus	9,703	2,685	0,092	1,414	0,165	0,189	0,094	14,342
Yhteensä	189,649	64,628	1,487	48,425	6,717	6,711	1,902	319,519
%-jakautuma	59,4 %	20,2 %	0,5 %	15,2 %	2,1 %	2,1 %	0,6 %	100,0 %

C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia

	Helsinki	Espoo	Kaunialainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	219,929	107,443	1,184	48,962	8,612	8,797	1,292	396,219
- 3. vyöhyke	2,792	0,872	0,056	2,948	-3,312	0,143	2,008	5,507
- Kutsuplus	6,862	1,889	0,085	0,900	0,105	0,121	0,059	10,021
- Ympäristöbonus	0,751	0,455	0,005	0,224	0,015	0,032	0,018	1,500
- Yli-/alijäämän korot	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	230,334	110,659	1,330	53,034	5,420	9,093	3,377	413,247
%-jakautuma	55,7 %	26,8 %	0,3 %	12,8 %	1,3 %	2,2 %	0,8 %	100,0 %

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset

	Helsinki	Espoo	Kaunialainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	3,587	2,013	0,076	2,858	-0,041	-0,113	0,212	8,592
- suurten kaupunkien tuki	3,758	1,598	0,055	1,278	0,215	0,234	0,117	7,258
- muut tuet	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	7,345	3,611	0,131	4,136	0,174	0,121	0,329	15,847
%-jakautuma	46,3 %	22,8 %	0,8 %	26,1 %	1,1 %	0,8 %	2,1 %	100,0 %

D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kaunialainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
Yhteensä, (ilman Kutsuplus)	216,127	105,159	1,114	47,998	5,141	8,851	2,989	387,379
- Kutsuplus	6,862	1,889	0,085	0,900	0,105	0,121	0,059	10,021
Yhteensä	222,989	107,048	1,199	48,898	5,246	8,972	3,048	397,400
%-jakautuma	56,1 %	26,9 %	0,3 %	12,3 %	1,3 %	2,3 %	0,8 %	100,0 %
Subventio kunnittain	Helsinki	Espoo	Kaunialainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
	53,1 %	61,1 %	42,6 %	48,2 %	43,2 %	56,8 %	57,7 %	54,2 %

Helsingin kuntaosuusvertailu 2013-2015

1 000 €

	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14 Eur	%	Muutos TS15/TP13 Eur	%
Operointikustannukset							
Helsinki, bussiliikenne	260,074	276,005	283,492	7,487	2,7 %	23,418	9,0 %
Raitiovaunuliikenne	111,940	115,845	114,545	-1,300	-1,1 %	2,605	2,3 %
Metrolinjat	46,184	47,495	47,576	0,081	0,2 %	1,392	3,0 %
Lautaliikenne	22,851	25,775	26,130	0,355	1,4 %	3,279	14,3 %
Seutulinjat PKS	3,087	3,370	3,486	0,116	3,4 %	0,399	12,9 %
Seutulinjat Kerava	41,375	43,510	45,603	2,093	4,8 %	4,228	10,2 %
Espoon ja Kauniaisten sisäinen	0,710	0,711	0,828	0,117	16,5 %	0,118	16,7 %
Vantaan sisäinen	1,353	1,419	1,456	0,037	2,6 %	0,103	7,6 %
Keravan sisäinen	3,548	3,410	3,632	0,222	6,5 %	0,084	2,4 %
U-linjat PKS	0,033	0,037	0,038	0,001	2,7 %	0,005	15,5 %
U-seutulinjat Knuummi	0,554	0,658	0,261	-0,397	-60,3 %	-0,293	-52,9 %
U-seutulinjat Sipoo	0,491	0,567	0,619	0,052	9,2 %	0,128	25,9 %
VR-lähiiliikenne PKS	0,317	0,642	0,606	-0,036	-5,6 %	0,289	91,4 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke. Kerava	25,945	28,369	35,782	7,413	26,1 %	9,837	37,9 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke. Kirkkonummi	0,617	0,835	0,000	-0,835	-100,0 %	-0,617	-100,0 %
Ympäristöbonus, bussiliikenne	0,332	0,568	0,000	-0,568	-100,0 %	-0,332	-100,0 %
Kutsuplus-hanke	0,000	0,535	0,783	0,248	46,4 %	0,783	#JAKO/0!
Yleiskustannukset	0,737	2,259	2,147	-0,112	-5,0 %	1,410	191,4 %
Henkilöstökulut	29,298	31,882	34,344	2,462	7,7 %	5,046	17,2 %
Palvelujen ostot	12,240	11,764	12,074	0,310	2,6 %	-0,166	-1,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	15,157	17,790	18,221	0,432	2,4 %	3,065	20,2 %
Vuokrakulut	0,680	0,682	0,732	0,050	7,3 %	0,052	7,6 %
Muut kulut	2,432	2,494	2,392	-0,102	-4,1 %	-0,039	-1,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut	2,160	2,065	2,189	0,124	6,0 %	0,029	1,3 %
Poistot	0,108	0,385	0,478	0,094	24,4 %	0,371	344,2 %
Yleiskust. kohdistetut tulot	3,853	5,016	6,393	1,377	27,5 %	2,540	65,9 %
Yleiskustannuserät yllä sisältyvät Kutsuplus-hankkeen osuutta	-7,332	-8,314	-8,137	0,177	-2,1 %	-0,805	11,0 %
	0,817	0,743	0,765	0,023	3,1 %	0,149	24,1 %
Infrastrukturaukukset	59,861	57,246	55,086	-2,160	-3,8 %	-4,775	-8,0 %
Helsinki, bussiliikenne	0,661	0,952	0,754	-0,198	-20,8 %	0,093	14,1 %

1 000 €

	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14		Muutos TS15/TP13	
				Eur	%	Eur	%
Raitiovaunuliikenne	17,877	17,864	15,813	-2,051	-11,5 %	-2,064	-11,5 %
Metrolinjak	38,582	35,983	35,358	-0,625	-1,7 %	-3,224	-8,4 %
Lauttaliikenne	0,386	0,196	0,097	-0,099	-50,5 %	-0,289	-74,9 %
Seutulinjat PKS	1,005	0,791	0,803	0,012	1,5 %	-0,202	-20,1 %
Seutulinjat Kerava	0,004	0,001	0,003	0,002	200,0 %	-0,001	-25,0 %
Espoon sisäinen	0,024	0,023	0,029	0,006	26,1 %	0,005	20,4 %
Vantaan sisäinen	0,033	0,013	0,025	0,012	92,3 %	-0,008	-23,1 %
U-linjat PKS	0,001	0,002	0,001	-0,001	-50,0 %	0,000	-13,1 %
U-linjat Kirkkonummi	0,011	0,003	0,013	0,010	333,3 %	0,002	17,1 %
VR-lähiiliikenne PKS	1,260	1,403	1,259	-0,144	-10,3 %	-0,001	-0,1 %
Kehärata	0,000	0,000	0,931	0,931	#JAKO/0!	0,931	#JAKO/0!
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke. Kerava	0,007	0,008	0,000	-0,008	-100,0 %	-0,007	-100,0 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke. Kirkkonummi	0,010	0,007	0,000	-0,007	-100,0 %	-0,010	-100,0 %
Lipputulot	-167,931	-175,511	-176,547	-1,036	0,6 %	-8,616	5,1 %
Lipputulot PKS	-165,643	-172,766	-173,784	-1,018	0,6 %	-8,141	4,9 %
Lipputulot 3. vyöhyke	-2,242	-2,361	-2,305	0,056	-2,4 %	-0,063	2,8 %
Kutsuplus-hanke	-0,046	-0,384	-0,458	-0,074	19,3 %	-0,412	895,7 %
Muut erät	-3,016	-6,965	-7,345	-0,380	5,5 %	-4,329	143,5 %
Suurten kaupunkien jil-tuki	-3,016	-3,021	-3,758	-0,737	24,4 %	-0,742	24,6 %
Ed. vuosien ylijäämä	0,000	-3,944	-3,587	0,357	-9,1 %	-3,587	#JAKO/0!
HELSINGIN KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ	178,286	182,657	189,030	6,373	3,5 %	10,744	6,0 %
Kuntaosuus yhteensä sisältää Kutsuplus-hankkeen osuutta	1,308	2,618	2,455	0,000	0,0 %	1,147	87,7 %
KUNTAOSUUDET PER ASUKAS							
Kuntaosuudet yhteensä per asukas (eur)	295	302	313	11	3,5 %	18	6,0 %
Kuntaosuudet ilman infrakorvauksia per asukas (eur)	196	208	222	14	6,8 %	26	13,1 %
Infrakorvaukset per asukas (eur)	99	95	91	-4	-3,8 %	-8	-8,0 %

Espoon kuntaosuusvertailu 2013-2015

1 000 €

1 000 €	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14	Muutos TS15/TP13		
			Eur	%	Eur	%	
Operointikustannukset	97,168	103,178	105,496	2,2 %	8,328	8,6 %	
Helsinki, bussiliikenne	3,547	3,589	3,629	0,040	1,1 %	0,082	2,3 %
Raitiovaunuliikenne	1,905	1,959	1,963	0,004	0,2 %	0,058	3,0 %
Metrolinjen	0,788	0,887	0,901	0,014	1,6 %	0,113	14,4 %
Lauttaliikenne	0,344	0,353	0,388	0,035	9,9 %	0,044	12,8 %
Seutulinjat PKS	44,194	46,035	46,642	0,607	1,3 %	2,448	5,5 %
Seutulinjat Kerava	0,066	0,067	0,077	0,010	14,9 %	0,011	17,0 %
Espoon ja Kauniaisten sisäinen	31,157	32,718	33,538	0,820	2,5 %	2,381	7,6 %
Vantaan sisäinen	0,688	0,710	0,704	-0,006	-0,8 %	0,016	2,3 %
Keravan sisäinen	0,009	0,008	0,011	0,003	37,5 %	0,002	17,9 %
U-linjat PKS	0,493	0,531	0,232	-0,299	-56,3 %	-0,261	-52,9 %
U-seutulinjat Knuummi	0,414	0,446	0,522	0,076	17,0 %	0,108	26,0 %
U-seutulinjat Sipoo	0,029	0,054	0,056	0,002	3,7 %	0,027	92,0 %
VR-lähtöliikenne PKS	12,901	14,107	15,784	1,677	11,9 %	2,883	22,3 %
VR-lähtöliikenne 3. vyöhyke. Kerava	0,120	0,162	0,000	-0,162	-100,0 %	-0,120	-100,0 %
VR-lähtöliikenne 3. vyöhyke. Kirkkonummi	0,291	0,498	0,000	-0,498	-100,0 %	-0,291	-100,0 %
Ympäristöbonus, bussiliikenne	0,000	0,269	0,398	0,129	48,0 %	0,398	#JAKO/0!
Kutsuplus-hanke	0,223	0,785	0,651	-0,134	-17,1 %	0,428	191,3 %
Yleiskustannukset	8,812	9,331	10,234	0,903	9,7 %	1,422	16,1 %
Henkilöstökulut	3,638	3,443	3,598	0,155	4,5 %	-0,040	-1,1 %
Palvelujen ostot	4,505	5,207	5,430	0,223	4,3 %	0,924	20,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,202	0,200	0,218	0,019	9,3 %	0,016	7,9 %
Vuokrat	0,723	0,730	0,713	-0,017	-2,3 %	-0,010	-1,4 %
Muut kulut	0,642	0,604	0,652	0,048	7,9 %	0,010	1,6 %
Rahoitusuotot ja -kulut	0,135	0,113	0,143	0,030	26,7 %	0,007	5,3 %
Poistot	1,145	1,468	1,905	0,437	29,8 %	0,760	66,3 %
Yleiskust. kohdistetut tulot	-2,179	-2,433	-2,425	0,009	-0,4 %	-0,245	11,3 %
Yleiskustannuserät yllä sisältyvät Kutsuplus-hankkeen osuutta	0,163	0,259	0,203	-0,056	-21,6 %	0,040	24,5 %

	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14	Muutos TS15/TP13
1 000 €				Eur %	Eur %
Infrakorvaukset					
Helsinki, bussiliikenne	5,073	4,647	4,836	0,189	-0,237
Raitiovaunuliikenne	0,028	0,040	0,032	-0,008	0,004
Metrolliikenne	0,862	0,861	0,762	-0,099	-0,100
Lauttaliikenne	2,324	2,072	2,130	0,058	-0,194
Seutulijat PKS	0,043	0,020	0,011	-0,009	-0,032
Seutulijat Kerava	0,847	0,660	0,677	0,017	-0,170
Espoon sisäinen	0,001	0,000	0,000	0,000	-0,001
Vantaan sisäinen	0,429	0,416	0,519	0,103	0,090
U-linjat PKS	0,007	0,003	0,005	0,002	-0,002
U-linjat Kirkkonummi	0,001	0,001	0,001	0,000	0,000
VR-lähiiliikenne PKS	0,016	0,005	0,018	0,013	0,002
Kehärata	0,501	0,559	0,517	-0,042	0,016
VR-lähiiliikenne 3. vyöh. Kerava	0,000	0,000	0,164	0,164	0,164
VR-lähiiliikenne 3. vyöh. Kirkkonummi	0,001	0,002	0,000	-0,002	-0,001
	0,012	0,008	0,000	-0,008	-0,012
Lipputulot	-56,405	-59,092	-60,560	-1,468	-4,155
Lipputulot PKS	-54,526	-57,807	-59,393	-1,586	-4,867
Lipputulot 3. vyöhyke	-1,867	-1,164	-1,042	0,122	0,825
Kutsuplus-hanke	-0,012	-0,121	-0,125	-0,004	-0,113
Muut vähennykset	-1,282	-4,567	-3,611	0,956	-2,329
Suurten kaupunkien jltuki	-1,282	-1,285	-1,598	-0,313	-0,316
Ed. vuosien ylijäämä	0,000	-3,282	-2,013	1,269	-2,013
ESPOON KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ	53,365	53,497	56,395	2,898	3,030
Kuntaosuus yhteensä sisältää Kutsuplus-hankkeen osuutta	0,374	0,923	0,729	-0,194	0,355
KUNTAOSUUDET PER ASUKAS (eur)				-21,0 %	94,7 %
Kuntaosuudet yhteensä per asukas (eur)	208	208	220	11	12
Kuntaosuudet ilman infrakorvauksia per asukas (eur)	188	190	201	11	13
Infrakorvaukset per asukas (eur)	20	18	19	1	-1
				4,1 %	-4,7 %

Vantaan kuntaosuusvertailu 2013-2015

1 000 €

	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14 Eur %	Muutos TS15/TP13 Eur %
Operointikustannukset					
Helsinki, bussiliikenne	73,915	79,936	81,242	1,306 1,6 %	7,327 9,9 %
Raitiovaunuliikenne	3,947	3,970	4,039	0,069 1,7 %	0,092 2,3 %
Metrolinjat	1,439	1,480	1,483	0,003 0,2 %	0,044 3,0 %
Lauttaliikenne	0,971	1,131	1,110	-0,021 -1,9 %	0,139 14,4 %
Seutulinjat PKS	0,202	0,197	0,228	0,031 15,7 %	0,026 13,0 %
Seutulinjat Kerava	21,775	23,667	23,247	-0,420 -1,8 %	1,472 6,8 %
Espoon ja Kauniaisten sisäinen	1,282	1,403	1,495	0,092 6,6 %	0,213 16,7 %
Vantaan sisäinen	0,600	0,617	0,646	0,029 4,7 %	0,046 7,7 %
Keravan sisäinen	24,191	25,846	24,769	-1,077 -4,2 %	0,578 2,4 %
U-linjat PKS	0,036	0,035	0,042	0,007 20,0 %	0,006 18,2 %
U-/seutulinjat Knuummi	0,289	0,338	0,136	-0,202 -59,8 %	-0,153 -53,0 %
U-/seutulinjat Sipoo	0,113	0,125	0,142	0,017 13,6 %	0,029 26,2 %
VR-lähiiliikenne PKS	0,032	0,040	0,062	0,022 55,0 %	0,030 92,3 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke	18,798	20,554	23,565	3,011 14,6 %	4,767 25,4 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke	0,198	0,268	0,000	-0,268 -100,0 %	-0,198 -100,0 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke	0,034	0,059	0,000	-0,059 -100,0 %	-0,034 -100,0 %
Ympäristöbonus, bussiliikenne	0,000	0,180	0,254	0,074 41,1 %	0,254 #JAKO/0!
Kutsuplus-hanke	0,008	0,026	0,024	-0,002 -7,7 %	0,016 193,3 %
Yleiskustannukset	5,883	6,194	7,015	0,821 13,3 %	1,132 19,2 %
Henkilöstökulut	2,425	2,286	2,466	0,181 7,9 %	0,041 1,7 %
Palvelujen ostot	3,003	3,456	3,722	0,266 7,7 %	0,719 23,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,135	0,133	0,150	0,017 12,9 %	0,015 11,0 %
Vuokrat	0,482	0,485	0,489	0,004 0,8 %	0,007 1,4 %
Muut kulut	0,428	0,401	0,447	0,046 11,4 %	0,019 4,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0,099	0,075	0,098	0,023 30,8 %	-0,002 -1,7 %
Poistot	0,763	0,975	1,306	0,331 34,0 %	0,542 71,1 %
Yleiskust. kohdistetut tulot	-1,453	-1,615	-1,662	-0,047 -2,9 %	-0,209 -14,4 %
Yleiskustannuserät yllä sisältävät Kutsuplus-hankkeen osuutta	0,010	0,008	0,012	0,003 33,3 %	0,002 20,0 %

1 000 €

	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14	Muutos TS15/TP13
				Eur	Eur
				%	%
Infrakorvaukset					
Helsinki, bussiliikenne	3,612	3,406	7,291	114,1 %	3,679
Ratiosuunnitelma	0,028	0,040	0,032	-20,0 %	0,004
Metrolinjat	0,661	0,661	0,585	-11,5 %	-0,076
Laatoliikenne	1,651	1,572	1,513	-3,8 %	-0,138
Seutulinjat PKS	0,025	0,011	0,006	-45,5 %	-0,019
Seutulinjat Kerava	0,317	0,258	0,254	-1,6 %	-0,063
Espoon sisäinen	0,010	0,002	0,007	250,0 %	-0,003
Vantaan sisäinen	0,009	0,008	0,011	37,5 %	0,002
U-linjat PKS	0,242	0,112	0,188	67,9 %	-0,054
U-linjat Kirkkonummi	0,001	0,001	0,000	-100,0 %	-0,001
VR-lähiiliikenne PKS	0,003	0,001	0,003	200,0 %	0,000
Kehärata	0,659	0,735	0,664	-9,7 %	0,005
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke. Kerava	0,000	0,000	4,028	#JAKO/0!	4,028
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke. Kirkkonummi	0,004	0,004	0,000	-100,0 %	-0,004
	0,002	0,001	0,000	-100,0 %	-0,002
Lipputulot	-42,392	-44,540	-44,403	-0,3 %	-2,011
Lipputulot PKS	-40,982	-43,626	-43,412	-0,5 %	-2,430
Lipputulot 3. vyöhyke	-1,409	-0,903	-0,985	9,1 %	0,424
Kutsuplus-hanke	-0,001	-0,011	-0,006	-45,5 %	-0,005
Muut vähennykset	-1,025	-1,796	-4,136	130,3 %	-3,111
Suurten kaupunkien jltuki	-1,025	-1,027	-1,278	24,4 %	-0,253
Ed. vuosien ylijäämä	0,000	-0,769	-2,858	271,7 %	-2,858
VANTAAN KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ	39,993	43,200	47,009	8,8 %	7,016
Kuntaosuudet yhteensä sisältäen Kutsuplus-hankkeen osuutta	0,018	0,024	0,030	25,0 %	0,012
KUNTAOSUUDET PER ASUKAS (eur)					
Kuntaosuudet yhteensä per asukas (eur)	195	210	229	8,8 %	34
Kuntaosuudet ilman infrakorvauksia per asukas (eur)	177	194	193	-0,2 %	16
Infrakorvaukset per asukas (eur)	18	17	36	114,1 %	18
					101,8 %

Kauniaisten kuntaosuusvertailu 2013-2015

1 000 €

	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14		Muutos TS15/TP13	
				Eur	%	Eur	%
Operointikustannukset	1,851	2,051	2,160	0,109	5,3 %	0,309	16,7 %
Helsinki, bussiliikenne	0,029	0,028	0,030	0,002	7,1 %	0,001	2,4 %
Raitiovaunuliikenne	0,055	0,056	0,056	0,000	0,0 %	0,001	2,3 %
Metroliikenne	0,015	0,013	0,017	0,004	30,8 %	0,002	15,7 %
Lauttaliikenne	0,007	0,008	0,008	0,000	0,0 %	0,001	15,0 %
Seutulinijat PKS	0,457	0,485	0,487	0,002	0,4 %	0,030	6,5 %
Seutulinijat Kerava	0,001	0,001	0,001	0,000	0,0 %	0,000	40,4 %
Espoon ja Kauniaisten sisäinen	0,346	0,353	0,372	0,019	5,4 %	0,026	7,5 %
Vantaan sisäinen	0,003	0,003	0,003	0,000	0,0 %	0,000	-10,0 %
U-linjat PKS	0,012	0,011	0,005	-0,006	-54,5 %	-0,007	-57,0 %
U-/seutulinijat Knummi	0,009	0,010	0,012	0,002	20,0 %	0,003	26,5 %
U-/seutulinijat Sipoo	0,002	0,009	0,003	-0,006	-66,7 %	0,001	82,4 %
VR-lähiiliikenne PKS	0,857	0,938	1,071	0,133	14,2 %	0,214	24,9 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöh. Kirkkonummi	0,027	0,046	0,000	-0,046	-100,0 %	-0,027	-100,0 %
Ympäristöbonus, bussiliikenne	0,000	0,003	0,004	0,001	33,3 %	0,004	#JAKO!0!
Kutsuplus-hanke	0,031	0,087	0,091	0,004	4,6 %	0,060	191,7 %
Yleiskustannukset	0,175	0,182	0,199	0,017	9,3 %	0,024	13,8 %
Henkilöstökulut	0,069	0,067	0,070	0,003	4,2 %	0,000	0,7 %
Palvelujen ostot	0,086	0,102	0,106	0,004	4,0 %	0,020	22,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,004	0,004	0,004	0,000	9,0 %	0,000	9,9 %
Vuokrakulut	0,014	0,014	0,014	0,000	-2,6 %	0,000	0,4 %
Muut kulut	0,012	0,012	0,013	0,001	7,6 %	0,000	3,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0,009	0,002	0,003	0,001	26,3 %	-0,006	-69,6 %
Poistot	0,022	0,029	0,037	0,008	29,4 %	0,015	69,4 %
Yleiskust. kohdistetut tulot	-0,042	-0,047	-0,047	0,000	-0,7 %	-0,006	13,3 %
Yleiskustannuserät yllä sisältäväli Kutsuplus-hankkeen osuutta	0,021	0,029	0,025	-0,003	-10,3 %	0,005	23,8 %

1 000 €		TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14		Muutos TS15/TP13	
					Eur	%	Eur	%
Infrakorvaukset								
Helsinki, bussiliikenne		0,114	0,103	0,113	0,010	9,7 %	-0,001	-1,3 %
Raitiovaunuliikenne		0,000	0,001	0,000	-0,001	-100,0 %	0,000	-100,0 %
Metroliikenne		0,027	0,027	0,024	-0,003	-11,1 %	-0,003	-10,8 %
Lauttaliikenne		0,042	0,029	0,038	0,009	31,0 %	-0,004	-8,9 %
Seutulinjat PKS		0,001	0,000	0,000	0,000	#JAKO/OI	-0,001	-100,0 %
Espoon sisäinen		0,009	0,007	0,007	0,000	0,0 %	-0,002	-20,8 %
VR-lähiiliikenne PKS		0,005	0,005	0,006	0,001	20,0 %	0,001	17,9 %
Kehärata		0,029	0,033	0,033	0,000	0,0 %	0,004	13,1 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöh. Kirkkonummi		0,000	0,000	0,005	0,005	#JAKO/OI	0,005	#JAKO/OI
Lipputulot		0,001	0,001	0,000	-0,001	-100,0 %	-0,001	-100,0 %
Lipputulot PKS		-1,380	-1,473	-1,372	0,101	-6,9 %	0,008	-0,6 %
Lipputulot 3. vyöhyke		-1,311	-1,425	-1,322	0,103	-7,2 %	-0,011	0,8 %
Kutsuplus-hanke		-0,067	-0,041	-0,033	0,008	-19,5 %	0,034	-50,7 %
Muut vähennykset		-0,002	-0,007	-0,017	-0,010	142,9 %	-0,015	962,5 %
Suurten kaupunkien jl-tuki		-0,045	-0,185	-0,131	0,054	-29,2 %	-0,086	191,6 %
Ed. vuosien ylijäämä		-0,045	-0,045	-0,055	-0,010	22,2 %	-0,010	22,4 %
		0,000	-0,140	-0,076	0,064	-45,7 %	-0,076	#JAKO/OI
KAUNIAISTEN KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ		0,716	0,678	0,969	0,291	42,9 %	0,253	35,4 %
Kuntaosuus yhteensä sisältää Kutsuplus-hankkeen osuutta		0,051	0,109	0,100	-0,009	-8,3 %	0,049	97,6 %
KUNTAOSUUDET PER ASUKAS (eur)								
Kuntaosuudet yhteensä per asukas (eur)		80	76	109	33	42,9 %	28	35,4 %
Kuntaosuudet ilman infrakorvauksia per asukas (eur)		67	65	96	32	48,9 %	29	42,4 %
Infrakorvaukset per asukas (eur)		13	12	13	1	9,7 %	0	-1,3 %

Keravan kuntaosuusvertailu 2013-2015

1 000 €

	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14 Eur %	Muutos TS15/TP13 Eur %
Operointikustannukset					
Helsinki, bussiliikenne	6,850	8,410	10,197	1,787 21,2 %	3,347 48,9 %
Raitiovaunuliikenne	0,265	0,267	0,271	0,004 1,5 %	0,006 2,3 %
Metrolinjat	0,112	0,115	0,115	0,000 0,0 %	0,003 2,9 %
Lautaliikenne	0,049	0,042	0,056	0,014 33,3 %	0,007 13,6 %
Seutulinjat PKS	0,013	0,011	0,015	0,004 36,4 %	0,002 14,8 %
Seutulinjat Kerava	0,309	0,329	0,337	0,008 2,4 %	0,028 8,9 %
Espoon ja Kauniaisten sisäinen	1,200	1,349	1,401	0,052 3,9 %	0,201 16,7 %
Vantaan sisäinen	0,022	0,018	0,024	0,006 33,3 %	0,002 7,9 %
Keravan sisäinen	0,211	0,221	0,216	-0,005 -2,3 %	0,005 2,2 %
U-linjat PKS	0,554	0,632	0,647	0,015 2,4 %	0,093 16,8 %
U-/seutulinjat Knummi	0,019	0,010	0,009	-0,001 -10,0 %	-0,010 -51,5 %
U-/seutulinjat Sipoo	0,006	0,004	0,007	0,003 75,0 %	0,001 25,6 %
VR-lähiiliikenne PKS	0,103	0,022	0,198	0,176 800,0 %	0,095 91,6 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke. Kerava	0,098	0,107	6,881	6,774 6330,8 %	6,783 6932,5 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke. Kirkkonummi	3,848	5,206	0,000	-5,206 -100,0 %	-3,848 -100,0 %
Ympäristöbonus, bussiliikenne	0,038	0,065	0,000	-0,065 -100,0 %	-0,038 -100,0 %
Kutsuplus-hanke	0,000	0,009	0,014	0,005 55,6 %	0,014 #JAKO/0!
Yleiskustannukset	0,002	0,003	0,006	0,003 100,0 %	0,004 188,6 %
Henkilöstökulut	0,377	0,417	0,623	0,206 49,4 %	0,246 65,2 %
Palvelujen ostot	0,164	0,154	0,219	0,065 42,3 %	0,055 33,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,203	0,233	0,331	0,098 42,1 %	0,127 62,5 %
Vuokrat	0,009	0,009	0,013	0,004 48,9 %	0,004 45,5 %
Muut kulut	0,033	0,033	0,043	0,011 33,0 %	0,011 33,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0,029	0,027	0,040	0,013 47,0 %	0,011 37,0 %
Poistot	-0,015	0,005	0,009	0,004 72,6 %	0,023 -159,3 %
	0,052	0,066	0,116	0,050 76,8 %	0,064 124,2 %

1 000 €	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14		Muutos TS15/TP13	
				Eur	%	Eur	%
Yleiskust. kohdistetut tulot	-0,098	-0,109	-0,148	-0,039	35,7 %	-0,049	50,0 %
Yleiskustannuserät yllä sisältävät Kutsuplus-hankkeen osuutta	0,002	0,001	0,002	0,001	100,0 %	0,000	0,0 %
Infrakorvaukset	0,268	0,240	0,598	0,358	149,2 %	0,330	123,3 %
Helsinki, bussiliikenne	0,002	0,003	0,002	-0,001	-33,3 %	0,000	0,7 %
Raitiovaunuliikenne	0,053	0,053	0,047	-0,006	-11,3 %	-0,006	-10,9 %
Metrolinikenne	0,142	0,119	0,130	0,011	9,2 %	-0,012	-8,4 %
Lauttaliikenne	0,002	0,001	0,000	-0,001	-100,0 %	-0,002	-100,0 %
Seutulinjat PKS	0,006	0,004	0,004	0,000	0,0 %	-0,002	-27,9 %
Seutulinjat Kerava	0,007	0,002	0,006	0,004	200,0 %	-0,001	-9,5 %
Vantaan sisäinen	0,002	0,001	0,002	0,001	100,0 %	0,000	-7,8 %
Keravan sisäinen	0,006	0,007	0,006	-0,001	-14,3 %	0,000	1,6 %
VR-lähiiliikenne PKS	0,003	0,004	0,182	0,178	4450,0 %	0,179	5685,1 %
Kehärata	0,000	0,000	0,219	0,219	#JAKO/0!	0,219	#JAKO/0!
VR-lähiiliikenne 3. vyöh. Kerava	0,044	0,045	0,000	-0,045	-100,0 %	-0,044	-100,0 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöh. Kirkkonummi	0,002	0,001	0,000	-0,001	-100,0 %	-0,002	-100,0 %
Lipputulot	-4,172	-5,282	-6,421	-1,139	21,6 %	-2,249	53,9 %
Lipputulot PKS	-0,880	-0,251	-0,348	-0,097	38,6 %	0,532	-60,4 %
Lipputulot 3. vyöhyke	-3,292	-5,031	-6,072	-1,041	20,7 %	-2,780	84,4 %
Kutsuplus-hanke	0,000	0,000	-0,001	-0,001	#JAKO/0!	-0,001	#JAKO/0!
Muut vähennykset	-0,172	-0,055	-0,174	-0,119	216,4 %	-0,002	1,2 %
Suurten kaupunkien jltuki	-0,172	-0,173	-0,215	-0,042	24,3 %	-0,043	25,0 %
Ed. vuosien alijäämä	0,000	0,118	0,041	-0,077	-65,3 %	0,041	#JAKO/0!
KERAVAN KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ	3,151	3,730	4,823	1,093	29,3 %	1,672	53,1 %
Kuntaosuus yhteensä sisältää Kutsuplus-hankkeen osuutta	0,004	0,004	0,007	0,003	75,0 %	0,003	71,6 %
KUNTAOSUUDET PER ASUKAS (eur)							
Kuntaosuudet yhteensä per asukas (eur)	91	108	140	32	29,3 %	48	53,1 %
Kuntaosuudet ilman infrakorvauksia per asukas (eur)	84	101	122	21	21,1 %	39	46,5 %
Infrakorvaukset per asukas (eur)	8	7	17	10	149,2 %	10	123,3 %

Kirkkonummen kuntaosuusvertailu 2013-2015

1 000 €

	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14		Muutos TS15/TP13	
				Eur	%	Eur	%
Operointikustannukset							
Helsinki, bussiliikenne	7,931	10,153	12,443	2,290	22,6 %	4,512	56,9 %
Raitiovaunuliikenne	0,154	0,153	0,157	0,004	2,6 %	0,003	2,2 %
Metrolinjat	0,136	0,140	0,140	0,000	0,0 %	0,004	2,9 %
Metrolinjat	0,038	0,055	0,043	-0,012	-21,8 %	0,005	13,4 %
Lautaliikenne	0,015	0,015	0,017	0,002	13,3 %	0,002	11,5 %
Seutulinjat PKS	0,586	0,573	0,622	0,049	8,6 %	0,036	6,1 %
Seutulinjat Kerava	0,002	0,002	0,002	0,000	0,0 %	0,000	15,1 %
Espoon ja Kauniaisten sisäinen	0,221	0,234	0,238	0,004	1,7 %	0,017	7,5 %
Vantaan sisäinen	0,017	0,017	0,018	0,001	5,9 %	0,001	3,6 %
Keravan sisäinen	0,000	0,001	0,000	-0,001	-100,0 %	0,000	-100,0 %
U-linjat PKS	0,010	0,005	0,005	0,000	0,0 %	-0,005	-50,0 %
U-/seutulinjat Knummi	4,272	4,837	5,383	0,546	11,3 %	1,111	26,0 %
U-/seutulinjat Sipoo	0,004	0,007	0,007	0,000	0,0 %	0,003	86,9 %
VR-lähiiliikenne PKS	0,207	0,226	5,774	5,548	2454,9 %	5,567	2688,7 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke. Kerava	0,006	0,009	0,000	-0,009	-100,0 %	-0,006	-100,0 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöhyke. Kirkkonummi	2,260	3,868	0,000	-3,868	-100,0 %	-2,260	-100,0 %
Ympäristöbonus, bussiliikenne	0,000	0,003	0,030	0,027	900,0 %	0,030	#JAKO/0!
Kutsuplus-hanke	0,002	0,008	0,007	-0,001	-12,5 %	0,005	206,5 %
Yleiskustannukset	0,367	0,413	0,578	0,165	40,0 %	0,211	57,5 %
Henkilöstökulut	0,159	0,152	0,203	0,051	33,3 %	0,044	27,8 %
Palvelujen ostot	0,197	0,230	0,307	0,076	33,1 %	0,110	55,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,009	0,009	0,012	0,003	39,5 %	0,003	39,5 %
Vuokrakulut	0,032	0,032	0,040	0,008	24,6 %	0,009	27,5 %
Muut kulut	0,028	0,027	0,037	0,010	37,7 %	0,009	31,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,012	0,005	0,008	0,003	61,6 %	0,020	-166,0 %
Poistot	0,050	0,065	0,108	0,043	65,6 %	0,058	115,0 %

1 000 €

	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14	Muutos TS15/TP13
				Eur	%
Yleiskust. kohdistetut tulot	-0,095	-0,108	-0,137	-0,029	27,1 %
Yleiskustannuserät yllä säilyttävät Kutsuplus-hankkeen osuutta	0,003	0,003	0,003	0,000	0,0 %
Infrakorvaukset	0,418	0,293	0,498	0,205	70,0 %
Helsinki, bussiliikenne	0,001	0,002	0,001	-0,001	-50,0 %
Raitiovaunuliikenne	0,055	0,055	0,049	-0,006	-10,9 %
Metrolinjat	0,130	0,128	0,120	-0,008	-6,3 %
Lauttaliikenne	0,002	0,001	0,000	-0,001	-100,0 %
Seutulinjat PKS	0,010	0,007	0,008	0,001	14,3 %
Seutulinjat Kerava	0,000	0,000	0,000	0,000	#JAKO/0!
Espoon sisäinen	0,003	0,003	0,004	0,001	33,3 %
U-linjat Kirkkonummi	0,134	0,041	0,152	0,111	270,7 %
VR-lähiiliikenne PKS	0,006	0,007	0,140	0,133	1900,0 %
Kehärata	0,000	0,000	0,024	0,024	#JAKO/0!
VR-lähiiliikenne 3. vyöhy. Kirkkonummi	0,075	0,049	0,000	-0,049	-100,0 %
Lipputulot	-4,308	-5,812	-6,391	-0,579	10,0 %
Lipputulot PKS	-1,480	-0,460	-0,502	-0,042	9,1 %
Lipputulot 3. vyöhyke	-2,828	-5,349	-5,887	-0,538	10,1 %
Kutsuplus-hanke	0,000	-0,003	-0,002	0,001	-33,3 %
Muut vähennykset	-0,188	-0,103	-0,121	-0,018	0,175
Suurten kaupunkien jl-tuki	-0,188	-0,188	-0,234	-0,046	24,5 %
Ed. vuosien alijäämä	0,000	0,085	0,113	0,028	32,9 %
KIRKKONUMMEN KUNTAOSUUDET YHT.	4,220	4,944	7,007	2,063	41,7 %
Kuntaosuus yhteensä sisältäen Kutsuplus-hankkeen osuutta	0,005	0,008	0,008	0,000	0,0 %
KUNTAOSUUDET PER ASUKAS (eur)					51,6 %
Kuntaosuudet yhteensä per asukas (eur)	112	132	187	55	41,7 %
Kuntaosuudet ilman infrakorvauksia per asukas (eur)	101	124	173	49	39,9 %
Infrakorvaukset per asukas (eur)	11	8	13	5	70,0 %
					19,1 %

Muut vähennykset

Sipoon kuntaosuusvertailu 2013-2015

1 000 €

	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14		Muutos TS15/TP13	
				Eur	%	Eur	%
Operointikustannukset							
Helsinki, bussiliikenne	2,358	2,896	4,418	1,522	52,6 %	2,060	87,4 %
Raitiovaunuliikenne	0,077	0,063	0,078	0,015	23,8 %	0,001	1,8 %
Metroluikenne	0,049	0,049	0,050	0,001	2,0 %	0,001	2,7 %
Lautaliikenne	0,063	0,091	0,073	-0,018	-19,8 %	0,010	15,1 %
Seutulinjat PKS	0,004	0,002	0,004	0,002	100,0 %	0,000	4,0 %
Seutulinjat Kerava	0,107	0,095	0,120	0,025	26,3 %	0,013	12,1 %
Espoon ja Kauniaisten sisäinen	0,019	0,015	0,022	0,007	46,7 %	0,003	16,1 %
Vantaan sisäinen	0,003	0,002	0,003	0,001	50,0 %	0,000	-1,1 %
Keravan sisäinen	0,017	0,013	0,017	0,004	30,8 %	0,000	2,9 %
U-linjat PKS	0,008	0,007	0,009	0,002	28,6 %	0,001	14,4 %
U-seutulinjat Knuummi	0,017	0,011	0,008	-0,003	-27,3 %	-0,009	-53,8 %
U-seutulinjat Sipoo	0,007	0,005	0,008	0,003	60,0 %	0,001	21,8 %
VR-lähiiliikenne PKS	1,807	2,349	3,456	1,107	47,1 %	1,649	91,2 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöhy. Kerava	0,031	0,032	0,553	0,521	1628,1 %	0,522	1690,3 %
VR-lähiiliikenne 3. vyöhy. Kirkkonummi	0,140	0,145	0,000	-0,145	-100,0 %	-0,140	-100,0 %
Ympäristöbonus, bussiliikenne	0,010	0,016	0,000	-0,016	-100,0 %	-0,010	-100,0 %
Kutsuplus-hanke	0,000	0,001	0,017	0,016	1600,0 %	0,017	#JAKO/0!
Yleiskustannukset	0,000	0,000	0,000	0,000	#JAKO/0!	0,000	#JAKO/0!
Henkilöstökulut	0,104	0,088	0,134	0,046	52,3 %	0,030	29,4 %
Palvelujen ostot	0,041	0,032	0,047	0,015	45,1 %	0,006	13,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,051	0,049	0,071	0,022	44,8 %	0,020	38,6 %
Vuokrakulut	0,002	0,002	0,003	0,001	51,7 %	0,001	24,1 %
Muut kulut	0,008	0,007	0,009	0,002	35,6 %	0,001	13,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0,007	0,006	0,009	0,003	49,8 %	0,001	16,9 %
	0,005	0,001	0,002	0,001	75,9 %	-0,003	-60,7 %

	TP2013 ¹⁾	TA 2014	TS 2015	Muutos TS15/TA14	Muutos TS15/TP13
				Eur	Eur
				%	%
Poistot	0,013	0,014	0,025	0,011	0,012
Yleiskust. kohdistetut tulot	-0,025	-0,023	-0,032	-0,009	-0,007
Yleiskustannuserät yllä sisältävät Kutsuplius-hankkeen osuutta	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Infrakorvaukset	0,125	0,153	0,174	13,7 %	0,049
Helsinki, bussiliikenne	0,001	0,001	0,001	0,000	0,000
Raitiovaunuliikenne	0,023	0,023	0,020	-0,003	-0,003
Metrolinjat	0,094	0,126	0,087	-0,039	-0,007
Seutulinjat PKS	0,002	0,001	0,001	0,000	-0,001
VR-lähiiliikenne PKS	0,001	0,001	0,015	0,014	0,014
Kehärata	0,000	0,000	0,050	0,050	0,050
VR-lähiiliikenne 3. vyöh. Kerava	0,003	0,001	0,000	-0,001	-0,003
VR-lähiiliikenne 3. vyöh. Kirkkonummi	0,001	0,000	0,000	0,000	-0,001
Lipputulot	-1,282	-1,186	-1,771	49,3 %	-0,489
Lipputulot PKS	-0,455	-0,110	-0,139	-0,029	0,316
Lipputulot 3. vyöhyke	-0,827	-1,076	-1,632	-0,556	-0,805
Kutsuplius-hanke	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muut vähennykset	-0,093	-0,413	-0,329	-20,3 %	-0,236
Suurten kaupunkien jl-tuki	-0,093	-0,094	-0,117	-0,023	-0,024
Ed. vuosien ylijäämä	0,000	-0,319	-0,212	0,107	-0,212
SIPOON KUNTAOSUUDET YHT.	1,211	1,538	2,626	70,7 %	1,415
Kuntaosuus yhteensä sisältää Kutsuplius-hankkeen osuutta	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KUNTAOSUUDET PER ASUKAS (eur)	65	82	140	58	75
Kuntaosuudet yhteensä per asukas (eur)	58	74	131	57	73
Kuntaosuudet ilman infrakorvauksia per asukas (eur)	7	8	9	1	3
Infrakorvaukset per asukas (eur)					

¹⁾ Toteutuneet tilinpäätösluvut 2013. Kuntaosuudet v. 2013on laskutettu talousarvion mukaisena. Ttalousarvion mukaisen laskutuksen ja toteutuneiden kustannusten erotus jää tilinpäätöksessä kunnalle yli- tai alijäämäksi.

Kuntaosuudet per asukas on laskettu asukasmäärällä 31.12.2012.

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEN PALVELUTASO

Merkittävimmät palvelutasomuutokset suunnitelmakaudella:

- Kehäradan liikenteen aloitus kesällä 2015
- Länsimetron liikenne alkaa elokuussa 2016 ja siihen liittyen bussilinjasto Etelä-Espoossa ja Laut-tasaareissa muuttuu liityntäliikenteeksi.
- Suunnitelmakaudella esitetään myös aloitettavaksi raitiolinjaston muutokset Helsingissä.
- Uuden poikittaisen runkolinjan 560 perustaminen 2015
- Metron yöliikenteen jatkaminen
- Mankin ja Luoman seisakkeiden lakkauttaminen
- Kirkkonummen, Sipoon ja Keravan sisäisen liikenteen syksyn 2014 kilpailutuksen vaikutukset täysimääräisinä suunnitelmavuosien kustannuksiin.

Ostoliikennesopimusten piirissä olevan bussi-, metro-, lähijuna- ja raitioliikenteen osalta muutokset suunnitelmakaudella ovat seuraavat:

MUUTOKSET HELSINGIN SISÄISILLÄ LINJOILLA

Muutokset vuonna 2015

Metro

Metron viikonloppuöiden liikennettä on päätetty jatkaa kokeiluna vuoden 2014 loppuun asti. Ny-kyisenkaltaisen yömetron liikennöinnin kokonaiskustannukset vuodelle 2015 olisivat 480 000€ vuositasolla kun huomioidaan vähentyvä bussiliikenne. Talousarvioehdotus sisältää yömetroliikenteen kustannukset. Kuntia pyydetään ottamaan kantaa yömetrokokeilun vakinaistamiseen.

Kustannusmuutokset:

+480 000 € vuositasolla

Linja 6 Hietalahti - Arabia

Linja 6T Länsiterminaali - Arabia

Linjan 6T liikennöintiaikoja laajennetaan arkipäivien iltaruuhkaan. Muutos parantaa kasvavan Jät-käsaaren asuin- ja työpaikka-alueen palvelutasoa turvaten palvelutasomäärittelyn mukaisen mat-kustusväljyyden myös Tallinnan matkustajalauttaliikenteen ruuhka-aiempujen aikana.

Vaunupäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 vp/arki

+41 000 € vuositasolla

Linja 23 Rautatientori – Pasila – Ruskeasu

Lisätään kesäliikenteeseen auto ajoaikojen kasvun vuoksi ja selkeän vakiominuuttisen aikataulun aikaansaamiseksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / kesäarki / kesälauantai / kesäsunnuntai

+40 000 € vuositasolla

Linja 54 Itäkeskus – Pukinmäki – Pitäjänmäki

Kehä I:n tason poikittaisliikenteen tarjontaa kehitetään vastaamaan poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman 2012–2022 mukaista palvelutasoa.

Linjan 54 vuoroväliä tihennetään talviarkisin ruuhka-aikaan 8 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 ap / talviarki

+150 000 € vuonna 2015 ja +320 000 € vuositasolla

Linja 55 Rautatientori – Merihaka – Kalasatama(M) – Kumpula – Koskela

Linjan 55 sunnuntain vuoroväliä tihennetään 20 minuuttiin. Muutoksella parannetaan palvelutasoa ja varaudutaan Hermanninmäen alueen asukasmäärän kasvuun.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / sunnuntai

+18 000 € vuonna 2015 ja +40 000 € vuositasolla

Linja 58 Itäkeskus (M) – Pasila – Munkkivuori / 58B Itäkeskus – Pasila – Meilahti

Kesäliikenteen palvelutasoa parannetaan tihentämällä linjan 58 vuoroväliä arkisin, lauantaisin ja sunnuntaisin 15 minuuttiin läpi päivän. Myös linjan 58B vuoroväliä kesäarkisin ruuhka-aikaan tihennetään 15 minuuttiin, jolloin linjojen 58 ja 58B yhteinen vuoroväli on 7-8 minuuttia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+4 ap / kesäarki

+2 ap / kesälauantai

+2 ap / kesäsunnuntai

+120 000 € vuositasolla

Linja 70V Rautatientori – Suutarila

Linja 611B Rautatientori – Suutarila

Vantaan suunnan bussilinjasto muuttuu merkittävästi Kehäradan liikenteen käynnistyttyä. Helsingin sisäinen linja 70V muuttuu ruuhkalinjaksi 611B ja linjan 611 reitti muutetaan kulkemaan Rautatientorilta Siltämäen ja Suutarilan kautta Tikkurilaan.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

- 5 ap / arki, -4 ap / lauantai

-776 000 € vuonna 2015 ja -1,64 milj. € vuositasolla

Linja 77A Jakomäki – Malmi – Siltämäki

Vantaan suunnan bussilinjasto muuttuu merkittävästi Kehäradan liikenteen käynnistyttyä. Seutulinja 577 Jakomäki – Malmi – Siltamäki – Tikkurila lakkautetaan ja sen tarjonta siirretään Helsingin sisäiselle linjalle 77A. Joukkoliikennetarjonta linjojen 77A ja 577 yhteisellä reittiosuudella Jakomäki – Malmi – Siltamäki ei muutu. Siltamäen ja Tikkurilan välinen yhteys järjestetään linjalla 611.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+3,5 ap / arki, +1 ap / lauantai

+320 000 € vuonna 2015 ja +675 000 € vuositasolla

Linja 78 Vuosaaren satama–Vuosaari(M)–Mellunmäki(M)–Malmi

Linja 90 Vuosaari (M) – Aurinkolahti – Vuosaaren satama

Linja 96 Vuosaari (M) – Porslahdentie

Linja 98 Itäkeskus (M) – Rastila (M)

Sovitetaan linjojen 78, 90 ja 96 kesän arkiliikenteen vuoroväli Myllypuron metroaseman remontista johtuvaan metron harvempaan vuoroväliin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 1 ap / kesäarki

+ 6600 € vuonna 2015

Linja 78 lopetetaan syysliikenteen 2015 alusta, kun poikittainen runkolinja 560 aloittaa liikenteen reitillä Rastila–Vuosaari–Malmi–Myyrmäki. Meri-Rastilassa runkolinjatasoinen palvelu korvaa linjan 96 lisäksi linjan 98 osuuden Rastilan metroasemalta Vuosaaren metroasemalle.

Linja 560 korvaa myös linjojen 78 ja 90 poistuvan palvelun Kallvikintiellä. Linjan 78 poistuvaa palvelua Aurinkolahdessa ja Vuosaaren satamassa korvaavat linjat 90 Aurinkolahden kautta Vuosaaren satamaan ja linja 96 Porslahdentielle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

-17 ap/arki, -5 ap / lauantai, -5 ap / sunnuntai

-1,4 milj. € vuonna 2015

- 3,9 milj. € vuositasolla

Kivikossa yhteydet Kontulan metroasemalle ja Malmille hoidetaan säilyttämällä linja 78 osuudella Kontula – Malmin sairaala ruuhka-aikoina väliaikaisratkaisuna. Kivikon eritasoliittymän valmistuttua arviolta syksyllä 2016 jatketaan linjaa 57 Munkkiniemi – Latokartano Kivikon kautta Kontulaan, jolloin väliaikainen linja 78 lopetetaan.

Kivikon eritasoliittymän avaamisen yhteydessä tehtävät linjastomuutokset ovat kokonaisuutena kustannusneutraaleja – linjan 57 jatkon kustannus on yhteneväinen väliaikaisen linjan 78 liikennöintikustannuksen kanssa.

Väliaikaisen linjan 78 autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 4 ap/arki

+ 180 000 € vuonna 2015

+ 500 000 € vuositasolla

Linja 81 Kulosaari (M) – Herttoniemenranta – Herttoniemi (M) – Länsi-Herttoniemi

Sovitetaan linjan kesän arkiliikenteen vuoroväli Myllypuron metroaseman remontista johtuvaan metron harvempaan vuoroväliin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
-800 € vuonna 2015

Linja 84 Herttoniemi (M) – Laajasalo (Gunillantie)

Varaudutaan jatkamaan linjaa 84 uutta Gunillantien osuutta Koirasaarentien kiertoliittymään saakka palvelemaan Gunillankallion uutta asuinalueita Kruunuvuorenrannassa.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap / arki/la/su
+75 000 € vuonna 2015 ja +184 000 € vuositasolla

Linja 92 Itäkeskus (M) – Myllypuro**Linja 94 Itäkeskus (M) – Kontula (M) – Kontulankaari****Linja 95 Itäkeskus (M) – Mellunmäki (M) – Keinutie****Linja 97 Itäkeskus (M) – Vartiokylä – Mellunmäki (M)**

Sovitetaan linjojen kesän arkiliikenteen vuoroväli Myllypuron metroaseman remontista johtuvaan metron harvempaan vuoroväliin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
-1 ap / kesäarki
- 21 900 € vuonna 2015

Linja 818 Vuosaari (M) – Ruusuniemi – Vuosaaren satama – Mellunmäki (M)

Varaudutaan linjan 818 jatkamiseen Ruusuniemestä Mellunmäen metroasemalle. Linjan jatko luo liityntäyhteyksiä satamasta Mellunmäen metroasemalle (mm. Vantaan linja 562) ja uudelle runko-linjalle 560. Lisäksi se palvelee Fallpakan muuten poistuvia pysäkkipareja, ja myöhemmin infra-struktuurin valmistuttua se voidaan linjata Länsimäentietä palvelemaan Länsimäentien ja Tanko-vainion alueita.

Linjaa liikennöidään ruuhka-aikana ja sen toinen auto on yhteinen Länsimäki-Rajakylän palvelulin-jan kanssa.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+ 0,4 ap/arki
+ 29 000 € vuonna 2015 ja + 61 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2016**Metro**

Länsimetron liikenteen alkaessa metrossa siirrytään kahden vaunuparin juniin, jolloin vuoroväli tiennetään haaroilla ruuhka-aikana viiteen minuuttiin ja päiväliikenteessä 7,5 minuuttiin.

Muutoksen kustannusvaikutuksen neuvottelu HKL:n kanssa on vielä kesken.

Länsimetron vaikutukset bussilinjastoon

Länsimetron myötä Etelä-Espoossa ja Lauttasaassa siirrytään liityntälinjastoon. Liityntälinjaston vaikutukset heijastuvat myös Lehtisaareen, Kuusisaareen ja Maunulan seudulle. Liityntälinjaston myötä Etelä-Espoossa ja Lauttasaassa linjojen määrä vähenee, mutta samalla ne kulkevat aiempaa tiheämmin. Länsimetron liityntälinjastosuunnitelma laadittiin vuosien 2013 ja 2014 aikana. Kunnilta pyydetään suunnitelmasta erillistä lausuntoa TTS-lausunnon yhteydessä.

Länsimetron vaikutus bussiliikenteen kustannustasoon on esitetty Espoon seutulinjoiden kohdalla.

Linja 39N Asema-aukio - Töölö - Munkkiniemi - Konala - Malminkartano - Honkasuo

Linjan 39N reittiä jatketaan Honkasuon asuinalueelle tieyhteyksien valmistuttua. Nykyisen arvion mukaan tieyhteydet valmistuvat vuoden 2016 alussa. Reitti tulee jatkumaan nykyiseltä Malminkartanon päätepysäkiltä pohjoisemmaksi Honkasuon alueelle rakennettavalle Perhosenkierron kääntöpaikalle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+7 000 € vuonna 2016 ja +18 000 € vuositasolla

Linja 45 Kamppi - Malminkartano - Honkasuo

Linjan 45 reittiä jatketaan Honkasuon asuinalueelle tieyhteyksien valmistuttua. Nykyisen arvion mukaan tieyhteydet valmistuvat vuoden 2016 alussa. Reitti tulee jatkumaan nykyiseltä Malminkartanon päätepysäkiltä pohjoisemmaksi Honkasuon alueelle rakennettavalle Perhosenkierron kääntöpaikalle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap/arki

+43 000 € vuonna 2016 ja +108 000 € vuositasolla

Linja 57 Kontula-Latokartano-Käpylä-Munkkivuori-Munkkiniemi

Linjan 57 reittiä jatketaan poikittaislinjastosuunnitelman mukaisesti Latokartanosta Kivikon uuden eritasoliittymän kautta Kontulaan. Ajoyhteys valmistuu alustavan suunnitelman mukaan vuoden 2016 syksyllä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 ap/arki, +1 ap/lauantai ja sunnuntai

+500 000 € vuositasolla

Metron liityntälinjat Itä-Helsingissä:

Linja 92 Itäkeskus (M) – Myllypuro
Linja 94 Itäkeskus (M) – Kontula (M) – Kontulankaari
Linja 95 Itäkeskus (M) – Mellunmäki (M) – Keinutie
Linja 96 Rastila (M) – Vuosaari (M) – Porslahdentie

Länsimetron aloittaessa metron haarojen (Vuosaari, Mellunmäki) vuoroväli tihenee arjen ja lauantain päivä- ja alkuillan liikenteessä 7,5 minuuttiin nykyisestä 10 minuutista. Liityntälinjojen vuoroväliä tihennetään vastaavasti 20 minuutista 15 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 4 ap/lauantai
 + 325 000 € vuonna 2016
 + 470 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2017

Raitioliikenteen linjastosuunnitelman vaikutukset linjastoon:

Raitioliikenteen reitit, liikennöintiajat ja vuorovälit muuttuvat raitioliikenteen linjastosuunnitelma 2014 - 2024:n mukaisiksi syysliikenteen 2017 alussa. Vuodelle 2017 ajoittuvat muutokset eivät sisällä muita uusia rataosuuksia kuin Välimerenkadun radan Jätkäsaarella.

- Linjan 1 uusi reitti on Eira - Töölö - Sörnäinen Käpylä ja linjaa liikennöidään kaikkina viikonpäivinä.
- Linja 1A lakkautetaan.
- Linjan 2 reitti muuttuu Arkadiankadulle.
- Perustetaan väliaikainen raitiolinja 5 reitille Katajanokan terminaali - Mannerheimintie - Pasila. Linja lyhennetään myöhemmin Reijolankadun raitiotien valmistuttua reitille Katajanokan terminaali – Rautatieasema ja Pasilan reittiosuus korvataan raitiolinjan 2 reittimuutoksella Pasilaan.
- Linjat 7A ja 7B korvataan uudella linjalla 7 Jätkäsaari - Kamppi - Kruunuhaka - Sörnäinen - Pasila.
- Linjojen 6, 8 ja 9 ruuhka-ajan vuoroväli harvenee 10 minuuttiin.

Kustannusmuutokset:

+ 1 280 000 € vuonna 2017 ja + 2 700 000 € vuositasolla.

Linja 84 Herttoniemi (M) – Laajasalo (Gunillantie)

Varaudutaan jatkamaan linjaa 84 Hopealaakson uudelle asuinalueelle Kruunuvuorenrannassa.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki/la/su
 +80 000 € vuonna 2017 ja +212 000 € vuositasolla

MUUTOKSET ESPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA ESPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2015

Lähijunaliikenne

Mankin ja Luoman rautatieasemat lakkautetaan syysliikenteen alusta 2015.

S- ja U-junat yhdistetään yhdeksi junalinjaksi, joka pysähtyy myös Tolsassa ja Jorvaksessa.

Käyttäjämäärät Mankin ja Luoman asemilla ovat olleet pienet eikä uutta maankäyttöä niiden läheisyyteen ole suunnitteilla. Tolsan ja Jorvaksen asemanseutujen asukasmäärät sen sijaan ovat kasvussa ja asemat tullaan peruskorjaamaan.

Muutos nopeuttaa U- ja L-junien ajoaikoja muutamalla minuutilla sekä parantaa junaliikenteen tasavälisyyttä ja luotettavuutta.

Linja 18 Tapiola – Kauniainen – Espoon keskus – Mikkeli – Kauklahti

Espoon sisäisen linjan 18 vuorot varaudutaan jatkamaan Kauklahdesta Lasilaaksoon Mankin asemalle lakkauttamisen myötä syysliikenteen alusta 2015.

Kustannusmuutokset:

+1 ap / talviarki, talvilauantai, talvisunnuntai, kesäarki

+ 123 000 € vuonna 2015 ja +300 000 € vuositasolla

Linja 22 Hämevaara – Leppävaara

Linja 23 Uusmäki – Leppävaara – Laajalahti

Linjan 22 päätepysäkki siirretään Hämevaarasta Helmipöllönmäen uudelle asuinalueelle. Arkisin ruuhka-aikaan liikennöidään 20 minuutin vuorovälillä ja päivä-, ilta- sekä viikonloppuliikenteessä 30 minuutin vuorovälillä.

Linjan 23 reittivariantit Leppävaaran ja Uusmäen välille yhdistetään kulkemaan Painiityn kautta.

Arkisin liikennöidään 20 minuutin vuorovälillä läpi päivän ja iltaisin sekä viikonloppuisin liikennöidään 30 minuutin vuorovälillä reittiä 23N.

Arkisin ruuhka-aikaan aletaan lisäksi liikennöidä uutta reittiä 237B Leppävaara-Mäkkylänkallio-Pitäjänmäen asema.

Lakkautettavan seutulinjan 231 palvelua korvataan linjoilla 22, 237B ja 510.

Muutokset selkeyttävät linjastoa sekä parantavat Helmipöllönmäen ja Painiityn asuinalueiden yhteyksiä Leppävaaran asemalle. Yhdessä linjan 231 muutoksen kanssa uusille asuinalueille voidaan näin tarjota tiheämpää vuoroväliä ja parantaa liikenteen luotettavuutta ilman lisäkustannuksia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 1ap / lauantai ja sunnuntai

+40 000 € vuonna 2015 ja +90 000 € vuositasolla

Linja 38 Elielinaukio – Pitäjänmäki – Uusmäki

Vantaan suunnan uusi linjasto otetaan käyttöön talviliikenteen alkaessa. Tässä yhteydessä seutulinja 360 Elielinaukio – Pitäjänmäki – Uusmäki – Vantaankoski lakkautetaan. Tilalle perustetaan uusi linja 38, joka liikennöi samalla reitillä kuin linja 360 osuudella Elielinaukio – Pitäjänmäki – Uusmäki. Linjaa 38 liikennöidään ruuhka-aikoina. Kustannukset siirtyvät Vantaan suunnan seutulinoilta Espoon suunnan seutulinoille, koska linja 38 ei aja Vantaalle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 4 ap / arki

+230 000 € vuonna 2015 ja +490 000 € vuositasolla

Linja 102 Kamppi – Otaniemi

Linja 103 Kamppi – Otaniemi – Pohjois-Tapiola

Varaudutaan lisäämään kohteeseen ruuhka-auto syksystä 2015 alkaen johtuen Aalto-yliopiston toiminnan keskittymisestä Otaniemeen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / talviarki

+60 000 € vuonna 2015 ja +130 000 € vuositasolla

Linjan 107 Kamppi – Tapiola – Suurpelto

Varaudutaan syksystä 2015 alkaen pidentämään Suurpellon kasvavan alueen illan 30 min vuoroväliä arki-iltaisoin noin klo 22-23.30.

Kustannusmuutokset:

+12 000 € vuonna 2015 ja +25 000 € vuositasolla

Lisäksi syksystä 2015 alkaen Suurpellon alueen rakentumisen ja Opinmäen uuden koulun myötä linjan 107 reittiä jatketaan Suurpellossa noin 400 metriä pohjoisemmaksi ja linjat 5 ja 543 sekä linjan 109 N-reitti muutetaan kulkemaan pohjoisempaa, Henttaankaaren kautta, jolloin reittipituudet kasvavat noin 400 metriä.

Kustannusmuutokset linjojen 5, 543, 107 ja 109N kilometrimuutoksista yhteensä:

+ 9 000 € vuonna 2015 ja +23 000 € vuositasolla

Linja 110 Kamppi-Tapiola-Leppävaara

Varaudutaan lisäämään linjalle 110 ruuhka-auto syksystä 2015 alkaen suurten matkustajamäärien ja reitin varren tiivistyvän maankäytön – mm. Nihtisillan ympäristössä – myötä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 1 ap / arki

+72 000 € vuonna 2015 ja +150 000 € vuositasolla

Linjat 42 Soukka – Jorvi ja 46 Hyljelahti – Espoon keskus

Varaudutaan lisäämään talveen yksi auto ajoaikojen kasvun takia

Autopäivä ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki/la/su

+ 100 000€ vuonna 2015 ja 250 000€ vuositasolla

Linja 132 Kamppi-Matinkylä-Friisilänaukio

Varaudutaan lisäämään yksi ruuhka-auto talveen suurten matkustajamäärien vuoksi

+1 ap / arki

+ 43 000 € vuonna 2015 ja 113 000 € vuositasolla

Linja 150 Kamppi – Kivenlahti / Saunalahti / Tillinmäki

Varaudutaan jatkamaan linja 150K Saunaniemeen.

Autopäivä ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki/la/su

+130 000 € vuonna 2015 ja +280 000 € vuositasolla

Linja 165 Kamppi-Kivenlahti-Saunalahti-Kauklahti

Muutetaan linjan 165 reittiä kulkemaan Vanttilan, Vantinportin ja Mankinjoen kautta Hansavalkamaan, kun uusi katuyhteys alueelle valmistuu. Tihennetään ruuhkan vuoroväliä keräilyalueen laajenemisen myötä

Autopäivä ja kustannusmuutokset:

+2 ap / arki

+1 ap / la/su

+157 000 € vuonna 2015 ja +420 000 € vuositasolla

Linja 231 Elielinaukio – Vallikallio – Hämevaara**Linja 247 Elielinaukio – Karamalmi – Lähderanta****Linja 248 Elielinaukio – Karakallio – Lähderanta****Linja 270 Elielinaukio – Espoon – Keskus – Tuomarila – Kuurinniitty**

Lakkautetaan linja 231 syysliikenteen alussa. Tihennetään samalla linjojen 247/248 ja 270 vuoroväliä siten, että linjojen yhteinen vuoroväli pysyy nykyisellään ruuhka-aikojen ulkopuolella (10 minuuttia). Ruuhka-aikoina linjat tahdistetaan linjan 38 (Elielinaukio – Pitäjänmäki – Uusmäki) kanssa. 38/248/270 yhteinen vuoroväli tulee olemaan ruuhkassa 6-7 minuuttia välillä Elielinaukio – Pitäjänmäki. Elielinaukion ja Leppävaaran välillä ruuhka-ajan vuoroväli harvenee nykyisestä n. 6-8 minuutista 10 minuuttiin.

Kiertelevän linjan 231 lakkauttaminen selkeyttää linjastoa. Elielinaukio - Leppävaara -väliä kulkevien linjojen karsiminen on askel eteenpäin runkolinjayhteyden luomiseksi yhteysvälille. Lisäksi muutos mahdollistaa selkeän, matkustajia hyvin palvelevan vakiominuuttiaikataulun luomisen linjoille 247-270

Autopäivä ja kustannusmuutokset:

- 2 ap / arki

+1 ap / la

-107 000 € vuonna 2015 ja -225 000 € vuositasolla

Linja 315 Elielinaukio – Lähderanta – Vanhakartano / – Punametsä – Niipperi

Linja 321 Elielinaukio – Lähderanta – Vanhakartano / – Punametsä – Niipperi

Linja 324 Elielinaukio – Niipperi – Kalajärvi

Linja 345 Elielinaukio – Kalajärvi – Rinnekoti

Linja 435 Elielinaukio – Martinlaakso – Koskelo

Linja 436 Elielinaukio – Martinlaakso – Niipperi – Kalajärvi

Vantaan suunnan uusi linjasto otetaan käyttöön talviliikenteen alkaessa. Tässä yhteydessä tehdään linjanumero- ja reittimuutoksia myös Elielinaukiolta Vihdintietä ja Hämeenlinnanväylää Vantaan läpi Espooseen liikennöiville seutulinoille. Linjan 315 uusi linjanumero on 321. Linja 324 lakkautetaan ja sen tilalle perustetaan uusi linja 436, joka ajaa Martinlaakson aseman kautta tarjoten yhteyden Pohjois-Espoosta Kehäradan juniin. Kohteeseen lisätään ruuhkaliikenteeseen yksi auto, jolla vastataan linjojen palvelualueen asukasmäärän kasvuun. Ruuhkaisimmat lähdöt ovat olleet hyvin kuormitettuja.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 1 ap / arki

+120 000 € vuonna 2015 ja +255 000 € vuositasolla

Linja 510 Martinlaakso – Leppävaara – Tapiola / 510B Myyrmäki – Leppävaara

Linjan 510 tarjontaa tihennetään ruuhka-aikaan 8-10 minuutin vuorovälille. Muutoksella varmistetaan riittävä kapasiteetti Hämevaaran ja Leppävaaran välillä, kun linjan 22 reitti muutetaan kulkemaan Helmipöllönmäkeen ja linja 231 lakkautetaan.

Viikonloppuisin liikennöivän linjan 510B vuoroväli tihennetään koko liikennöintiajaksi 30 minuuttiin lisäämällä muutamia lähtöjä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 1 ap / talviarki

+65 000 € vuonna 2015 ja +140 000 € vuositasolla

Linja 550 Itäkeskus – Oulunkylä – Huopalahti – Leppävaara – Tapiola – Westendinasema

Vastataan matkustajamäärien kasvuun tihentämällä vuoroväli 10 minuuttiin sunnuntaisin noin klo 10–18 talviliikenteen alusta.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+4 ap / sunnuntai

+120 000 € vuonna 2015 ja +330 000 € vuositasolla

Linja 552 Malmi - Maunula - Munkkiniemi – Otaniemi

Kehä I:n tason poikittaisliikenteen tarjontaa kehitetään lisäämällä linjalle 552 päivä- ja iltaliikennettä. Päivällä liikennöidään 20 minuutin vuorovälillä ja iltaisin liikennöidään 30 minuutin vuorovälillä noin klo 20 asti.

Kustannusmuutokset:

+130 000 € vuonna 2015 ja +330 000 € vuositasolla

Linja 554 Itäkeskus – Malmi – Pukinmäki – Maunula – Leppävaara

Kehä I:n tason poikittaisliikenteen tarjontaa kehitetään vastaamaan poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman 2012–2022 mukaista palvelutasoa.

Linjan 554 vuoroväliä tihennetään arkisin ruuhka-aikaan 15 minuuttiin ja päivä- sekä iltaliikenteessä 20 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 ap / talviarki ja +3 ap / kesäarki

+125 000 € vuonna 2015 ja +320 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2016

Metro

Länsimetron liikennöinti alkaa syysliikenteen 2016 alussa.

Länsimetron liikennöinnin kustannusvaikutuksen neuvottelu HKL:n kanssa on vielä kesken. Arvio Länsimetron operointikustannuksista on 9,7 - 17,8 miljoonaa euroa vuositasolla

Länsimetron vaikutukset bussilinjastoon

Länsimetron myötä Etelä-Espoossa ja Lauttasaareissa siirrytään liityntälinjastoon. Liityntälinjaston vaikutukset heijastuvat myös Lehtisaareen, Kuusisaareen ja Maunulan seudulle. Liityntälinjaston myötä Etelä-Espoossa ja Lauttasaareissa linjojen määrä vähenee, mutta samalla ne kulkevat aiempaa tiheämmin. Länsimetron liityntälinjastosuunnitelma laadittiin vuosien 2013 ja 2014 aikana. Kunnilta pyydetään suunnitelmasta erillistä lausuntoa TTS-lausunnon yhteydessä.

Kustannusmuutos:

Bussien operointikustannukset: -14,4 miljoonaa euroa vuositasolla (-14,7 miljoonaa euroa vuoden 2015 ennustetulla hintatasolla)

Talous- ja toimintasuunnitelmassa on esitetty palvelutason parannuksia vuodelle 2015 linjoille 5/533/543, 18, 102/103, 107, 110, 132, 150 ja 165, jotka toteutuessaan nostavat suunnitelmalla saatavia säästöjä noin 3,1 miljoonalla eurolla vuodessa.

Esitetty kustannussäästö perustuu tilanteeseen, jossa kaikki Matinkylään päättyvän metron asemat ja bussiterminaalit ovat käytettävissä. Tapiolan bussiterminaalit ei kuitenkaan valmistu syksyyn 2016 mennessä, mistä johtuen suunniteltua liityntälinjastoa ei voida kaikilta osin ottaa käyttöön sellaisenaan. Poikkeusjärjestelyt Tapiolassa aiheuttavat merkittäviä lisäkustannuksia bussiliikenteeseen terminaalien valmistumiseen saakka, mikäli metroaseman länsipuolelle ei toteuteta tilapäistä terminaalialueita. Poikkeusjärjestelyt suunnitellaan tarkemmin vuosien 2014 ja 2015 aikana.

Linja 20 Leppävaara – Karakallio – Järvenperä – Perusmäki

Varaudutaan jatkamaan nykyisin Järvenperään päättyvä linja Perusmäen kasvavalle asuinalueelle

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 3 ap / arki

+150 000 € vuonna 2016 ja +340 000 € vuositasona

Linjat 85 Espoon keskus – Nuuskionpää ja 81 Espoon keskus - Hirvisuo

Varaudutaan Nupurinkallion rakentuvan alueen palvelun luomiseen laajentamalla linjojen palvelu- aluetta reittimuutoksien ja vuorojen lisäämällä.

Autopäivä ja kustannusmuutokset:

+2 ap / arki ja +1 ap / la ja su

+150 000 € vuonna 2015 ja + 370 000 € vuositasona

Muutokset vuonna 2017

Ei suunniteltuja muutoksia.

MUUTOKSET VANTAAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA VANTAAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2015

Lähijunaliikenne

Pääradan ja Vantaankosken radan yhdistävän Kehäradan liikenne alkaa 1.7.2015.

Linja 43 Myyrmäki – Kivistö – Vestra

Linja 45 Myyrmäki – Reuna

Linja 474 Elielinaukio – Katriinan sairaala

Varaudutaan yhden auton lisäämiseen kohteeseen kesäliikenteessä 2015 Seutulan siltatyömaan aiheuttaman kiertoreitin vuoksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset

+1 ap / kesäarki , kesälauantai ja kesäsunnuntai

+ 40 000€ vuonna 2015

Kehäradan vaikutukset bussilinjastoon

Vantaan suunnan bussiliikenne uudistuu Kehäradan käyttöönoton myötä. HSL:n hallitus on hyväksynyt uuden linjaston 4.3.2014.

Useimpien nykyisten Vantaan sisäisten linjojen ja Vantaan suunnan seutulinjojen liikennöinti päättyy kesäliikennekauden päättyessä. Uuden linjaston mukainen liikenne alkaa talviliikennekauden alkaessa.

Talviliikenteen alkaessa lakkautetaan seuraavat Vantaan sisäiset linjat:

1 Kesäkylä – Katriinan sairaala – Tapola – Riipilä

2 Martinlaakso – Petas – Kirkka

3 Nybygget / Länsisalmi – Hakunila

15 Martinlaakso – Viinikanmetsä

P16 Myyrmäen palvelulinja

P17 Martinlaakson palvelulinja

30 Kaivoksela – Myyrmäki – Linnainen

35 Kaivoksela – Martinlaakso – Askisto

37 Pakkala – Ylästö – Petas

38 Martinlaakso – Petas

43 Myyrmäki – Kivistö – Vestra

44 Myyrmäki – Kivistö – Katriinan sairaala

45 Myyrmäki – Katriinan sairaala – Reuna

46 Tikkurila – Katriinan sairaala

50 Tikkurila – Pähkinärinne – Myyrmäki

51 Lentoasema – Myyrmäki – Hämeenkylä

52 Korso – Myyrmäki

- 53 Peijas – Tikkurila – Myyrmäki
- 54 Mikkola – Viertola – Myyrmäki
- 55 Tikkurila – Myyrmäki – Varisto
- 56 Mellunmäki – Myyrmäki
- 57 Tikkurila – Ylästö – Myyrmäki
- 60 Jokiniemi – Tikkurila – Veromies
- 61 Tikkurila – Lentoasema
- 62 Mellunmäki – Tikkurila
- 63 Tikkurila – Kylmäoja
- 68 Kuusijärvi / Kuninkaanmäki – Tikkurila – Tammisto
- 69 Hakunila – Sotunki – Tikkurila
- 70 Tikkurila – Korso – Mikkola
- 71 Tikkurila – Peijas – Nikinmäki – Mikkola – Korso – Vierumäki
- 72 Tikkurila – Korso – Kulomäki
- 73 Tikkurila – Peijas – Nikinmäki – Metsola – Korso
- 75 Pohjois-Nikinmäki – Korso
- 77 Päiväkumpu – Kylmäoja
- 87 Mellunmäki – Honkanummi – Korso – Leppäkorpi
- 88 Länsisalmi – Sotungin koulu
- 99 Ruskeasanta – Tikkurila – Honkanummi – Peijas

Talviliikenteen alkaessa perustetaan seuraavat Vantaan sisäiset linjat:

- 311 Myyrmäki – Pähkinärinne – Hämeenkylä
- 335 Linnainen – Myyrmäki – Askisto
- 335T Linnainen – Myyrmäki (kutsutaksi)
- 412 Kaivoksela – Myyrmäki
- 432 Martinlaakso – Vehkala – Petas – Kirkka
- 433 Martinlaakso – Vehkala – Kivistö – Koivupää
- 443 Kivistö – Vestra
- 444 Kivistö – Katriinan sairaala – Tapola – Riipilä
- 445 Kivistö – Katriinan sairaala – Reuna
- 446 Kivistö – Katriinan sairaala / Viinikanmetsä – Kesäkyliä
- 562 Mellunmäki – Tikkurila – Jumbo – Aviapolis / Lentoasema
- 571 Tikkurila – Helsingin pitäjän kirkonkylä – Ylästö – Myyrmäki – Varisto
- 572 Mellunmäki – Pakkala – Myyrmäki
- 573 Aviapolis – Ylästö – Vantaankoski
- 574 Peijas – Simonkylä – Aviapolis – Kehä III – Myyrmäki
- 575 Tikkurila – Aviapolis – Martinlaakso
- 576 Tikkurila – Koivuhaka – Aviapolis – Viinikkala – Seutula – Kivistö
- 587 Mellunmäki – Nissas – Honkanummi – Havukoski – Korso – Leppäkorpi
- 588 Länsisalmi – Hakunila – Sotunki
- 619 Tikkurila – Simonsilta
- 624 Tikkurila – Ruskeasanta – Ilola – Leinelä – Koivukylä – Havukoski – Päiväkumpu
- 625 Leinelä – Koivukylä – Peijas – Rekolanmäki
- 631 Tikkurila – Korso – Kulomäki
- 711 Kuninkaanmäki – Hakunila – Kuninkaala – Tikkurila

712 Kuusijärvi / Kuninkaanmäki – Honkanummi – Tikkurila

719 Nybygget / Länsisalmi – Hakunila

735 Tikkurila – Havukoski – Peijas – Korso – Mikkola

736 Tikkurila – Leinelä – Koivukylä – Nikinmäki – Metsola – Korso – Vierumäki

737 Pohjois-Nikinmäki – Nikinmäki – Jokivarsi – Mikkola – Korso

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

- 24,5 ap / arki, -8 ap / lauantai, -3 ap / sunnuntai

-1,8 milj € vuonna 2015 ja -3,8 milj. € vuositasolla

Talviliikenteen alkaessa lakkautetaan seuraavat Vantaan suunnan seutulinjat:

300N Elielinaukio – Pitäjänmäki – Hämeenkylä

360 Elielinaukio – Pitäjänmäki – Vantaankoski

361 Elielinaukio – Petikko

362 Elielinaukio – Varisto – Petikko / Askisto

363 Elielinaukio – Pähkinärinne – Hämeenkylä – Vantaankoski / Askisto

364 Elielinaukio – Askisto

400N Elielinaukio – Myyrmäki – Martinlaakso – Ylästö – Pakkala

415 Elielinaukio – Kehä III – Lentoasema

451 Elielinaukio – Ylästö – Lentoasema

452 Elielinaukio – Myyrmäki

453 Elielinaukio – Martinlaakso

474 Elielinaukio – Kivistö – Katriinan sairaala / Koivupää / Reuna

514 Lentoasema – Tapiola – Westendinasema

516 Hakaniemi – Maunula – Martinlaakso

518 Sörnäinen – Pasila – Jakomäki – Hakunila – Kuninkaanmäki

519 Vuosaari / Itäkeskus – Malmi – Lentoasema

520 Itäkeskus – Malmi – Lentoasema

530 Martinlaakso – Myyrmäki – Lähderanta – Espoon keskus

535 Lentoasema – Espoon keskus

577 Jakomäki – Malmi – Siltamäki – Tikkurila

611 Rautatientori – Flamingo – Tikkurila – Simonsilta

612 Rautatientori – Aviapolis – Kylmäoja

613 Rautatientori – Kylmäoja

615 Rautatientori – Lentoasema

620 Rautatientori – Kartanonkoski – Lentoasema

623 Rautatientori – Peijas – Rekolanmäki

650 Rautatientori – Ylästö

652 Rautatientori – Tuupakka / Viinikanmetsä

700N Rautatientori – Tikkurila – Havukoski – Korso – Kulomäki

710N Rautatientori – Koivukylä – Korso – Leppäkorpi – Mikkola

730 Rautatientori – Päiväkumpu – Korso – Pohjois-Nikinmäki

731 Rautatientori – Mikkola – Korso – Kulomäki

732 Rautatientori – Honkanummi – Havukoski

734 Rautatientori – Jokiniemi – Päiväkumpu

740 Rautatientori – Hakunila – Nissas

741 Rautatientori – Jakomäki – Hakunila – Kuninkaanmäki

742 Rautatientori – Hakunila – Nikinmäki – Korso

Talviliikenteen alkaessa perustetaan seuraavat Vantaan suunnan seutulinjat:

322 Elielinaukio – Pähkinärinne – Hämeenkylä – Petikko – Vantaankoski

332 Elielinaukio – Varisto – Askisto

411 Elielinaukio – Myyrmäki

415 Elielinaukio – Vantaanlaakso – Ylästö – Aviapolis / Lentoasema

421 Elielinaukio – Martinlaakso

431 Elielinaukio – Vantaanlaakso – Kivistö / Kannisto

518 Ilmala – Pasila – Jakomäki – Hakunila – Kuninkaanmäki

561 Itäkeskus – Malmi – Jumbo – Aviapolis

565 Vantaankoski – Myyrmäki – Lähderanta – Espoon keskus

566 Martinlaakso – Koskelo – Espoon keskus

611 Rautatientori – Siltamäki – Suutarila – Viertola – Tikkurila

614 Rautatientori – Kartanonkoski – Ylästö

615 Rautatientori – Kartanonkoski – Lentoasema

616 Hakaniemi – Tammisto – Kehä III – Kivistö

621 Hakaniemi – Aviapolis – Kylmäoja

622 Hakaniemi – Kylmäoja

623 Hakaniemi – Simonkylä – Leinelä – Koivukylä – Peijas

717 Rautatientori – Jakomäki – Hakunila – Kuninkaanmäki / Sotunki

718 Rautatientori – Hakunila – Nissas

722 Rautatientori – Honkanummi – Havukoski

724 Rautatientori – Jokiniemi – Päiväkumpu

731 Rautatientori – Mikkola – Korso – Kulomäki

739 Rautatientori – Päiväkumpu – Korso – Pohjois-Nikinmäki

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

- 10 ap / arki, -5 ap / lauantai, -2 ap / sunnuntai

-2,3 milj € vuonna 2015 ja -4,8 milj. € vuositasolla

P16 Myyrmäen palvelulinja

P17 Martinlaakson palvelulinja

Myyrmäen palvelulinja (itäpuoli)

Myyrmäen palvelulinja (länsipuoli)

Tikkurilan palvelulinja

Koivukylän palvelulinja

Korson palvelulinja

Hakunilan palvelulinja

Länsimäen palvelulinja

Syysliikenteen alkaessa lakkautetaan Länsi-Vantaalla liikennöineet palvelulinjat P16 ja P17. Samalla perustetaan eri puolille kaupunkia Vantaan palvelulinjastosuunnitelman mukaisesti seitsemän uutta palvelulinjaa, joita liikennöidään arkisin noin klo 9 – 15. Aamuisin noin klo 6.30 – 9 ja iltapäivisin noin klo 15 – 17 palvelulinjojen pienkalustolla liikennöidään Vantaan sisäisillä linjoilla 412, 446,

573, 625, 719 ja 737 sekä Helsingin sisäisellä linjalla 818. Alla on esitetty palvelulinjojen osuus kustannuksista.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 2,6 ap / arki

+190 000 € vuonna 2015 ja +400 000 € vuositasolla

Runkolinja 560 Vuosaari (Rastila)–Malmi–Myyrmäki

Perustetaan uusi poikittainen runkolinja 560 Vuosaari (Rastila)–Malmi–Myyrmäki. Linjaa liikennöidään joka päivä tiheällä vuorovälillä ja laajoilla liikennöintiajoilla. Runkolinja 560 korvaa osittain Helsingin sisäistä linjaa 78 sekä parantaa poikittaisyhteyksiä Itä-, Koillis- ja Luoteis-Helsingin sekä Länsi-Vantaan välillä. Linja kulkee uuden Kuninkaantammen asuinalueen kautta ja Myyrmäen pääte pysäkki sijaitsee uuden Honkasuon asuinalueen välittömässä läheisyydessä. Linjan vuoroväli on ruuhka-aikoina 8 minuuttia, arkisin ja lauantaisin päiväliikenteessä 10 minuuttia sekä sunnuntaisin päiväliikenteessä 15 minuuttia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+19 ap/arki, +14 ap/lauantai, +9 ap/sunnuntai

+2,25 milj. € vuonna 2015 ja +6,0 milj. € vuositasolla

Muutokset vuonna 2016

434 Kivistö – Keimolanmäki

Perustetaan talviliikenteen alkaessa liityntälinja 434 Kivistön asemalta Keimolanmäen uudelle asuinalueelle. Linjaa liikennöidään arkisin noin 30 minuutin välein sekä lauantaisin ja sunnuntaisin 60 minuutin välein. Linjaa liikennöidään samalla kalustolla kuin muita Kivistön alueen liityntälinjoja.

Kustannusmuutokset

+40 000€ vuonna 2016 ja +100 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2017

Ei suunniteltuja muutoksia.

MUUTOKSET KERAVAL SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KERAVAL SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2015

Linja 973 Päiväkumpu – Peijas – Keraval asema – Virrenkulma

Linja 981 Peijas – Keraval asema – Virrenkulma

Kehäradan junaliikenteen alkaessa Vantaan suunnan bussilinjasto muuttuu merkittävästi. Linja 973 lyhenee linjaksi 981, jonka päätepysäkki Vantaalla on Peijaksen sairaalalla. Päiväkumpuun korvaavia yhteyksiä tarjoaa uusi Vantaan sisäinen linja 624. Linjaa 981 liikennöidään arkisin ja lauantaisin 30 minuutin välein sekä sunnuntaisin 60 minuutin välein.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

-1 ap / arki, +1 ap / lauantai

-60 000 € vuonna 2015 ja -150 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2016 - 2017

Keraval linjaston muutokset vuosille 2016 - 2017 suunnitellaan Keraval linjastosuunnitelmassa, jonka laatiminen käynnistyy syksyllä 2014.

MUUTOKSET KIRKKONUMMEN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KIRKKONUMMEN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2015

Lähijunaliikenne

Mankin ja Luoman rautatieasemat lakkautetaan syysliikenteen alusta 2015.

S- ja U-junat yhdistetään yhdeksi junalinjaksi, joka pysähtyy myös Tolsassa ja Jorvaksessa.

Käyttäjämäärät Mankin ja Luoman asemilla ovat olleet pienet eikä uutta maankäyttöä niiden läheisyyteen ole suunnitteilla. Tolsan ja Jorvaksen asemanseutujen asukasmäärät sen sijaan ovat kasvussa ja asemat tullaan peruskorjaamaan.

Muutos nopeuttaa U- ja L-junien ajoaikoja muutamalla minuutilla sekä parantaa junaliikenteen tasavälisyyttä ja luotettavuutta.

Linja 911 Kauklahti – Luoma – Masala – Kirkkonummi

Syysliikenteen 2015 alusta linjalla aloitetaan viikonloppuliikenne, jolla korvataan Luoman rautatieaseman lakkauttaminen. Linjaa liikennöidään lauantaisin klo 8 – 19 ja sunnuntaisin klo 9 – 19 tunnin välein.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset

+1 ap / lauantai ja sunnuntai

+28 000 € vuonna 2015 ja +74 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2016

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2017

Ei suunniteltuja muutoksia.

MUUTOKSET SIPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA SIPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA**Muutokset vuonna 2015**

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2016

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2017

Ei suunniteltuja muutoksia.

LIITE 6 KUNTAOSUUKSIEN LASKENTAPERUSTEET

HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE-KUNTAYHTYMÄÄ KOSKEVA PERUSSOPIMUS

HSL-liikenteen kulut ja tuotot kohdennetaan jäsenkunnille perussopimuksessa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut kohdistetaan palvelujen käytön mukaisesti ja lipputulot kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella.

JOUKKOLIIKENTEEN KULUJEN JAKO

Perussopimuksessa jäsenkunnille jaettavat kulut on jaettu

- operointikuluihin (liikennöintikorvaukset)
- tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto- yms. kuluihin
- infrakuluihin

Liikenteen operointikulut

Operointikuluilla tarkoitetaan ostopalveluina hankittavan joukkoliikenteen liikenteenhoidon kustannuksia. Kuntien maksuosuudet operointikuluista määritellään liikennemuodoittain kunkin kunnan asukkaiden tekemien matkustajakilometrien perusteella.

Bussiliikenne

Kulut jaetaan kunnille linjastokohtaisesti (Helsingin sisäiset linjat, Espoon ja Kauniaisten sisäiset linjat, Vantaan sisäiset linjat, Keravan sisäiset linjat, seutulinjat PKS, seutulinjat Kerava, U-linjat PKS, U-linjat Kirkkonummi) kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut linjastokohtaiset matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja viimeisen käytettävissä olevien kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositasen nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Sisäisten linjojen ja U-linjojen osalta kuntakohtaiset keskimatkat perustuvat viimeisten lippulajitutkimusten mukaisiin linjastokohtaisiin keskimatkoihin Seutulinjojen osalta kunnittaiset keskimatkat lasketaan vuosittain linja/linjayhdistelmäkohtaisten nousujen ja viimeisten lippulajitutkimusten mukaisten linja/linjayhdistelmäkohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Vuositasen nousujen ja keskimatkojen perusteella lasketaan linjastokohtaiset matkustajakilometrit kunnittain. Niistä lasketaan edelleen jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan kulut kunnille.

Junaliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan lippulajitutkimuksista saatavien nousujen ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen junaliikenteen jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan junaliikenteen kulut kunnille.

Junaliikenteen operointikulut on uuden sopimuksen myötä jaettu kunnille matkustajakilometreistä ja nousuista laskettujen kuntakohtaisten jako-osuuksien painotettuna keskiarvona. Painoina on käytetty kummallekin osatekijälle 0,5. Uuden junakaluston käyttöönoton myötä pääomakustannukset nousevat merkittävästi ja pelkästään matkustajakilometreihin perustuva kuntajako kohdistaisi 3. vyöhykkeen kunnille kohtuuttoman suuret kustannukset. Tarvittavan kalustomäärän kannalta ratkaisevaa on maksimikuormitus eli nousujen määrä, ei matkojen pituus.

Metroliiikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippu-lajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitutkimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen metroliiikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan metroliiikenteen kulut kunnille.

Raitiovaunuliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippu-lajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitutkimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen raitiovaunuliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan raitiovaunuliikenteen kulut kunnille.

Lauttaliikenne

Kulut jaetaan kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositason nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen lauttaliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan lauttaliikenteen kulut kunnille.

Tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto yms. kulut

Ko. kuluilla tarkoitetaan HSL- organisaation eri yksiköiden nettokuluja lukuun ottamatta operointikuluja.

Suunnittelu, hallinto yms. kulut kohdistetaan kunnille liikennemuodoittain/linjastoittain kuntien asukkaiden tekemien nousujen perusteella.

Kulut yhteensä kohdistetaan ensin eri liikennemuodoille/linjastoille sovitulla kertomilla painotettujen nousujen jakautuman perusteella.

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut yleiskustannukset yhteensä jaetaan edelleen kunnille matkustajakilometrien laskennassa käytettyjä kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

Infrakulut

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut infrakustannukset yhteensä jaetaan kunnille matkustajakilometrien laskennassa käytettyjä kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

LIPPUTULOT

Seutulipputulot kohdistetaan kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella. Ne seutulipputulot, joita ei voida kohdistaa suoraan kunnille, kohdistetaan henkilökohtaisilla aikuisten ja lasten arvoseutuliipuilla tehtyjen nousujen perusteella.

Sisäiset lipputulot kohdistetaan sen kunnan lipputuloksi, minkä kunnan lipuista on kysymys.

Poikkeuksena ovat toisten kuntien asukkaiden ostamat ko. kunnan sisäiset subventoidut liput. Nämä lipputulot kohdistetaan kortin kuntalaisuuden mukaan. (Näiden lippujen käyttöä vastaava osuus operointi, yleis- ja infrakuluista kohdistetaan myös kortin kuntalaisuuden mukaan).

